

Täysistunto

Torstai 27.2.2025 klo 16.00—22.01

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 22.01.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00 ja 20.00—22.01) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.00—20.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
työministeri Arto Satonen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
opetusministeri Anders Adlercreutz
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
elinkeinoministeri Wille Rydman
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

2.1. Suullinen kysymys uusista sosiaali- ja terveyspalveluiden leikkauksista (Eveliina Heinäluoma sd)

Suullinen kysymys SKT 22/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Eveliina Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Olen ollut puoli vuotta äitiysvapaalla pienen poikani kanssa ja tällä viikolla palannut töihin. Töihin palatessa huomasin kuitenkin nopeasti, ettei mikään ole Orpon—Purran hallituksessa muuttunut ja edelleen Purra heiluu saksien kanssa. [Välihuutoja oikealta — Kokoomuksen ryhmästä: Ei heilu!] Kaiken epävarmuuden keskellä kansalaiset ovat nyt huolissaan siitä, että hallitus suunnittelee lisää uusia leikkauksia terveydenhoitoon ja hoivapalveluihin. Tiedämme, että tulossa on jopa 170 miljoonan euron edestä uusia leikkauksia jo tehtyjen päätösten päälle. Esimerkiksi 70 miljoonan euron lisäleikkaus erikoissairaanhoidon merkitsisi jopa 300 000 vaativaa lääkärikäyntiä vähemmän.

Ministeri Juuso, kuinka suuria leikkauksia olette tekemässä suomalaisten vanhusten hoitoon tai sairaaloihin vielä tänä keväänä? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.02 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kehysriihessä päätettiin, että sosiaalihuollon palveluista leikattaisiin 100 miljoonaa. Se on kokonaisuudesta yksi prosentti. Sosiaalihuollon kustannukset ovat noin kymmenen miljardia Suomessa.

Koska meidän tietopohjamme sosiaalihuollon palveluista on erittäin hatara ja erittäin puutteellinen, niin on vaikea löytää mitään järkeviä kohdistettuja säästötoimenpiteitä, minkä vuoksi olen ilmoittanut, että tässä asiassa otamme aikalisän ja keskustelemme asian uudestaan muiden hallituspuolueiden kanssa puoliväliriihessä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Vaalien jälkeen!] Tämä koskee myöskin erikoissairaanhoidon osuutta.

Vielä teille tiedoksi: ei ole mitään sellaista listaa, mitä olisi tulossa vaalien jälkeen, ei ole mitään listaa siitä, mistä vanhuspalveluista leikataan tai mistä yleensäkin leikataan, ei ole, vaan siitä neuvotellaan vasta puoliväliriihessä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Demarien höpöpuhetta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

16.03 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vajaan kahden kuukauden päästä hallituksella on siis tarkoitus tehdä jopa lähes 200 miljoonan euron edestä lisäsäästöjä. Aika yleinen käsitys on, että teillä, ministeri Juuso, on todellakin tiedossa sekä leikkausten suuruusluokka että myös täysin valmisteltu esitys siitä, miten

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

uudet leikkaukset kohdennetaan. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Moni ajattelee, että te olette keskeyttänyt valmistelun, kuinka ollakaan, kunta- ja aluevaalien keskellä, siis suorastaan pimitätte tietoa kansalaisilta. [Juho Eerola: Aika törkeä väite!]

Kun olen keskustellut muiden äitien kanssa lasten hiekkalaatikolla, niin viesti hallitukselle on selvä: älkää enää leikatko vanhustenhoidosta tai lapsilta ja nuorilta. Ministeri Juuso, kysynkin teiltä: voitteko te nyt todella käsi sydämellä luvata suomalaisille, että kevään kehysriihessä emme enää näe leikkauksia vanhuksilta tai lapsilta? [Oikealta: Silkkää pelottelua!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt siis yhdeksän miljardin sopeutusohjelman, ja me olemme aivan tarkkaan siellä määritelleet, mistä säästöjä tehdään. Ja me olemme monta kertaa kertoneet, että jos joku suunniteltu säästö ei tuo sille arvioitua tulosta, niin silloin haemme korvaavia. Mitään uusia säästölistoja ei ole missään, mutta me työskentelemme koko ajan sen eteen, että ne meidän säästötavoitteemme saavutetaan, jotta me pysymme kehyksissä. Ja jotta tästä ei tehdä tällaista ennen ja jälkeen vaalien -keskustelua, niin me pyrimme tuomaan myöskin nämä ratkaisut eduskunnan tietoon jo ennen vaaleja, niin että ei tarvitse tästä sitten sen enempää vääntää. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Oliko tämä lupaus? — Oikealta: Mites tässä näin kävi?]

2.2. Suullinen kysymys uusista sosiaali- ja terveyspalveluiden leikkauksista (Sofia Virta vihr)

Suullinen kysymys SKT 23/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Vihreiden ja Liike Nytin ilmoittamat kysymykset koskettavat tätä samaa aihepiiriä, joten käsittelemme ne tässä samassa yhteydessä. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.06 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua on hieman haastava seurata, että leikataanko vai eikö leikata. Mutta viime keväänä, sosiaali- ja terveysministeri Juuso, te totesitte, että lapset ja nuoret ovat tämän hallituksen erityissuojeluksessa. Tähän saakka se erityissuojelus on näyttänyt lähinnä lapsiperheköyhyyden lisäämiseltä. Se on näyttänyt siltä, että te kiristätte hyvinvointialueiden ruuvin niin tiukalle, että siellä nyt irtisanotaan lastensuojelun työntekijöitä, leikataan niistä palveluista, mitä perheet ovat tarvinneet. Te olette leikanneet sosiaali- ja terveysjärjestöiltä, vaikka niistä kolme neljäsosaa tekee töitä lasten kanssa. Nyt siellä lopetetaan vaikka tukiperhevierailuja, siellä lopetetaan näitä yhteisiä tukihenkilösopimuksia ja muuta. Tämä on se erityissuojelus, mikä on näkynyt.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

No, Helsingin Sanomat uutisoi viikko sitten, että valtiovarainministeri Purran mukaan sote-ministeriöön kohdistuvia säästöjä ei lykätä, mistään säästöistä ei peruuteta ja että erittäin todennäköisesti hallitus joutuu tekemään lisää leikkauksia. Kysynkin teiltä, sotesta vastaavalta ministeri Juusolta: Voitteko luvata, että ei tehdä näitä sosiaalihuollon leikkauksia, joita tässä nyt aiemmin kuvasitte? Ja jos ne tehdään, niin kuvaisitteko, miten se sata miljoonaa otetaan sieltä sosiaalihuollosta niin, että se ei osu lastensuojeluun [Puhemies koputtaa] tai mielenterveys- ja päihdepalveluihin, joissa monen lapsen vanhempi tarvitsee apua? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ministeri Juuso!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.07 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja toisti sen, mitä aiemminkin olen sanonut Helsingin Sanomissa ja muuallakin mediassa, ja se on juuri näin. Me emme ole tässä vaiheessa suunnittelemassa mitään uusia säästöjä. Me olemme tehneet näistä päätökset jo viime keväänä. Niiden kohdentamisessa ja näissä vaikutuksissa on vähän ongelmia, joten joudumme kohdentamaan niitä uudelleen. Ne kohdennetaan STM:n sektorille. Mitään suuria yllätyksiä sieltä ei ole tulossa. Ja kuten pääministeri totesi, niin tämä voidaan tehdä myös ennen vaaleja, jotta eduskunnallakin on hyvin tietoa tästä. [Vasemmalta: Hyvä!]

Toisaalta me olemme puoliväliriihessä tekemässä myös tämän maan kasvun käynnistämiseen, mahdollistamiseen uusia toimia. Tämä on iso kokonaisuus. Samaan aikaan me käymme läpi hallituksen puolivälikauteen liittyviä toimia, mitä meidän pitää vielä edesauttaa ja ylipäätensä saada aikaiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

16.08 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Juuso, nämä sadan miljoonan leikkaukset vammaispalveluihin, vanhustenhuoltoon, lastensuojeluun — me olemme täällä koko ajan sanoneet, että näistä palveluista ei ole varaa leikata euroakaan. Teidän politiikkanne johdosta ihmisiä on ajautunut köyhyyteen, syrjäytyminen on kasvanut, eriarvoisuus on kasvanut. Juuri näihin palveluihin pitää panostaa ja ihmisiä auttaa.

Nyt hallitus kertoo, että tämä sadan miljoonan euron leikkaus on voimassa, ja te olette ilmoittaneet, että valmistelu keskeytetään vaalien ajaksi. [Ben Zyskowicz: Eihän sitä ole ilmoitettu!] Minkä takia te siirätte tämän päätöksen vaalien jälkeiseen aikaan? [Juho Eerola: Eikö se just kerrottu! — Oikealta: Montako kertaa se pitää sanoa?] Vai voitteko luvata, että kerrotte ennen vaaleja, millä tavalla te aiotte toteuttaa sosiaalipalveluista tämän sadan miljoonan euron leikkauksen? [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ja, arvoisa puhemies, tämä on todella huolestuttavaa, että ajatte kuin käärmettä pyssyyn näitä leikkauksia, jotka kohdistuvat taas kaikista heikompiosaisimpiin ihmisiin, ja nyt toivon, että rehellisesti ja avoimesti kerrotte kansalaisille, millaista politiikkaa aiotte tehdä myös vaalien jälkeen. [Oikealta: Vaihtakaa levyä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Vasemmalta: Miksi meillä on sote-ministeri, kun hän ei vastaa sote-asioihin?]

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

16.09 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en tiedä, onko tämä varmaan katsojillekin hämmentävää, kun sama kysymys tehdään uudestaan ja uudestaan [Timo Heinonen: Se on vaalipopulismia! — Perussuomalaisten ryhmästä: Jos ei ymmärrä! Jos ei keksi muita kysymyksiä itse!] ja vastataan uudestaan ja uudestaan. Mutta siis edelleenkin sanon, että hallitus on kaikki päätöksensä tehnyt, me olemme ne tehneet, me olemme ne kertoneet, ja totean uudelleen sen, että jos joku säästö ei mene maaliin, sille haetaan korvaavia toimia. Me tuomme ne eduskunnan käsittelyyn, jotta kaikki voivat nähdä ne. Mitään dramatiikkaa tässä ei toivottavasti tulla näkemään.

Lisäksi, kun taas kerran lueteltiin kaikki, mistä leikataan, niin minä haluan muistuttaa sen, että 2,2 miljardia euroa tälle vuodelle lisätään juuri näihin kaikkiin ihmisille tärkeisiin palveluihin, niiden rahoittamiseen, ja ne rahat jäävät pohjiin, ne jäävät pohjiin myöskin tuleville vuosille. Hallitus on tehnyt suuren työn ja pitää huolta suomalaisista palveluista ja niiden rahoituksesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä. [Vilhelm Junnila: Tuleekohan sama kysymys? — Sanna Antikainen: Tuleeko taas sama kysymys?]

16.10 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet kamppailevat vakavien rahoitusongelmien kanssa. Hoitojonot kasvavat, ja henkilöstö on uupunut. Hallitus on jo aiemmin leikannut hyvinvointialueiden rahoitusta ja aiheuttanut vakavia ongelmia palveluiden saatavuudessa. Nyt hallitus valmistelee tosiaan lähes 200 miljoonan euron lisäsäästöjä, mikä tarkoittaa käytännössä palveluiden supistamista ja potilaiden hoitoonpääsyn vaikeutumista entisestään. [Sanna Antikainen: Taas sama kysymys!] Ministeri Juuso, miten aiotte varmistaa kansalaisten hoitoonpääsyn, kun nyt suunnittelette leikkaavanne lisää jo valmiiksi kiristyneestä sote-palvelujärjestelmästä? Ja miksi te ette nyt aidosti kerro kansalaisille suoraan, millaisia leikkauksia on tulossa ja mitä palveluita ollaan lakkauttamassa? Käsitksemme mukaan tämä valmistelu on jo tehty sille tasolle, [Vilhelm Junnila: Tarvitaan korvaleikkaus!] että siitä voitaisiin kertoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Teidän käsityksenne ei ole sama kuin totuus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.11 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitään listaa ei ole siitä, mihin nämä säästöt kohdistetaan. Kuten pääministeri ja valtiovarainministeri ovat kertoneet, nämä säästöt on päätetty viime kehysriihessä ja hallitusohjelmassa, ja kun niiden kohdistamisessa on ongelmia, niin keskustelemme uudestaan ja haemme ne korvaavat säästöt. Mitään listaa näistä ei ole olemassa — rauhoittukaa! [Vasemmalta: No mitä te sitten lakkautitte?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.12 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kyllä minusta tämä tuntuu nyt varsin kummalliselta. Ihmiset tuolla ympäri maakuntia ovat todella huolissaan omista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluistaan, [Juho Eerola: Tällaisten puheitten jälkeen varmasti!] ja nyt todellakin meille kaikille lienee täällä salissa epäselvää, mistä nämä 100 miljoonan euron säästöt ovat tulossa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Ministeri Juuso, te totesitte tuossa välikysymyskeskustelussa: ”Se on totta, että säästöjä pitää löytyä, näin on ministeri Purra linjannut. Mutta tällä hetkellä en osaa sanoa, mistä ne säästöt siinä mittakaavassa löytyvät.” No nyt täällä ministeri Purra äsken meille totesi, että kohdentamisessa on ongelmia, suuria yllätyksiä ei ole tulossa. Mihin te olette nyt sitten kohdentamassa nämä yllätyksettömät säästönne? Ministeri Juuso, teiltä olisin kysynyt: Kuka johtaa tätä prosessia? Kuka johtaa sosiaali- ja terveysministeriötä, [Keskeltä: Just näin! — Antti Kurvinen: Tämä on kuule hyvä kysymys. Johdatteko ministeriötä?] jos tässä nyt ministeri Purra tekee päätökset siitä, mistä sosiaalihuollossa leikataan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.13 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai minä johdan sosiaali- ja terveysministeriötä, mutta hallitusta me johdamme yhdessä — totta kai. Ei ministeri Juuso johda koko hallitusta. Ministeri Juuso johtaa sosiaali- ja terveysministeriötä, ja silloin, kun asioissa on kyse rahasta, me keskustelemme valtiovarainministerin ja -ministeriön ja muiden hallituspuolueiden kanssa, ja yhdessä ministeriryhmässä käymme näitä keskusteluja. [Ben Zyskowitz: Edellisessä hallituksessa ei tarvinnut keskustella rahasta, koska ”rahaa on”!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.13 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon—Purran oikeistohallitus on tähän mennessä tehnyt jo mittavia leikkauksia tavallisten suomalaisten hyvinvoinnista, isoja leikkauksia julkisista palveluista, heikentänyt muun muassa hoitoonpääsyä, ja lisää on luvassa. Lähes 200 miljoonan euron lisäsäästöt ovat luvassa, ja me emme tiedä, mihin ne kohdistetaan.

On erittäin merkille pantavaa, että, ministeri Juuso, te olette todennut, että ”en osaa sanoa, mistä ne säästöt siinä mittakaavassa löytyvät”. Äsken edellä te totesitte, että mitään virkamiesvalmistelua ei ole, että virkamieslistaa ei ole. Ja tässä hetkessä pääministeri lupaa, että eduskuntaan tuodaan esitykset vielä ennen vaaleja. [Timo Heinonen: Ei nyt saivarrella!] No, on kohtuullista, että suomalaiset saavat tietää ennen vaaleja, mistä te leikkaatte, mutta, ministeri Juuso, ettekö te vastaa siitä valmistelusta, minne nämä leikkaukset kohdennetaan? Voitteko te luvata, ministeri Juuso, että te ette leikkaa lastensuojelusta ja perheiden palveluista, että te ette leikkaa vammaisten ja vanhusten tehostetusta palveluasumisesta [Puhemies koputtaa] tai mielenterveyspotilaitten palvelusta? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Voitteko kertoa Suomen kansalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.15 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Kuten olen toistuvasti täällä sanonut, niin mitään listaa ja mitään kohdennuksia ei ole vielä tehty eikä suunniteltu. Ne tuodaan teille, kuten pääministeri lupasi, ennen vaaleja tiedoksi, mitä valmistellaan, [Välihuutoja] mutta mitään sellaista, mistä voisin tällä hetkellä kertoa, ei kerta kaikkiaan ole olemassa. [Antti Lindtman: Mitä päätetään?]

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.15 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitten mysteerisäästöjen kohteita kyllä mielellään kuulimme, mutta on myös ollut hyvin erikoista seurattavaa se kovakorvainen suhtautuminen, mikä hallituksella on ollut puolueettomiin asiantuntijoihin, jotka ovat sitä mieltä, että hyvinvointialueille pitää antaa lisää aikaa näitten kertyneitten alijäämien kattamiseen. Tästä on selvästi tullut teille arvovaltakysymys, jolla ei ole mitään tekemistä järjen kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tuo oli järjetön väite!]

Samaa järjettömyyttä nähtiin täällä eduskunnassa joulun alla, kun päätettiin sairaalaverkosta. Päätitte lopettaa Oulaskankaan sairaalasta yöpävystyksen, vaikka kaikki tosiasiat puhuvat päivystyksen puolesta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se on aluevaltuuston päätös! Teillä on enemmistö siellä!] Lopettamispäätös on myös lisännyt turvallisuuden tunnetta ikääntyvien ihmisten keskuudessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Niin, kun pelottelette heitä!]

Ministeri Juuso, Oulaskankaan adressi on kerännyt tarvittavat 50 000 nimeä ja on tulossa tänne eduskuntaan. Kumpi tällä kertaa voittaa, järki vai järjettömyys? Annatteko luvan yöpävystykselle vai ette?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.16 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin ennenaikaista keskustella tästä. Tämä tulee eduskunnan käsittelyyn ihan normaalissa järjestyksessä, [Vasemmalta: Palataan tähänkin vaalien jälkeen! — Antti Kurvinen: Palataanko vaalien jälkeen?] ja katsotaan se käsittelyn eteneminen siinä vaiheessa, kun se on ajankohtaista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.16 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole nyt ehkä ainoa, joka ajattelee, että jokin tässä nyt ei täsmää. Te olette siis lähes vuosi sitten päättäneet, että 170 miljoonaa säästetään suomalaisille tarpeellisista erikoissairaanhoidon palveluista ja heikoimpien auttamisesta, ja valtiovarainministeri Purra on vahvistanut, että jokaisesta säästöstä kyllä pidetään kiinni, ja on väläyttänyt vielä lisäsäästöjä. Vuoden olette käyneet läpi, ja saamme lukea lehdestä, että juuri ennen vaaleja valmistelu on keskeytetty. Kaikki tietävät, että näin merkittävää päätöstä ei tehdä ilman, että sillä on tosiasiallinen pääministerin ja valtiovarainministerin hyväksyntä. Nyt te kerrotte, että mitään valmisteluja ei olekaan, mutta pääministeri kertoi, että tämä kerrotaan kyllä suomalaisille ennen kuin äänestys alkaa, eli neljä viikkoa on aikaa.

Arvoisa puhemies! Jokin tässä nyt ei täsmää. [Kokoomuksen ryhmästä: Vähän niin kuin demareitten vaihtoehtobudjetti!] Pääministeri Orpo, kysymys kuuluu: lupaatteko tuoda kaikki nämä päätökset yksityiskohtia myöten ennen kuin maassa on [Puhemies koputtaa] yhtään ääntä annettu, ja mikä teitä estää pitämästä kehysriihtä ennen vaaleja? [Kokoomuksen ryhmästä: Asiat pitää valmistella!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

16.18 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä ensin tulee tähän kehysriihen ajankohtaan, niin tämä keskustelu käydään aina, joka vaalien alla, riippumatta hallituksen väristä lähestulkoon. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei!] Kehysriihi pidetään silloin, kun se prosessi on siinä vaiheessa.

Mutta jos mietitään nyt perimmiltään, mistä on kyse, niin se, mikä tässä mättää, on se, että maa on korviaan myöten velkaantunut. [Vasemmalta: Ei!] Me olemme joutuneet tekemään säästöjä, ja samaan aikaan, kun me tehdään säästöjä, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] me olemme etsineet 2,2 miljardia euroa suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluihin tälle vuodelle lisää rahaa. 2,2 miljardia lisää rahaa, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mikä on jo aikaisemmin päätetty, ennen tätä hallitusta!] ja se, mikä tässä mättää, on se, että kun meillä ei sitä rahaa kasva puissa. Meidän täytyy samaan aikaan lisätä rahaa ja säästää ja tehostaa, parantaa toimintoja, ja me tulemme pitämään kiinni säästöohjelmasta. Jos joku säästö ei mene maaliin, me haemme sille korvaavat toimet. Mitään ei ole tässä nyt yhtäkkiä keskeytetty, vaan tämä on jatkuva prosessi, jota me teemme. Te saatte kaiken tarvittavan tiedon. Tässä ei kukaan hämää yhtään millään missään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

16.19 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä tilanne hyvin epäselvä. Meille tosiaan vuosi sitten kerrottiin, että hallitus aikoo tehdä sadan miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltoon, ja tähänkään päivään mennessä me emme tiedä, mistä leikataan. Sitten samaan aikaan valtiovarainministeri Purra nostaa haastattelussa esille, että lisää leikkauksia on tulossa vaalien jälkeen sosiaali- ja terveyspalveluihin, ja nyt ei kuulemma olekaan tulossa, otetaankin budjetin sisältä. Niin onhan tämä tilanne hyvin epäselvä.

Mutta minä olisin halunnut nostaa tähän keskusteluun esille, että kyllä totta on, että valtiontalous on vaikeassa tilanteessa ja meidän pitää ottaa se vakavasti, mutta kyllä meidän pitää ottaa sosiaali- ja terveyspalveluiden huoltovarmuuskin. [Petri Huru: Olisitte ottaneet viime kaudellakin!] Jos vaikka miettii, minkälainen vaikea tilanne meillä oli kansakuntana koronakriisin aikaan, niin ei se järjestelmä ihan tarkoita sitä, että siitä voidaan pohjia myöten leikata kaikkea. Olisinkin kysynyt pääministeriltä: mitenkä varmistetaan se, että kaikissa tilanteissa meidän sosiaali- ja terveyspalvelut pelaavat oikea-aikaisesti, hyvin ja niin, että kaikki järjestelmät oikeasti pääsevät sellaiseen pisteeseen, että se on jouhevaa? Nyt vaikuttaa siltä, että mietitään vain lyhyen aikavälin talousnäkökulmaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.20 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän kysyjää siitä, että palattiin puhumaan vakavista asioista, nimittäin varautumisesta ja valmiudesta [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ai tämä ei ollut tarpeeksi vakavaa! — Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä — Puhemies koputtaa] sen jälkeen, kun kävimme jo läpi tämän kansalaisten palveluja koskevan valmistelun tilanteen ja siinä varmasti nyt saatiin vastaus kysymykseen. Elikkä hallitus tuo näitä esityksiä talousratkaisuihin ihan niin kuin kuuluukin, normaalissa budjettiprosessissa, hallituksen esityksinä, puoliväliriihessä ja niin edelleen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Mutta tähän vakavaan aiheeseen valmiudesta ja varautumisesta, mikä varmasti huolettaa suomalaisia: Kansalaisten turvallisuus on hallituksen politiikassa ja toiminnassa etusijalla, ja tähän liittyen myöskin sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan useita lakimuutoksia ja myöskin budjettiratkaisuja, jotka koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista. Ensimmäinen esitys on jo eduskunnassa, se koskee kriisiolojen eli vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamisrakenteita sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja toivon, että tämä esitys etenee mahdollisimman nopeasti. Sen lisäksi panostamme tällä hetkellä muun muassa lääkkeiden saatavuuden turvaamiseen, kansainvälisen avun vastaanottamiseen ja antamiseen [Puhemies koputtaa] ja lisäksi moniin muihin elementteihin meidän sosiaali- ja terveydenhuollossa, [Puhemies koputtaa] joihin pitää varautua näinä erittäin epävarmoina aikoina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.21 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun ihminen tarvitsee hoitoa, sitä on tärkeä saada. [Välihuutoja vasemmalta] On hyvä, että tämä hallitus laittaa 2,2 miljardia lisää rahaa soteen. [Anne Kalmari: Indeksikorotus!] Se on enemmän kuin Marinin hallitus laittoi yhtenäksän vuonna. [Välihuutoja]

Pidän myös arvokkaana sitä, että nuorten terapiatakuu nyt toteutetaan. Sitä odotettiin vuosia, ja viime vaalikaudella Marinin hallitus äänesti [Krista Kiurun välihuuto] sen kerta toisensa jälkeen kumoon.

Kela-korvausten piiriin tulevat hedelmöityshoidot, sekin on odotettu uudistus. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Yksityislääkärien piirissä!] Lapsihaaveet voivat täytyä monessa perheessä.

Lääkärijonot maassamme ovat pitkiä. Ministeri Sanni Grahn-Laasonen, te olette tehnyt esityksen eduskunnalle, että 65-vuotiaat pääsisivät yksityiselle lääkärille terveyskeskumaksulla. Yksityiselle lääkärille minun käsitykseni mukaan pääsee samana päivänä. [Krista Kiuru: Ja julkiselle ei kolmessa kuukaudessa!] Tarkoittaako tämä, että yli 65-vuotiaille tulee yhden päivän hoitotakuu? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.22 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus valmistelee 65 vuotta täyttäneiden Kela-korvauskokeilua, joka käynnistyy ensi syksynä. Siinä perusajatuksena on, kuten edustaja Heinonen totesi, se, että meidän ikääntyvä väestö voisi päästä julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun hinnalla myöskin yksityislääkärin vastaanotolle eli yleislääkärille 28 eurolla. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Tuleeko labrat päälle?] Tähän kokeiluun sisältyy myöskin laboratoriotutkimuksia ja keuhkokuvaa, virtsatutkimusta ja sydänfilmi, 50 prosentin korvausprosentilla. Se, mikä tässä mallissa on hyvää, on se, että siihen tulee myöskin hintakatto, millä varmistetaan veronmaksajien rahojen vastuullista käyttöä ja sitä, että nämä korvaukset hyödyttävät asiakkaita eivätkä terveysyhtiöitä. Tämä malli parantaa meidän iäkkään väestön perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta. Kiinnostaisikin tietää, minkä takia vasemmistopuolueet ja myös keskusta tätä mallia tuntuvat vastustavan. [Vasemmalta: Ja Lääkäriliitto! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.23 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on todettava, että kyllä hallituksella rahaa on. Niin kuin tässä äsken nähtiin, kokoomuslainen kysyi kokoomuslaiselta ministeriltä: rahaa on yksityisen terveydenhuollon tukemiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eli vanhuksiin! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Mutta tässä keskustelussa SDP kysyi, miksi käytännössä tässä hallituksessa ei tiedetä, onko tulossa sadan miljoonan sosiaalipalveluiden säästöt eli käytännössä kotipalveluista, perhepalveluista, lasten palveluista, vammaisten palveluista, vanhusten palveluista, päihde- ja mielenterveyspalveluista sadan miljoonan leikkaus. Täällä ministeri Juuso totesi, että valmistelua ei ole eikä ole minkäänlaisia esityksiä. No, se on kyllä aika kova juttu. Te olette nyt vuoden valmistelleet, ja kun te keskeytite valmistelun, niin mitä te keskeytite, jos teillä ei ole valmistelua? [Naurua] Mitä te keskeytite ja mitä on vuosi tuserrettu siellä ministeriössä, jos ei ole mitään keskeytettävää? [Vasemmalta: Olisipa Kiuru ollut ministerinä!]

Tässä kyselytunnilla selkeästi nyt osoittautui, että te, Juuso, ette pysty johtamaan sosiaali- ja terveysministeriötä, koska teidän edestänne sitä johtavat [Puhemies koputtaa] Purra ja Orpo, jotka ilmoittivat täällä, että sadan miljoonan säästö tulee joka tapauksessa [Puhemies koputtaa] STM:n pääluokasta. Se selvisi tänään, ja kysynkin vielä kerran Orpolta: tuleeko se [Puhemies koputtaa] todella ennen vaaleja, [Puhemies: Kiitoksia!] niin kuin äsken totesitte? [Sari Sarkomaa: Käytöstavat!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.25 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön toimintaa johtaa ministeri Juuso yhdessä ministeri Grahn-Laasosen kanssa, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mutta kilpailee vastaajasta silti!] ja minusta muun väittäminen on hieman ikävää. Tehdään politiikkaa jollain muulla.

Hallitusta johtaa pääministeri yhdessä muiden hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa. Tämäkin lienee aika selvä asia. Me valmistelemme asioita järjestyksessä. Jos jossain asiassa, joka on lainsäädäntösuunnitelmassa tai talousarviossa, tarvitaan uudelleen pohtimista, niin eikö se ole aika fiksua, että se yhdessä silloin mietitään? Ei roiskita säästöjä vaan tehdään nekin järkevällä tavalla, samalla tavalla kuin me tehdään lukemattomia hyviä, uusia asioita. Emme pelkästään säästä, kuten täällä esimerkiksi edustaja Heinonen erinomaisella tavalla toi esille [Naurua — Välihuutoja] kaikkia niitä hyviä uudistuksia, joita hallitus tekee. Katsokaa niitäkin välillä. [Antti Lindtman: Nimi mainittu, Heinoselle puheenvuoro!]

2.3. Suullinen kysymys vanhustenhoidon turvaamisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 24/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Keskustelu

16.26 **Harry Harkimo liik:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olen viime kuukausien aikana saanut kokea, kuinka raskasta kotihoito on. Kuitenkin olette leikanneet kotihoidon tukea, vaikka se on hoitomuoto, joka pitää vanhustenhoitoa pystyssä maassamme. Olette myös leikanneet kotitalousvähennystä. Ruotsissa on nostettu kotitalousvähennystä ja kaksihenkinen perhe saa kymmeniätuhansia kotitalousvähennystä. Teidän tavoitteenne on pitää vanhuksat pidemmän aikaa kotona. Miten uskotte, että tämä hoituu tällä politiikalla? [Mika Lintilän välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.27 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden velvollisuuksiin kuuluu turvata kaikkien vanhusten asianmukainen hoito, ja tämä tehdään selvittämällä, mikä on se palvelutarpeen arvio. Kyllä tarkoituksena on, ja lainsäädännön mukaankin näin pitää tehdä: täytyy turvata kaikkien vanhusten hoito ja asuminen ja hoito oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Se on meidän kaikkien etu, ja se myöskin vähentää erikoissairaanhoidon kuormitusta ja ylimääräisiä päivystyskäyntejä. Tähän pitää keskittyä kaikilla hyvinvointialueilla, että meidän vanhuksat hoidetaan hyvin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.27 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, suomalaiset ovat tosi hyviä pitämään pään kylmänä, ja tällaisena maailmanaikana sitä taitoa todella tarvitaan. Sitä ei kuitenkaan voi pitää aivan itsestäänselvytenä, ja itse ajattelen, että yksi keskeinen osa meidän kansakunnan kriisinkestävyyttä on se kokemus samassa veneessä olemisesta. Ja nyt, ikävä kyllä, on niin, että teidän hallituksenne politiikka horjuttaa juuri tätä venettä aika urakalla. Ei auta, että äyskäröidään sillä nuorten terapiatakuulla, jos samaan aikaan porataan veneen pohjaan reikiä lapsiperheköyhyydellä, asunnottomuudella, vastuuttomalla päihdepolitiikalla tai näillä sosiaali- ja terveyspalveluiden leikkauksilla.

Pääministeri Orpo, te perustelette näitä tekemiänne leikkauksia huolella talouden tasapainotuksesta, ja se huoli taloudesta on yhteinen, jaettu tässä koko salissa. Mutta voitteko te ymmärtää ja myöntää suomalaisille, että kyllä tällä teidän leikkauspolitiikallanne voi hyvinkin olla vaikutusta siihen, miten ihmiset kokevat oikeudenmukaisuuden tässä yhteiskunnassa, [Puhemies koputtaa] vaikutusta meidän kriisinkestävyyteen? Ja miten te aiotte tämän ottaa huomioon, kun valmistaudutte puoliväliriiheen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.28 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että ollaan samassa veneessä, on Suomen vahvuuksia, ja ehkä tässä ajassa taas, kun elämme hyvin vakavia aikoja, se vielä erityisesti korostuu. Meillä on vain yksi tavoite, ja se on se,

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

että Suomessa ihan jokaisella on turvattu, hyvä elämä — että tulee toimeen, että voi luottaa siihen, että hoitoa saa, kun sitä tarvitsee, ja että voi elää turvassa.

No, siihen tarvitaan se, että tämä yhteiskunta toimii, ja siihen tarvitaan välineeksi se talous, jota tässä ikään kuin pahana pidätte. Sen talouden on oltava kunnossa, jotta meillä on varaa siihen, että meidän tärkeät hyvinvointiyhteiskunnan palvelut pelaavat, ja jotta Suomea voidaan puolustaa tarvittaessa. Ja se vuoto siinä veneessä tulee siitä, jos talouden pohja pettää, jos julkisesta taloudesta ei huolehdi, niin kuin edellinen hallitus ei tehnyt, vaan äyskäröi sen täyteen vettä. Hyvä, ettei uponnut koko laiva, mutta me yritämme saada sen laivan liikkeelle, ja siksi esimerkiksi huomiosissa Murron työryhmän raportissa etsitään kasvutoimia, millä saataisiin suomalaisille töitä ja toimeentuloa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Entä se työllisyys? — Perintövero alas!] Investointeja Suomeen, niitä tässä nyt tarvitaan, jotta me voidaan pitää jokainen mukana, [Puhemies koputtaa] jokainen tyytyväisenä siellä veneessä, ei se muuten onnistu. [Timo Harakka: Varsinkin miljoonaperijät! — Perussuomalaisten ryhmästä: Sosialistit nykivät pohjatulppaa irti!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.30 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus peri ennätystyöllisyyden Marinin hallitukselta. Tammikuussa Suomessa oli yli 300 000 työtöntä, vaikka Petteri Orpo on luvannut suomalaisille 100 000 uutta työpaikkaa. Myös pitkäaikaistyöttömyys on yli 100 000 hengessä, ja konkursseja oli tammikuussa enemmän kuin kertaakaan 2000-luvulla.

Hallitus odottaa ja toivoo kasvua. Huomenna kuulemme Murrolta, minkälaisia esityksiä on tulossa, mutta julkisten tietojen mukaan nyt puhutaan jo perintöveron poistamisesta — yli 900 miljoonan euron veronalennus kaikista parhaiten toimeentuleville ja rikkaimmille tässä yhteiskunnassa. Samalla puhumme jopa 200 miljoonan euron leikkauksesta, josta täällä ei nyt ministeri pysty kertomaan, mitä se koskee: sosiaalihuoltoa.

Tämä ei ole mitään samassa veneessä olemista. Tämä on eturyhmäpolitiikkaa, jos samaan aikaan annatte tällaisia täysin tehottomia veronalennuksia, joita kaikki taloustieteilijät pitävät täysin turhina kasvun kannalta.

Miten on, arvoisa pääministeri: aiotteko tehdä kehysriihessä päätöksiä uusista veronalennuksista kaikista rikkaimmille samalla, kun valmistelette tällaisia leikkauksia kaikista heikoimmassa asemassa oleville?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.31 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis Murron työryhmän raportti julkaistaan huomenna, ja se on iso kokonaisuus, jota on valmisteltu laajasti asiantuntijoiden toimesta. Se ei ole hallituksen kanta, vaan se on Murron asiantuntijaryhmän kanta. [Matias Mäkynen välihuuto] Minä suhtaudun erittäin vakavasti ja innostuneesti siihen työhön ja sen lopputuloksiin: yli tuhat ehdotusta ympäri Suomea.

Etujärjestöt ovat ottaneet kantaa monelta eri suunnalta. Puolueet ovat esitelleet omia näkemyksiään. Minulla oli ilo tavata jokaisen oppositiopuolueen puheenjohtajat, ja otin vastaan mielihyvin niitä ehdotuksia. Me tehdään tätä nyt yhdessä. Yritetään hakea parhaita keinoja, millä Suomeen saadaan suomalaisille töitä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei käy sekään!] saadaan Suomeen investointeja. Ei nyt pilata tätäkin. [Naurua — Välihuutoja

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

vasemmalta] Me tehdään sitten ne ratkaisut yhdessä. Tehdään ne ratkaisut, haetaan sellaisia keinoja, jotka parhaiten vaikuttavat siihen, että Suomi kasvaa ja täällä on hyvä tulevaisuus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.32 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vasemmisto-oppositio ihmettelee hallituksen tekemiä säästöpäätöksiä. [Aki Lindén: Aiheesta! — Suna Kymäläinen: Ja silti te otatte velkaa enemmän!] Mikä on perimmäinen syy sille, että tämä hallitus joutuu tekemään tällaisia ikäviä säästöpäätöksiä? [Vasemmalta: Korona!] — Haluaisin pääministeriltä kysyä nämä kysymykset. — Kun kesällä 23 käytiin hallitustunnusteluja ja -neuvotteluja, [Oikealta: Ja keskusta jätti tyhjän paperin!] niin muistaako pääministeri vielä sen, mikä oli keskustapuolueen kanta näihin säästökohteisiin ja muun muassa Oulaskankaan yöpävystykseen? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan kun 23 käytiin hallitusneuvottelut, niin aika yleinen näkemyshän oli se, että Suomi on erittäin vakavassa tilanteessa velkaantumisen ja kasvunäkymien, hyvinvointiyhteiskunnan turvaamisen suhteen. Ja kyllä siinä kävi nyt niin kuin edustaja saattaa muistaa, että keskusta palautti tyhjän paperin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] ei vastannut. [Perussuomalaisten ryhmästä: Käsittämätöntä! — Siinä oli se vastuunkanto!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.33 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ministeri Purra, leikkaatte siis 200 miljoonaa lisää ilmeisesti vaalien jälkeen sosiaali- ja terveyspalveluista. Kaikkia tässä maassa leikkaukset eivät koske. Olen kysynyt teiltä ennenkin, miksi datakeskuksille on Suomessa annettu lähes täysi vapaus sähköverosta. Ette ole ennen vastannut. Kysyn uudelleen. Tälle veroalelle ei ole mitään perusteita. Datakeskukset ovat globaalien jättyhtiöiden omistamia, eivätkä ne juuri työllistä. Voitot menevät Suomesta ulos. Microsoftin ja Googlen tapaisten yhtiöiden veroale tulee merkitsemään vuodessa jopa 600 miljoonan verotulomenetystä Suomen valtiolle 2035 mennessä.

Ruotsi on tästä verohuojennuksesta luopunut, sillä datakeskukset tulevat muutenkin Euroopan halvimman sähkön maihin, Suomeen ja Ruotsiin. Hinnan lisäksi vetävät sijainti, viileä ilmasto, puhdas energia. Keskuksia rakennetaan kiivaasti jopa Irlantiin, jossa sähkön hinta on kaksinkertainen.

Te leikkaatte sosiaaliturvaa ja palveluita, korotatte kansalaisten veroja ja maksuja hillitäksenne velkaa, mutta velka vain kasvaa, koska kassa vuotaa globaaleille jättyhtiöille. Veroministeri Purra, milloin te perutte tämän satojen miljoonien sähköverovapauden? [Perussuomalaisten ryhmästä: Voi hyvä luoja, miten liittyi aiheeseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

16.35 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensin näistä säästöistä. Kuten tässä monen ministerin suulla on todettu, valmistelussa ei ole uusia toimia, vaan näistä on päätetty viime keväänä. Ne kohdistetaan juuri niille sektoreille, joihin säästöt on päätetty kohdistaa, yksityiskohtia tarkastellaan, ja näissä palataan eduskuntaan mahdollisimman pian, kun meillä jotakin kerrottavaa on.

Mitä tulee sitten datakeskusten sähköveroon, niin jos nyt oikein muistan, niin se edellinen hallitus nimenomaan laski tätä sähköveroa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohoh! — Hupsis! — Naurua — Ben Zyskowicz: Mutta ei Yrttiaho sitäkään kannattanut!] Se on aivan totta, että se on merkittävästi alennettu kanta. Se on selvästi alempi kuin esimerkiksi Ruotsissa, ja tällä toimialalla selkeä houkutin tietenkin tulla Suomeen. Me olemme lämpimästi toivottaneet tervetulleeksi nämä merkittävät investoinnit, mutta mitä ilmeisimmin tässäkin on tarkasteltavaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Olikin oma vika! — Nyt tuli kyllä paha oma maali, hupsis!]

2.4. Suullinen kysymys omaishoitolain kokonaisuudistuksesta (Markus Lohi kesk)

Suullinen kysymys SKT 25/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.36 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Maamme ikäihmisten hoidosta ja hoivasta on omaishoitajien harteilla paljon, liiankin paljon. He huolehtivat läheisistään pyyteettömästi ja rakkaudella. Me päättäjät emme ole tehneet riittävästi omaishoitajien toimeentulon, jaksamisen ja arvostuksen puolesta. Kaikilla tässä salissa on varmasti peiliin katsomisen paikka. Meidän pitää yhdessä pystyä parempaan. Keskusta tukee kaikkia esityksiä, joilla omaishoitoa parannetaan. Valta on kuitenkin nyt hallituksella. [Petri Huru: Kahdeksan vuotta olitte hallituksessa!]

Ministeri Juuso, te olette toimineet itse myös omaishoitajana. Se on arvostettava asia. Ministerinä teillä nyt on vastuu omaishoitajien ja hoidettavien asioista. Hallitus on ohjelmassaan luvannut tehdä omaishoitolain kokonaisuudistuksen huhtikuun puoliväliriiheen mennessä. Mitään esitystä ei kuitenkaan täällä eduskunnassa vielä ole. Arvostuksen omaishoitajia kohtaan pitää näkyä tekoina. [Ben Zyskowicz: Näkyikö teidän aikana hallituksen tekoja? — Puhemies koputtaa] Onko omaishoitolain kokonaisuudistus tulossa eduskuntaan pian, ja jos ei ole, miksi ei ole tulossa? [Ben Zyskowicz: Miksi tätä uudistusta ei tehty silloin kun te olitte hallituksessa? — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.37 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valmistelu on alkanut sillä, että THL on selvittänyt, millä tavalla omaishoitajuus toteutuu eri hyvinvointialueilla. Selvityksen tulos on se, että se toteutuu

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

hyvin eri tavalla, ja kun sote-uudistuksen tarkoituksena ovat nimenomaan yhdenvertaiset palvelut, niin asiaa on lähdetty työstämään sillä tavalla, että jokaiselle hyvinvointialueelle on annettu suositukset siitä, millä tavalla me yhtenäistetään ensinnäkin omaishoidon palvelukriteereitä ja sitä, miten niitä tulkitaan. Nämä suositukset on tehty, ja seuraavana on vuorossa opaskirjan kirjoittaminen, eli teemme oppaan siitä, miten sovelletaan näitä eri palvelukriteereitä ja omaishoidon portaita. Se on se, missä vaiheessa ollaan tällä hetkellä.

Seuraava vaihe voisi olla, mikäli ehdimme tämän hallituskauden aikana, viedä sinne lakiin ne porrastukset ja selkeät velvoittavuudet, mutta siinä pisteessä ei olla vielä. Elikkä ollaan lähdetty liikkeelle nyt sillä, että pyritään ensin yhtenäistämään nämä ja saadaan yhtenäinen käytäntö eri hyvinvointialueille. Toivottavasti loppukaudesta on jokin mahdollisuus vielä järeämpiin toimiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.38 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikäihmisiltä tulee aika paljon yhteydenottoja, voi sanoa, päivittäin, viimeksi tänään, ja siellä on huolta. Siellä on huolta tilanteesta, vanhustenhoidon tilanteesta ja näkymistä. Vanhusasiainvaltuutettu Päivi Topo sanoi eilen: ”Vanhus pääsee hoitoon aina vain huonommin ja huonommassa kunnossa.” Siis vanhus pääsee hoitoon aina vain huonommin ja huonommassa kunnossa. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Mielestäni tämä on aika vakava viesti. Samaan aikaan kotihoidon käyntimäärät ovat vähentyneet, vaikka ikäihmisten ja kotihoitoa tarvitsevien määrä kasvaa.

Teiltä ei saanut oikein selkeää vastausta, koska teidän uudet leikkauslistanne tulevat, mutta saisiko teiltä viestin nyt, mitä te hallituksena tai te, vastuuministeri Kaisa Juuso, sanotte näille omaisille ja ikäihmisille, jotka ovat huolissaan tästä tilanteesta ja siitä suunnasta, mihin ollaan tällä hetkellä menossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.39 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueilla on erittäin vaihtelevat käytännöt siitä, miten he tarjoavat ikääntyville palveluita. Meillä on hyvin laaja valikoima eri palveluita, millä voimme ikääntyvien elämää auttaa. Meillä on omaishoito, perhehoito, kotihoito, yhteisöllinen asuminen ja myöskin sitten ympärivuorokautinen hoiva. Tämä toimii monella alueella ihan hyvin, ei ole mitään valituksia tullut, mutta sitten on myöskin tullut tätä viestiä, että kriteerit ovat tiukentuneet ja on entistä vaikeampi päästä. Uskon, että nämä johtuvat niistä hyvinvointialueiden säästöpainoista ja siitä, että niitä säästöjä on alueilla kohdistettu nimenomaan sinne vanhustenhoitoon, mitä en ole missään puheenvuorossa suositellut. Kun teillä on yleiskatteellinen rahoitus hyvinvointialueille ja vapaus kohdistaa ne säästöt, minne haluatte, niin te voitte tämän siellä tehdä, mutta minä en ole sitä kertaakaan suositellut. [Krista Kiuru: Mitä ihmettä? Hallitus teki 120 miljoonan säästöt vanhustenhoitoon! — Puhemies koputtaa — Ben Zyskowitz: Keskusta on suurin yhdeksällä hyvinvointialueella!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

16.41 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikäihmisten ehkä kaikista suurin ongelma on tällä hetkellä yksinäisyys. Juttelin taannoin kotiseudulla toimivan nuohoojayrittäjän kanssa. Hän käy päivittäin vanhusten luona, ja kyllä hänen viestinsä oli se, että hänen käyntinsä on monelle vanhukselle kohokohta, hetki, jolloin sinne kotiin tulee joku, jolle voi puhua, joku, joka kuuntelee, joku, jolle voi keittää kahvit ja kertoa huolensa. Muilla ei ole aikaa. Kotihoitajien työaika on minuuttipeliä, hoivakotien henkilökuntaa on vähennetty, omaishoitajien jaksaminen on tiukilla eikä luvattuja parannuksia ilmeisesti ole tulossa, koska rahaa ei ole.

Hallituksen mielestä omaishoito kyllä kohentaa valtiontaloutta, mutta rahaa sinne ei silti löydy. Kysyn teiltä, ministeri Juuso: Eikö pystyttäisi vähän parempaan? Eikö löytyisi parempia säästökohteita kuin hoitajat, [Puhemies koputtaa] tai eikö löytyisi parempia leikkauskohteita kuin se aika siellä vanhuksen luona? [Juha Mäenpään välihuuto — Ben Zyskowicz: Mikäs on suurin ryhmä teidän hyvinvointialueella?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.42 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lainsäädäntö ja suositukset ovat kaikille hyvinvointialueille samat. Siitä huolimatta tilanne hyvinvointialueilla vaihtelee riippuen siitä, miten alueet ovat päättäneet kohdistaa säästönsä. Kuten äsken sanoin, en ole kertaakaan tässä salissa enkä missään suositellut sitä, että ensi sijassa lähdetään säästämään ikääntyvien palveluista. Näin ei ole. [Suna Kymäläinen: Mistä pitäisi säästää?]

Ministeriö kohdistaa eri hankkeiden muodossa varoja ikäihmisten hyvinvointiin. Olemme käynnistämässä muun muassa ministeriössä ikäohjelmaa, mistä tulee tiedote piakkoin, kunhan saadaan se viimeisteltyä. Tarkoituksena on nimenomaan miettiä keinoja siihen, millä tavalla esimerkiksi yksinäisyyteen puututaan, millä tavalla tehdään yhteistyötä hyvinvointialueiden, järjestöjen ja kuntien kanssa, jotta me voisimme kaikki osallistua siihen ikääntyvien ihmisten yksinäisyyden purkamiseen ja toimintojen tukemiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.43 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vanhuksia ei saa jättää heitteille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eikä jätetä! — Mauri Peltokangas: Onko joku jättämässä?] Muistisairaana ikäihmisen puolison mielipidekirjoitus Aamulehdessä pysäytti: ”Mieheni ei osaa käyttää puhelinta, radiota eikä televisiota. Jos laitan hänelle päivätoimintaa korvaavaksi tarjotun tabletin katselukuntoon, hän ei pysty näytöltä hahmottamaan tapahtumia, saati että pystyisi itse osallistumaan niihin. Alzheimerin tautiin kuuluu usein ruokahaluttomuus. Ruokapöytään tullessaan mieheni tavanomainen kommentti on: ei ole yhtään nälkä, maha on ihan täynnä. Toimintakeskuksessa hän on syönyt normaalisti. Yhdessä ruokailu ilmeisesti voittaa ruokahaluttomuuden. Tabletti ei tuo ruokaa tarjolle eikä innostavaa ruokaseuraa syömiseen.”

Ministeri Juuso, hallituksen sosiaali- ja terveystalouteen tekemien leikkausten vuoksi hyvinvointialueilla joudutaan lopettamaan myös todella tärkeitä omaishoitajien jaksamista tukevia ja ikäihmisten hyvinvointia ylläpitäviä palveluita. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Perustelkaa, ministeri Juuso, miksi te [Puhemies koputtaa] leikkaatte hyvinvointialueilta? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka siellä hyvinvointialueilla päättää? — Ben Zyskowicz: 2,2 miljardia lisää!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.44 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päiväkeskustoiminta kotona asuville, lievästi muistisairaille on erittäin tärkeää. Tiedän sen, koska oma äitini on päiväkeskustoiminnassa käynyt. Erittäin, erittäin tärkeää, ja olen hyvin surullinen siitä, että joillakin hyvinvointialueilla on ajateltu, että se korvataan jollakin tabletilla, mitä muistisairas ei ymmärrä eikä osaa käyttää. En ole sitäkään koskaan missään suositellut — tämä on ihan jonkun hyvinvointialueen oma päätös. [Välihuutoja]

Mitä tulee siihen säästämiseen, ja kuten monta kertaa on todettu tässä salissa, niin hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa jyrkästi. Se kasvaa todella jyrkästi, 26,2 miljardia tällä kaudella. Me olemme jo aivan linjassa eurooppalaisen keskitason kanssa, ja silti meidän palveluissa on olemassa tiettyä tehottomuutta, mikä tarkoittaa sitä, että meillä on kehitysviivettä monissa eri asioissa, ja niissä meillä on kirittävää.

2.5. Suullinen kysymys psykoterapeuttikoulutuksesta (Christoffer Ingo r)

Suullinen kysymys SKT 26/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Ingo, varsågod.

Keskustelu

16.45 Christoffer Ingo r: Arvoisa puhemies! Täällä salissa olemme jakaneet huolen lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden riittävydestä ja saatavuudesta. Siksi on hienoa, että eduskunnassa hyväksyttiin syksyllä lasten ja nuorten mielenterveystakuu ja se tulee kohta voimaan.

Ärade talman! Om två månader träder terapigarantin för barn och unga i kraft. Vi vet att ju snabbare man får vård, desto bättre är möjligheten att komma upp på fötter igen. För att förbättra tillgången på mentalvårdstjänster är det viktigt att vi ser till att det finns tillräckligt med psykoterapeuter, så att alla som behöver kan få vård. I dag blir många som har remiss till FPA-ersatt psykoterapi väntande, eftersom det inte finns tillgängliga psykoterapeuter. En orsak till bristen är att utbildningen kostar mycket, den är dyr. Den kan vara upp till tiotusentals euro. Därför frågar jag minister Juuso: När kan vi förvänta oss att lagförslaget om psykoterapiutbildningens delvisa avgiftsfrihet kommer till riksdagen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Minister Juuso, varsågod.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

16.46 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tack för en bra fråga. Psykoterapiutbildningen har vi i regeringsprogrammet, och meningen är att den delas i två delar, varav den första delen kommer att vara kostnadsfri. Den är under beredning och den kommer som budgetlag nästa höst och träder i kraft från och med 2026, så den är på kommande och den verkställer vi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

16.47 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Orpo, te kuvasitte hetki sitten teidän hallituksenne työnjakoa ja sitä, kuka johtaa mitään tai johtaako kukaan. Mutta, pääministeri, toivon, että yrittäisitte katsoa esimerkiksi tätä kyselytuntia myös kansalaisten silmin. Ehkä ymmärtäisitte sen, että väkisininkin tämä aiheuttaa epäluottamusta johtajuudestanne ja hallituksen työnjaosta.

Pääministeri Orpo, te sanoitte, että kerrotte ennen vaaleja, mistä tulevat säästöt otetaan, mutta olitteko te siinä käsityksessä, että siellä sosiaali- ja terveysministeriössä ministeri Juuson johdolla ovat valmistelut käynnissä? Ja ymmärtäisin, että tämä kuukausi sitten riittäisi laadukkaaseen valmistelutyöhön, mutta nyt, kun ministeri sanoi, että ei ole valmistelua eikä sitä ole ollutkaan, ja sekin on siis keskeytetty, mitä ei ole ollut, niin asetatteko te ministeri Juuson nyt hieman haasteelliseen tilanteeseen, vai katsotteko, että kuukausi riittää laadukkaaseen valmistelutyöhön?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.48 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sanonut, että olen pyytänyt aikalisää valmistelussa, koska mitään kovin järkeviä valmisteluja ei ole tulossa, [Välihuutoja vasemmalta — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mutta mitä valmistellaan? — Puhemies koputtaa] ja niiden spekulointi tässä vaiheessa on ihan tarpeetonta. On ihan tarpeetonta lähteä tässä vaiheessa spekuloidaan yhtään millään, vaan valmisteluun on otettu aikalisää ja me käymme läpi sitä budjettiriihessä. [Välihuutoja vasemmalta] Mutta kuten pääministeri kertoi aikaisemmin, niin tietoa on tulossa vielä ennen vaaleja, joten pyydän teitä rauhoittumaan tämän asian suhteen.

2.6. Suullinen kysymys hoitotakuusta ja hoitoonpääsystä (Ville Väyrynen kok)

Suullinen kysymys SKT 27/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.49 **Ville Väyrynen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä tämän keskustelun alkupuolella, ja itse asiassa useampia kertoja aiemmin tämän talven aikana, tässä salissa on

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

vedetty yhtäläisyysviiva hoidon saatavuuden, hoitoonpääsyn ja hoitotakuun välille. Sanotaan, että hallitus pidentää hoitojonoja ja heikentää hoidon saatavuutta. [Vasemmalta: Näin se tekee!] Tällä minun ymmärtääkseni viitataan siihen, että hoitotakuuta höllennettiin kolmeen kuukauteen kahdesta viikosta, mikä pitää ihan paikkansa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä! — Aki Lindén: Vähennettiin 120 miljoonaa euroa!] Palattiin samalle tasolle, missä edellinen hallitus oli. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ollut!]

Mutta sitten, jos katsotaan hoidon saatavuutta, niin koko ajan tulee viestiä hyvinvointialueilta, että jonot hiljalleen jopa lyhenevät, alle kahdessa viikossa pääsee jopa 90 prosenttia potilaista hoitoon perusterveydenhuollossa. [Vasemmalta: Pääsi! — Välihuutoja] Ja hyvinvointialueet ovat ilmoittaneet, että huolimatta hoitotakuusta pyritään pääsemään tähän kahden viikon aikarajaan. [Antti Lindtman: Kyllä, kyllä!] Kysyisinkin ministeri Juusolta: voitteko vielä täsmentää, mikä on voimassa olevan hoitotakuun ja hoitoonpääsyn ero? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.50 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä kysymys. Lainsäädännössä hoitotakuu on kolme kuukautta, mutta se on ainoastaan maksimi, eli on erittäin hyvä, jos hyvinvointialueilla päästään parempaan, ja varmasti päästään, koska digiklinikat ovat yleistyneet ja sitä kautta pystytään hoitamaan todella nopeammin ne, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ja taas tuli se tabletti!] jotka eivät tarvitse sitä fyysistä kontaktia tai tutkimuksia lääkärin kanssa. Monelta osin asiat edistyvät hyvin myönteiseen suuntaan hyvinvointialueilla, ja useimmat hyvinvointialueet pystyvät ja haluavat tarjota lääkärin vastaanoton aikaisemmin kuin se kolme kuukautta, ja pidän tätä aivan erinomaisena asiana. [Antti Lindtman: Eli siitä jäi vain rahojen leikkaus jäljelle!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.50 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Te todellakin puhutte paljon tehostamisesta. Pirkanmaalla tosiaan kokoomuksen ja perussuomalaisten johdolla on tehostettu. Ikäihmisten päivätoiminta on päätetty lakkauttaa. [Vasemmalta: Ohhoh!] Siis täytyy vain sanoa kuulijoille tiedoksi, että päivätoimintahan on sitä, jossa voidaan yhdessä tulla ruokailemaan, käydä pesulla, mahdollisesti vaikka saunassa, touhutaan siinä yhdessä ja kulutetaan aikaa edes kerran viikossa.

Tällaiset lopettamispäätökset ovat erittäin ikäviä ja surullisia niille ihmisille, jotka näitä palveluita käyttävät, mutta sitä kautta myös omaisille, jotka asuvat kauempana ja voisivat luottaa siihen, että heidän äidistään tai isästään joku edes kerran viikossa pitää huolta ja on siinä läsnä.

Nyt on sitten sanottu todellakin, että etäyhteydellä ja mobiilidatalla ja mobiililaitteilla korvataan tätä päivätoimintaa. Kysyn teiltä, ministeri Juuso: miten saunotaan ja miten pesulle pääsee sillä mobiililaitteella ja miten ruokaillaan yhdessä digipalveluissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.51 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti olen lukenut, että joillakin hyvinvointialueilla

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

päiväkeskustoiminta on muutettu digitaaliseksi palveluksi. Olen tästä pahoillani. En ole koskaan missään vaiheessa tällaista suositellut. [Antti Kurvinen: Mitä aiotte tehdä sille?] Se ei toimi. Ihmisen tarvitsee päästä muiden ihmisten seuraan, ruokailemaan [Hälinää — Puhemies koputtaa] muiden ihmisten kanssa, [Antti Kurvinen: Mikä on vastuunne?] peseytymään ja harrastamaan ja mitä kaikkea siellä päivätoiminnassa tehdään. Tämä on myöskin omaishoitajille henkireikä. He saavat siinä muutaman tunnin tai melkein kokonaisen päivän vapaata, kun se omaishoidettava on siellä päiväkeskustoiminnassa. Erittäin tärkeä palvelu näille henkilöille, joita se koskee, ja toivon, että tätä jatketaan siellä hyvinvointialueilla. [Antti Kurvinen: Antakaa rahaa, niin jatkuu! — Krista Kiuru: Aiotteko kieltää tuommoisen?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja viimeinen lisäkysymys tähän laajaan kokonaisuuteen liittyen. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

16.52 **Eveliina Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi kunpa suhtautuisitte ihmisten terveyshuoliin, huoleen hoitopäätöstyksistä ja ihmisten huoliin yhteiskunnan hyvinvoinnista vakavalla tavalla. Nämä ovat aiheita, jotka todella surettavat ja huolettavat tällä hetkellä laajasti ympäri Suomen. Kun kiertää Helsinkiä, kuulee todella surullisia tarinoita siitä, miten ihminen on jonottanut leikkausta yhdeksän kuukautta tai jopa vuoden ajan. [Arja Juvonen: Olisi vielä koronavelkaa jäljellä!] Nämä ovat päivittäin ihmisten mielessä olevia asioita.

Ja kuulostaa vähän siltä myös, että, pääministeri Orpo, te vähättelette tätä ihmisten tämän hetken huolta, kun te sanotte, ettei näihin lisäleikkauksiin, jotka ovat jopa lähes 200 miljoonaa euroa, liity mitään dramatiikkaa. No kyllä sanon, että niihin liittyy ihmisten mielissä paljonkin dramatiikkaa ja huolia. [Juha Mäenpää: Entäs valtion velka?] Mutta kuulostaa siltä, että hallitus on taipunut opposition vaateisiin ja julkistatte tämän leikkaussuunnitelman. [Puhemies koputtaa]

Ministeri Juuso, voitteko luvata, [Puhemies: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty, edustaja Heinäluoma!] että tuotte tämän valmistelumateriaalin myöskin julki, eduskuntaan käsittelyyn? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ennen vaaleja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.54 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri lupasi, niin tietoa on kyllä tulossa ennen vaaleja, joten rauhoittukaa sen asian suhteen. Tässä vaiheessa, kun mitään eksaktia tietoa ei ole, niin ihan turha asialla lähteä spekulimaan. [Aki Lindén: 11 kuukautta ei riitä!] Pyydän teitä odottamaan kärsivällisesti ja rauhoittumaan tämän asian tiimoilta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys kestävän kehityksen toimenpiteistä (Anna Kontula vas)

Suullinen kysymys SKT 28/2025 vp

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.54 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Jokaisen hallituksen velvollisuus on jättää maa paremmassa kunnossa kuin millaisena on sen saanut. Nyt näyttää kuitenkin käyvän päinvastoin. Ilmastotavoitteet etääntyvät nopeasti, luontokadon hillitsemisen osalta tekemättä jää jopa sellaisia toimia, joiden tiedetään tuottavan myös suoria kustannus- ja hyvinvointihyötyjä. Infrastruktuurin varautuminen muuttuvaan ympäristöön ja sähkään on sekin osin myöhässä. Ympäristökatastrofin hillintä ei voi olla yhden tai kahden sektoriministerin vastuulla, sillä kestävä siirtymä koskee kaikkia päätöksentekoa. Passiivisuus siinä maksaa maltaita, mitattiin sitä sitten ihmisen ja luonnon hyvinvoinnilla tai rahalla. Mittakaava on sitä luokkaa, että se riittää mitätöimään kaikki hallituksen säästöt. Nyt kysynkin, arvoisa pääministeri: oletteko tilanteen tasalla, ja jos, niin miten selitätte nämä laiminlyönnit?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.55 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävän kehityksen takaaminen, eli sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, meidän yhteisen maamme ja maapallommekin suojeleminen, on aivan välttämätöntä ja meidän kaikkien tehtävä. Ensin haluan todeta sen, että Suomi rankattiin viime kesänä jälleen kerran kestävä kehityksen ykkösmaaksi [Anna Kontula: Ei ympäristöperusteilla!] YK:n mittareiden mukaan maailmassa. [Timo Harakka: Oliko se Marinin hallituksen ansiota?] Tämä on 30 vuotta kestäneen työn ansiota, jota Suomessa on tehty, jota on tehty hallituksesta toiseen väreistä riippumatta, ja tämä työ jatkuu. Kestävän kehityksen toimikunnassa, jota minulla on kunnia johtaa, käydään koko ajan läpi näitä kaikkia mittareita.

Mitä tulee tavoitteisiin, me olemme sitoutuneet hallitusohjelmaan, me olemme sitoutuneet lainsäädäntöön, Euroopan unionin päätöksiin, mutta suuria haasteita meillä on, erittäin suuria, kaikki me sen tiedämme, sekä ilmaston hiilineutraalisuustavoitteen suhteen että luonnon monimuotoisuuden suhteen. Mutta me haemme keinoja, koko ajan uusia, ja se on koko hallituksen ja eduskunnan yhteinen asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys normien purkamisesta (Juho Eerola ps)

Suullinen kysymys SKT 29/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Keskustelu

16.57 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Talouden näkymät ovat paljon paremmat kuin mitä tässä salissa useinkaan annetaan ymmärtää. [Timo Harakka: Ja tuossa aitiiossa!] Korot ja inflaatio ovat laskussa, ja yritysten luottamus parantuu. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Hallitus tekee toimia koko ajan kasvun vauhdittamiseksi. [Antti Kurvinen: Perussuomalaiset ovat vieraantuneet arjesta!] — No, tämän nyt huutavan edellisen hallituksen jäljiltä meillä ei rahaa juurikaan ole, mutta perussuomalaisten peräänkuuluttamaa tolkkua ja maalaisjärkeä onneksi sitten sitäkin enemmän. [Keskustan ryhmästä: Ja työttömyyttä!]

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut keventämään kansalaisten ja yritysten elämää haittaavia normeja. Samaten on edelleen sitouduttu siihen, että EU:sta tulevaan sääntelyyn ei lisätä mitään Suomi-ekstraa. Nyt kysynkin työministeri Satoselta: millaisia normeja on jo purettu, ja mitä kaikkea on vielä tulossa, jotta tätä sääntö-Suomea saadaan höllennettyä? Ja edelleen: mitä mahdollisuuksia meillä on estää ja vaikuttaa EU:n kautta tulevaan sääntelyyn?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Satonen, olkaa hyvä.

16.58 **Työministeri Arto Satonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä on todella tärkeä asia. Tällä viikolla saatiin väliraportti. Hallitushan on sitoutunut 300 normin purkamiseen. 133 normia on nyt purettu, ja tämä työ jatkuu. Vuoden päästä saadaan sitten seuraava raportti.

Näillä toimenpiteillä, mitä tähän mennessä on jo tehty, on kevennetty yritysten hallinnollista taakkaa 120 miljoonalla. Otetaan vain yksi esimerkki: pelkästään rakentamislain korjaussarja keventää rakentajien sääntelytaakkaa lähes 30 miljoonalla eurolla vuodessa. Nämä ovat juuri niitä toimenpiteitä, joilla me voidaan kotimaisin toimin pistää asioita kuntoon ja edistää sitä talouskasvua.

Ja aivan kuten edustaja Eerola sanoi, me olemme tosiaan siitä lähteneet, että mitään ylimääräistä sääntelyä EU-tason päälle ei laiteta. Myös EU:ssa on nyt menossa tämä norminpurkuasia koskien muun muassa erilaisia raportointijärjestelmiä, jotka ovat aika kohtuuttomia monille yrityksille.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.9. Suullinen kysymys Euroopan puolustuksen vahvistamisesta (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 30/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysyjä. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.59 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Kolme vuotta sitten Venäjän brutaali hyökkäys Ukrainaan muutti meidän turvallisuusympäristömme ja sotilaspoliittisen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

tilanteen hyvin radikaalisti. Suomen puolustus on onneksi paremmassa kunnossa kuin koskaan. Meillä on vahva oma puolustus, joka nojaa yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan ja koulutettuun reserviin, ja lisäksi olemme Naton jäsen.

Viimeisten kolmen vuoden aikana EU:n johtajat ovat järjestäneet huippukokouksen toisensa perään ja pohtineet, että jotain tarttis tehdä. Kun katsoo tilastoja ja sitä, kuinka paljon Naton jäsenmaat panostavat puolustusmenoihin suhteessa bkt:hen, vaikuttaa kuitenkin siltä, että Naton Etelä-Euroopan jäsenmaat — Espanja, Italia, Portugali — ja Belgia eivät ole viimeisen kolmen vuoden aikana reagoineet tähän vakavaan tilanteeseen. Arvoisa pääministeri, olette viime aikoina osallistunut useampaan EU:n huippukokoukseen. Ymmärtävätkö edellä mainittujen maiden johtajat, että Euroopassa tarvitaan lojaalisuutta ja yhtenäisyyttä, muuten luottamus EU:hun ja Natoon horjuu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

17.00 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä ja ajankohtainen kysymys.

Mitä tulee Euroopan yhtenäisyyteen, niin minä aloitan siitä, että olen erittäin ylpeä siitä, miten Eurooppa on toiminut, ehkä jotain soraääntä lukuun ottamatta, Ukrainan tukemisessa. Eurooppa on tehnyt massiivisia tukipäätöksiä Ukrainan suhteen, ja niitä tarvitaan lisää. Ja seuraavasta huippukokouksesta, joka ylimääräisenä pidetään — siinä Suomikin oli erittäin aloitteellinen — on saatava vahva päätös Ukrainan nopealle sotilaalliselle tuelle ja samalla Euroopan puolustuksen vahvistamiselle.

No mitä tulee sitten kriisitietoisuuteen, niin onhan se selvä, että tämän itäisen reunan ja pohjoisemman Euroopan alueen eli Venäjän läheisyydessä olevien maiden kriisitietoisuus on huomattavasti korkeampaa. Mutta kyllä tämä ymmärrys nyt on kasvanut, ja varsinkin viime ajat, kun Yhdysvaltojen sitoutumiseen Euroopan puolustamiseen nykyisessä mittakaavassa liittyy epävarmuutta, ovat herättäneet vielä enemmän kaikki ymmärtämään tämän. Mutta nyt on päätösten aika, nyt vähemmän korulauseita. Suomalaiseen tyyliin tarvitaan Euroopalta päätöksiä, ja niitä Suomi siellä ajaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Valtioneuvoston puolustusselonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle ulkoasiainvaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Puolustusministeri Antti Häkkäsen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.03 Puolustusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelut pienestä myöhästymisestä. Olin puolustusministerikokouksessa. — Käsittelyssämme on nyt järjestyksessään kolmas ja Nato-ajan ensimmäinen valtioneuvoston puolustusselonteko. Selonteon tarkoituksena on varmistaa, että Suomi on turvassa ja että puolustuksemme vastaa toimintaympäristön vaatimuksiin myös pidemmällä aikavälillä. Edessämme on vahvan varautumisen aikakausi. Vahvistamme Suomen puolustusta entisestään laaja-alaisesti. Tämä kiteytyy neljään pilariin: kansallinen puolustuskyky, Naton pelote ja puolustus, puolustusyhteistyö sekä kokonaisuomaanpuolustus.

Ensimmäinen pilari on Suomen oma puolustus. Se on ja pysyy kaiken perustana. Valtion tärkein tehtävä on pitää suomalaiset turvassa. Vahvistamme Suomen kansallista puolustusta ja huoltovarmuutta, uudistamme maapuolustuksen vieden samalla loppuun Ilma- ja Merivoimien hankkeet. Vaalimme suomalaista asevelvollisuusjärjestelmää ja kehitämme sitä entistä paremmaksi. Korkea maanpuolustustahto ja laaja, koulutettu reservi säilyvät puolustuksemme perustana.

Toinen pilari on Naton pelote ja puolustus. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomea turvaavaa pelotetta. Se pienentää sodan uhkaa. Naton jäsenenä Suomen puolustuksen tukena on koko liittokunnan sotilaallinen voima, viime kädessä ydinpelote. Suomi on myös sitoutunut tukemaan liittolaisiaan. Natossa edistämme liittokunnan pelotteen ja puolustuksen vahvistamista sekä Nato-maiden kansallisten puolustusten ylös nostamista.

Kolmas pilari on puolustusyhteistyö. Teemme puolustusyhteistyötä liittolaistemme kanssa ilman ennakkorajoitteita. Syvennämme kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä ja hyödynnämme näiden tarjoamat mahdollisuudet täysimääräisesti. Yhdysvallat, Iso-Britannia, Ranska, Saksa ja Pohjoismaat ovat keskiössä. Puolustusyhteistyön eri järjestelyt täydentävät toisiaan.

Neljäs pilari on kokonaisuomaanpuolustus. Vahvistamme kokonaisuomaanpuolustusta ja sen yhteensovittamista. Kokonaisuomaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti Suomen puolustus nojaa yhteiskunnan vahvaan tukeen. Valtiollisen vihollisen uhka on tärkein peruste varautumiselle kaikilla yhteiskunnan sektoreilla.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteon erottaa muista selonteista ja strategioista sen pitkä aikajänne, joka on välttämättömyys puolustuksen kehittämisessä. Esimerkiksi nyt tehtävät investointipäätökset, kuten asejärjestelmien hankinnat, vaikuttavat vuosikymmeniä. Tämän vuoksi puolustuselonteon linjaukset ulottuvat 2030-luvulle.

Viime viikkoina koettu ja edelleen jatkuva kansainvälisen turvallisuuspolitiikan turbulenssi osoittaa, että pitkän aikajänteen ohella tarvitsemme myös nopeaa reagoitua ja lyhyemmän aikajänteen toimia. Onko selonteko ehtinyt jo vanhentua? Ei ole. Päinvastoin

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kaikki selonteon politiikkalinjaukset ja kehittämistoimet, joita tähän olemme huolellisesti tuoneet, ovat juuri niitä asioita, joita meidän täytyy tehdä tässä tilanteessa entistäkin painokkaammin ja entistäkin nopeammin.

Arvoisa puhemies! Selonteko on laaja kokonaisuus. Nostan esittelypuheenvuorossani nyt esille kolme keskeistä kokonaisuutta: toimintaympäristön kehitys, puolustuksen kehittäminen ja puolustuksen resursointi.

Toimintaympäristön kehitys: Venäjä on siirtynyt entistä avoimempaan, vaikeasti ennakoitavaan ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa. Se näkyy Suomen lähialueilla esimerkiksi laaja-alaisena vaikuttamisena. Selonteossa toteamme, että nopeaa kehitystä parempaan ei ole odotettavissa, vaikka aktiiviset sotateimet Ukrainassa päättyisivätkin. Venäjä palauttaa ja kehittää sotilaallista suorituskykyään Suomen lähialueilla ottaen huomioon sotatilanteen kehityksen Ukrainassa. Venäjä muodostaa pitkäkestoisen turvallisuusuhan Euroopalle ja Suomelle myös tulevaisuudessa. Tämän vuoksi Suomella on oltava jatkuva kyky vastata laaja-alaiseen vaikuttamiseen, pitkäkestoiseen sotilaalliseen painostukseen sekä vuosia kestäväan laajamittaiseen sodankäyntiin, ensisijaisesti kansallisin voimavaroin, osana Natoa. Tästä johtopäätöksenä on, että toimintaympäristön kehitys asettaa erityisen kovat ja kasvavat vaatimukset puolustukselle.

Puolustuksen kehittämisen näkymät:

Selonteossa linjaamme Suomen uuden puolustusratkaisun: asevelvollisuuteen perustuva vahva kansallinen puolustuskyky osana liittokunnan pelotetta ja puolustusta. Vahva oma puolustuskyky on jatkossakin kaiken ydin ja perusta. Siitä emme tingi. Samalla Suomen puolustus on erottamaton osa liittokunnan yhteistä puolustusta. Puolustamme liittolaisiamme, ja voimme luottaa liittolaistemme tukeen. Selontekokaudella puolustusjärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen painopisteet ovat maapuolustuksen uudistaminen sekä meri- ja ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotto. Kolmas painopiste on Suomen puolustuksen Nato-integraatio, jota jatkamme tavoitteellisesti tulevat vuodet, esimerkiksi kehittämällä kansallista lainsäädäntöämme ja lisäämällä henkilöstöämme Naton rakenteissa.

Maapuolustuksen merkitys koko puolustusjärjestelmälle on kriittinen. Maapuolustuksen uudistamiseen liittyvät materiaalihankinnat ja niiden seurannaisvaikutukset edellyttävät merkittävää taloudellista panosta ja pitkäaikaista sitoutumista 2020-luvun lopulta alkaen. Maapuolustuksen uudistamisella turvataan Maavoimien taistelukyky koko valtakunnan alueella.

Keskeinen selonteossa käsitelty työlinja on edellytysten luominen liittolaisjoukkojen keskittämiseksi ja ylläpidolle Suomessa ja alueellisesti. Näillä järjestelyillä mahdollistetaan avun saanti tarpeen vaatiessa. Tämä edellyttää kokonaisuunpuolustuksen kasvavaa tukea, joka valmistellaan jo normaalioloissa. Konkreettisia asioita, jotka edellyttävät tiivistä yhteistyötä viranomaisten välillä, ovat sotilaallinen liikkuvuus, logistiikka, isäntämaatuki sekä ennakkovarastointi ja sen edellyttämä infrastruktuuri. Naton yhteisen puolustuksen ohella Suomen puolustuskykyä tukevat Euroopan unionin jäsenyys ja kansainvälinen puolustusyhteistyö. Suomi tukee EU:n työkalujen hyödyntämistä laaja-alaisesti unionin ja sen jäsenmaiden puolustuskyvyn sekä puolustusteollisen ja -teknologisen pohjan vahvistamiseksi. Vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni on erityisen keskeistä Suomen puolustukselle. Suomi tekee puolustusyhteistyötä liittolaisten kanssa ilman ennakkorajoitteita.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Puolustusyhteistyön eri järjestelyt täydentävät toisiaan. Kahden- ja monenvälinen puolustusyhteistyö tukee monin tavoin Suomen puolustuskykyä ja Naton pelotetta ja puolustusta. Suomen omaa puolustuskykyä sekä Naton pelotetta ja puolustusta on tulevina vuosina vahvistettava edelleen uhkiin vastaamiseksi.

Puolustuksen resursointi:

Puolustusmenot on mitoitettava ylivaalikautisesti vähintään Naton yhteisesti määrittämälle tavoitetasolle. Kyse ei ole vain Naton meille asettamien tavoitteiden täyttämisestä, vaan myös Puolustusvoimien pitkän aikavälin suunnittelussa tunnistetuista kansallisista tarpeista sekä vastaamisesta jatkuvasti heikentyvään turvallisuusympäristöön. Naton yhteisen puolustuksen vastuut, kustannukset ja hyödyt jakautuvat kaikkien liittolaisten kesken. Siksi Nato-jäsenyys tuo lisäresurssitarpeita myös meille. On kuitenkin syytä muistaa, että yhtenä Naton ulkorajavaltioista erityisesti Suomi hyötyy siitä, että Naton pelote ja puolustus on toimiva ja vastaa uhkaympäristöön. Sotilaallisissa konflikteissa Suomi olisi tuen vastaanottajamaa, jota muut liittolaiset vahvistavat.

On selvää, että yhtälö on haasteellinen. Toimintaympäristön asettamat vaatimukset puolustukselle, omalle puolustuskyvyllä, liittolaisvelvoitteiden täyttämiseksi ja myös Ukrainan tukemiselle — nämä kaikki kasvavat samaan aikaan kun julkisen talouden näkymät säilyvät haastavina. Puolustuskyvystä on kuitenkin pidettävä huolta myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Nato-jäsenyydellä on myös muita kuin suoraan puolustukseen liittyviä hyötyjä. Turvallisuudella on vahva linkki talouteen. Vahvan puolustuskyvyn omaava, Naton turvatakuun piirissä oleva maa on vakaa toimintaympäristö ulkomaisille investoinneille, mikä osaltaan parantaa julkisen talouden näkymiä.

Haluan lopuksi vielä painottaa puolustusselonteon pitkää aikajännettä, joka ylittää kuluvan vaalikauden ulottuen 2030-luvulle. Pidän erittäin tärkeänä, että puolustusselonteon laadinnassa tehtiin tiivistä yhteistyötä parlamentaarisen seurantaryhmän kanssa koko valmisteluprosessin ajan. Yhteisen näkemyksen hakeminen turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvissä kysymyksissä on suomalainen erityispiirre ja suuri vahvuus. On ensiarvoisen tärkeää, että puolustuksemme kehittämiseksi on laaja-alainen poliittinen tuki yli vaalikausien. Vain näin voidaan taata Suomen ja suomalaisten turvallisuus yhä haastavammassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Mennään ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

17.14 **Jukka Kopra kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime vuodet ovat osoittaneet, ettei Suomen turvallisuus ole itsestäänselvyys. Autoritääriset valtiot ovat kasvaneet merkittäviksi uhkatekijöiksi kansainvälisessä ympäristössä. Eräiden valtioiden pyrkimys maailmanjärjestyksen systeemiseen muutokseen on vakava haaste kaikille demokratioille, erityisesti kun tätä muutosta ollaan ajamassa ja edistämässä väkivaltaa käyttämällä. Suomen on huomioitava tämä tilanne ja varauduttava tulevaan päättäväisesti.

Nato-jäsenyys on yksi iso osa puolustuksemme kokonaisuudessa, mutta se ei yksin riitä. F-35-hävittäjien hankinta, Laivue 2020 -hanke, Maavoimien uudistaminen sekä Puolustusvoimien jatkuva kehittäminen, resurssien turvaaminen ja tiivis yhteistyö liittolaisten kanssa vahvistavat asemaamme entisestään.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Suomen on jatkettava vahvaa panostusta omaan puolustukseen, ja tässä olemme tehneet oikeita valintoja hyvässä parlamentaarisisessa yhteisymmärryksessä. Tämä työ on osa sitoutumistamme Naton artikla 3:n velvoitteisiin, jotka edellyttävät jäsenmaita kehittämään omaa puolustuskykyään. Kyse ei ole vain suosituksesta vaan liittolaisuuden peruslähtökohdasta. Suomen on huolehdittava omasta pelotteestaan ja kyvystään puolustautua kaikissa tilanteissa. Vahva oma puolustus on kaiken perusta.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteossa on tehty tärkeitä linjauksia, ja on hyvä, että suomalaisilla on sekä mahdollisuus että halu osallistua maanpuolustukseen. Koko yhteiskunnan valmius on keskeinen osa turvallisuuttamme. Maanpuolustusta on kehitettävä niin, että jokainen voi osallistua kykyjensä mukaan, ja maanpuolustustahtoa on vaalittava yhdessä. Samalla Puolustusvoimien materiaalihankintoja ja toimintaa on vahvistettava pitkäjänteisesti, jotta Suomi pystyy vastaamaan muuttuviin uhkiin.

Turvallisuushuha ei poistu, vaikka Ukrainan tilanne muuttuisikin. Venäjä ei ole muuttunut, emmekä voi odottaa turvallisuusympäristön vakaantuvan. Siksi puolustuksemme vahvistaminen on välttämätöntä. Suomen maantieteellinen sijainti, pitkä raja Venäjän kanssa ja arktinen asema tekevät meistä myös erityisen Naton sisällä. Meidän on näytettävä esimerkkiä liittolaisillemme puolustuskyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Suomi ei kuluta turvallisuutta, me vahvistamme sitä. Venäjän sotatoimista Ukrainassa on opittava ja analysoitava sodan kehittymistä sekä uusia toimintatapoja. Nämä opit on sovellettava omaan puolustusjärjestelmäämme.

Viime kuukausina on keskusteltu Ottawan sopimuksesta. Venäjän hyökkäyssota on osoittanut, että perinteiset keinot, kuten jalkaväkimiinat, ovat tehokas keino puolustuksessa. On tärkeää, että asia arvioidaan nyt huolellisesti Suomessa. Kokoomuksella on puoluekokouskanta vuodelta 2014, jonka mukaan jalkaväkimiinat tulisi ottaa takaisin käyttöön. [Timo Heinonen: Oikein!]

Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuustilanne on siis vakavampi kuin vuosikymmeniin. Puolustuksemme ja tulevaisuutemme ovat meidän käsissämme, eikä niistä päättä kukaan muu puolestamme. Euroopan on otettava suurempi vastuu. Tämä tarkoittaa suurempia maiden omia sekä yhteisiä panostuksia puolustukseen, vahvempaa teollista yhteistyötä ja parempaa kykyä toimia yhdessä kriisitilanteissa.

Kansainvälinen yhteistyö on osa puolustuksen arkea, ja Suomi osallistuu aktiivisesti EU:n, Naton, JEFin, Nordefcon ja NB8:n toimintaan. Olemme mukana yhteisissä harjoituksissa ja operaatioissa niin Suomessa kuin muualla. Toimintamme liittoumassa ja liittolaisten kanssa on oltava sujuvaa ja tehokasta, jotta voimme tarvittaessa toimia nopeasti ja vaikuttavasti. Euroopan on oltava valmis puolustamaan itseään ja arvojaan nyt ja tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustuksen eteen olemme tehneet hyviä ja oikeita ratkaisuja. Tätä samaa hyvää työtä on nyt jatkettava. Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys, eikä se ole asia, joka voidaan poutasäällä jättää hoitamatta — se on perusta demokraattisen yhteiskunnan oikeuksille ja palveluille ja niiden jatkuvuudelle. Siksi meidän on itse huolehdittava puolustuksestamme. Vahva puolustuskyky osoittaa maailmalle, että Suomi on suvereeni valtio, jonka asioita ei voi sanella voimakeinoin.

Julkisuudessa on esitetty tarvetta kirjoittaa selonteko uudestaan liittyen esimerkiksi Yhdysvaltain suunnalta kuuluviin linjausehdotuksiin. Totean: lukekaa selonteko uudelleen kokonaan ja huolella, se vastaa hyvin myös tähän tilanteeseen, joka tänä päivänä on, myös siihen, että demokratioissa tulee erilaisia hallituksia, kaikissa demokratioissa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Eduskunnalla on nyt vastuu näyttää tietä ja varmistaa, että Suomi on valmis kohtaamaan tulevaisuuden haasteet myös puolustuksen saralla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

17.19 **Jari Ronkainen ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen historia on täynnä rohkeutta, sitkeyttä ja periksiantamattomuutta. Me emme ole koskaan saaneet mitään ilmaiseksi, eikä historia ole kohdellut meitä silkkihansikkain, mutta juuri siksi olemme selviytyneet — yhtenäisinä, periksi antamatta. Nyt enemmän kuin koskaan tarvitsemme sitä samaa päättäväisyyttä, jolla aiemmat sukupolvet ovat puolustaneet isänmaatamme. Me emme ole tottuneet odottamaan, että joku muu ratkaisee ongelmamme — olemme aina rakentaneet tulevaisuutemme itse.

Arvoisa puhemies! Suomen toimintaympäristö on epävakaa ja vaikeasti ennakoitavissa. Turvallisuustilanne voi heikentyä nopeasti, ja sen vaikutukset ulottuvat koko yhteiskuntaan. Venäjän muodostama turvallisuusuhka on pitkäaikainen. Mahdollinen rauha Ukrainassa ei valitettavasti muuta tätä asemaa.

Me perussuomalaiset katsomme, että Suomen liittyminen Natoon luo turvaa ja vakautta mutta myös vastuuta. Ensimmäistä kertaa historiassaan Suomi on sotilaallisesti liittoutunut valtio. Tämä asema tarkoittaa, että meidän on huolehdittava puolustuskyvystämme niin kansallisesti kuin osana liittokuntaa. Selonteko linjaa, että Suomella on oltava kyky vastata nopeasti kehittyvään, laajamittaiseen ja pitkäkestoiseen sodankäyntiin sekä kansallisin voimavaroin että osana Natoa. Tämä edellyttää paitsi puolustusbudjetin pitämistä vähintään Naton yhteisesti hyväksymällä tavoitetasolla myös strategisten suorituskykyhankkeiden jatkuvuutta.

Arvoisa puhemies! Puolustusselonteko painottaa myös henkilöstöresurssien turvaamista. On välttämätöntä luoda edellytykset sekä asevelvollisten että palkatun henkilöstön osallistumiselle Naton tehtäviin Suomen ulkopuolella. Puolustusvoimien palkatun henkilöstön osalta tämä voi olla velvoittavaa, mikäli se on tarpeen riittävien henkilöstövoimavarojen ja osaamisen varmistamiseksi. Asevelvollisuuden osalta taas ikäluokkien pieneneminen ja väestön henkisen sekä fyysisen toimintakyvyn eriytyminen edellyttävät palvelukseen määrättävien määrän kasvattamista ja naisten palvelukseen hakeutumisen edistämistä.

Suomen puolustuksen painopisteenä on tulevaisuudessa Maavoimien liikkuvuuden ja suojan parantaminen. Kaikkiaan yli kymmenen miljardin euron puolustusinvestoinnit jakautuvat pitkälle aikavälille aina ensi vuosikymmenen loppuun saakka.

Suomen on vahvistettava puolustusyhteistyötään valikoitujen kumppanien kanssa. Pohjoismainen yhteistyö Nordefco-kehyksessä, Britannian johtama JEF-maaryhmä ja kahdenväliset sopimukset tukevat kansallista turvallisuuttamme. Naton 5 artiklan suoja on tärkeä, mutta ennen kuin sitä mahdollisesti sovelletaan, meidän on pystyttävä vastaamaan turvallisuusuhkiin itse ja ennaltaehkäisemään ne. Euroopan unionin puolustusyhteistyön syventäminen on myös yhä tärkeämpää, mutta sen ei tule koskaan korvata Nato-yhteistyötä tai kansallista päätäntävaltaamme puolustusasioissa. EU-rahoituksesta ei voi myöskään aloittaa keskustelua ennen kuin on keskusteltu Euroopan puolustuksen sisällöistä. Suomi on etulinjan maa, ja vaikka kaikkien Nato-maiden puolustuksen vahvistaminen on myös Suomen etujen mukaista, meidän on varmistettava, että hyödyimme selkeästi kaikista EU-ratkaisuista.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Muuttunut toimintaympäristö edellyttää myös kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistamista. Kotimaisen puolustusteollisuuden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä kriisitilanteessa voimme luottaa vain omiin kykyihimme ja kotimaiseen tuotantoon.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei synny itsestään — se rakennetaan määrätietoisilla päätöksillä ja vahvalla yhteistyöllä. Vaikka maailmassa myrskyää, meidän on syytä olla luottavaisia. Meidän tehtävämme on varmistaa, että Suomen puolustus on vahva tänään ja vielä entistä vahvempi huomenna. — Kiitos. [Oikealta: Hyvä! Hyvä! — Timo Heinonen: Erinomainen puheenvuoro puheenjohtajalta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

17.24 **Mika Kari sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aika, jota elämme, on turvallisuuspoliittisesti epävakampi kuin kertaakaan 80 vuoteen. Puolustuselonteko on nyt enemmän kuin ajankohtainen ja pyrkii katsomaan pitkälle tulevaisuuteen. Viime viikkojen tapahtumat korostavat sen tärkeyttä, että tarkastelemme yhdessä oman puolustuksemme tarpeita riippumatta suurvaltapolitiikan voimasuhteiden muutoksista tai Yhdysvaltain sitoutumisesta Eurooppaan.

Hallituksen tulee arvioida, tuleeko valtioneuvoston selontekoa vallitsevan tilanteen valossa täydentää. Toinen vaihtoehto on, että eduskunta antaa vastauksessaan selontekoon tarpeellisen päivityksen turvallisuusympäristöstämme, joka on voimakkaassa muutoksessa Yhdysvaltain politiikan täyskäännöksen johdosta.

Suomi liittyi Natoon oman turvallisuutensa takaamiseksi. Kun meistä tuli liittokunnan jäseniä, moni huokaisi helpotuksesta ja korosti, ettemme ole koskaan enää yksin. Emme ole, mutta meidän tulee yhä pitää huolta siitä, että olemme varautuneita kaikkeen ja pärjäämme kaikenlaisissa turvallisuustilanteissa. Myös niiden eurooppalaisten Nato-maiden, jotka eivät ole omasta puolustuksestaan yhtä hyvin huolehtineet, soisi muistavan Augustin Ehrensvärdin sanat: ”Jälkimaailma, seiso täällä omalla pohjallasi äläkä luota vieraan apuun.”

Meidän tulee rakentaa vahvaa Nato-roolia ja tiivistää yhteistyötä niin kahden- kuin monenvälisesti Pohjoismaiden ja Itämeren maiden ja eurooppalaisten Nato-maiden ja Natokumppaneidemme kesken. Samalla Suomen tulee erityisesti pystyä ylläpitämään ja kehittämään suoraa yhteyttämme sotilaallisesti merkittävimmän liittolaisemme Yhdysvaltojen kanssa.

Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole syntynyt samanlaista puolustuksellista korjausvelkaa kuin monissa muissa Nato-maissa. Olemme huolehtineet kansallisesta puolustuksestamme myös silloin, kun sodan uhka oli kauempana. Silti meilläkin puolustusbudjettiin kohdistuu tulevina vuosina korotuspaineita muun muassa Nato-jäsenyyden tarpeisiin, Puolustusvoimain henkilöstön lisäämiseen, Maavoimien suorituskykyjen sekä asevelvollisuuden kehittämiseen ja terveisiin kasarmeihin. On odotettavissa, että Naton puolustusbudjettitavoite tulee nousemaan nykyisestä. Tähän meidän tulee yhdessä varautua.

Puolustusmenojen korotuspaineet ovat julkiselle taloudelle valtava haaste, johon meidän tulee parlamentaarisesti etsiä ratkaisut. Suomi on sitoutunut toteuttamaan Natossa yhteisesti sovitut tavoitteet. Samalla tulee voida edellyttää, että myös muut eurooppalaiset liittolaiset pääsevät näihin tavoitteisiin.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Suomen turvallisuutta takaa myös jäsenyytemme EU:ssa. SDP korostaa selonteon huomiota siitä, että EU:lla on tärkeä rooli eurooppalaisen turvallisuus- ja puolustusyhteistyön mahdollistajana ja laajan turvallisuuden tuottajana.

Euroopan tulee kantaa vahvemmin huolta omasta tulevaisuudestaan ja turvallisuudestaan ja puolustuksestaan. EU-maiden on vihdoin herättävä tähän todellisuuteen. EU:n yhteistä puolustusteollisuutta on saatava ripeästi vahvistettua. Näistä haasteista unionin tulee viimein löytää yhteisymmärrys ja pystyä vastaamaan niihin nopeasti. Vahva ja yhtenäinen EU on meidän kaikkien etu ja turvallisuutemme tae.

On kulunut kolme vuotta siitä, kun Venäjä aloitti laajamittaisen hyökkäyssotansa Ukrainassa. Suomen ja EU:n viesti on yhä edelleen selvä: olemme sitoutuneet jatkamaan Ukrainan taloudellista, poliittista ja sotilaallista tukemista niin pitkään kuin on tarpeen. Ukrainan asia on meidän.

Kaikki sodat päättyvät joskus. Ukrainan sodan jälkeen Euroopan turvallisuusympäristö säilyy pitkään epävakana. Rauhan tavoittelu on aina tärkeää, mutta vähintään yhtä tärkeää on, että se rakentuu kestäväälle pohjalle. Huonosti rakennettu rauha on uuden sodan siemen. Kestävää ja oikeudenmukaista rauhaa ei voi syntyä ilman Ukrainaa ja Eurooppaa.

Arvoisa puhemies! SDP haluaa muistuttaa myös eduskunnan tiedonsaantioikeuden merkityksestä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa on jo pitkään tehty Suomessa yhteistyössä yli hallitus- ja oppositiorajan. Pidetään parlamentaarista katteesta huolta myös jatkossa.

Vaikka kovan turvallisuuden merkitys yhteiskunnassa korostuu, on samalla kuitenkin tärkeää muistaa keskinäisen luottamuksemme ja jokaisen mukana pitämisen merkitys arjen ja yhteiskunnan turvallisuudelle. Jokaisen tulee kokea maansa puolustamisen arvoiseksi. Sisäisesti yhtenäinen valtio on vahva myös ulkoisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

17.29 Hanna Räsänen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen järjestyksessään kolmas puolustusselonteko on laadittu muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa ympäristössä. Toimintaympäristö on entistä epävakampi ja vaikeasti ennakoitava.

Venäjä on jatkanut laitonta hyökkäyssotaa Ukrainassa ja ulottanut vihamielistä toimintaa Eurooppaan. Ukrainan rauhanehdot vaikuttavat myös laajemmin meidän turvallisuusympäristöömme ja myös tulevaisuuteemme. Ukrainaan on saatava oikeudenmukainen ja kestävä rauha maan omilla ehdoilla.

Yhdysvaltain hallinnon linjaukset ovat haastaneet sääntöpohjaisen yhteistyön periaatteita. Jokaisella maalla on oikeus valita oma turvallisuusjärjestyksensä. Maiden alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia tulee kunnioittaa aina.

Uhkakuvat ovat entistä moninaisempia. Tekoälyn kehitys tulee edelleen mullistamaan turvallisuusympäristöä. Oikean ja luotettavan tiedonvälityksen merkitys korostuu, samoin kuin poliittisten päättäjien vastuu antaa oikeaa tietoa.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteko on pääpiirteittäin kattava, ja se linjaa puolustuksen kehittämistä tuleville vuosille. Suomeen ei kohdistu sotilaallista uhkaa, mutta Suomen on varauduttava pitkäkestoiseen konfliktiin, huoltovarmuuden turvaamiseen ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn vahvistamiseen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Muuttuneessa maailmantilanteessa turvallisuutta tulisi käsitellä yhä enemmän kokonaisuutena niin hallinnollisesti kuin myös rahoituksen puolesta, koska ulkoinen ja sisäinen turvallisuus kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa.

Nopeasti muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää laaja-alaista varautumista erilaisiin skenaarioihin. Sotilastiedustelun lisäksi siviilitiedustelun riittävät resurssit on turvattava. Julkisuudessakin on käyty keskustelua suojelupoliisin riittävästä rahoituksesta. Supon rahoitus on rinnastettava tärkeäksi osaksi maanpuolustusta.

Selontekoon olisi ollut perusteltua kirjata tarkemmin siviili- ja sotilaspuolen yhteistyöstä ja EU:n kriisivarautumisen vahvistamisesta presidentti Niinistön hyvän raportin pohjalta.

Arvoisa puhemies! Huomionarvoista on, että selonteko on laadittu ennen Yhdysvaltain ulko- ja turvallisuuspolitiikan nopeaa muutosta ja murrosta, joka on parhaillaan käynnissä. Tältä osin selonteko on vanhentunut. Selonteon eduskuntakäsittelyssä on muuttunut tilanne huomioitava ja tarkennettava tarvittaessa Suomen linjaa. Puolustusyhteistyön merkitys erityisesti Itämeren maiden ja Ison-Britannian kanssa tulee korostumaan edelleen.

Myös yhteisen tilannekuvan jakaminen eri maiden parlamentaarikkojen kesken on tärkeää. Valiokuntien tapaamisille tulisikin saada lisää mahdollisuuksia.

Yhteisen tilannekuvan jakaminen on tärkeää myös silmällä pitäen tulevia Naton budjettitarpeita. Puolustusbudjettien nostaminen on esillä muissakin jäsenmaissa kuin vain Suomessa. Maiden on varauduttava puolustusbudjetissa Naton kahden prosentin vaatimustason nostamiseen liittokunnan kokoontuessa tänä vuonna huippukokoukseensa. Alisuorittajiin ei tässä maailmantilanteessa ole kerta kaikkiaan varaa.

Arvoisa puhemies! Kehittyvä yleinen asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto ovat maamme puolustuksen perusta. Suomi on pitänyt kiinni yleisestä asevelvollisuudesta ja koko maan puolustamisen periaatteesta.

Olemme sotilaallisesti liittoutunut maa, jolla on vahva kansallinen puolustuskyky osana liittokunnan yhteistä puolustusta: maalla, merellä ja ilmassa. Puolustusta on kehitettävä johdonmukaisesti ja ylivaalikautisesti. Ilma- ja Merivoimien hankintojen jälkeen on Maavoimien kehittämisen vuoro.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, sotilaallinen maanpuolustus ja kokonaismaanpuolustus perustuvat koko yhteiskunnan kykyyn ja tahtoon toimia yhdessä. Valtiontalouden tiukkojen raamien tuomat leikkauspäätökset eivät saa olla sellaisia, että ne vaarantavat kansallista eheyttä ja ennen kaikkea oikeudenmukaisuuden tunnetta. Yhdessä pidämme Suomen hyvässä turvassa. [Antti Kaikkonen: Hyvä analyysi tilanteesta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

17.34 **Atte Harjanne vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston puolustusselonteko julkaistiin hieman yli kaksi kuukautta sitten. Tuon reilun kahden kuukauden ja ehkä ennen kaikkea viimeisen reilun kahden viikon aikana on koettu ulko- ja turvallisuuspoliittinen järjestys. Yhdysvaltoja johtaa presidentti, joka toistelee Kremlin propagandaa, kiristää Ukrainaa ja on hypännyt YK:n äänestyksissä Venäjän ja Pohjois-Korean kanssa samaan leiriin. Tämä on se maailma, jossa nyt elämme. Mitä kaikkea se tarkoittaaakaan Ukrainalle ja Yhdysvaltojen sitoutumiselle Euroopan puolustukseen ja

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Natoon, on vielä osin epäselvää. Puheita on kuultu ja tekoja nähty kuitenkin riittävästi joidenkin johtopäätösten tekemiseen.

Tärkein johtopäätös on se, että Euroopan on ryhdistädyttävä ja otettava turvallisuutensa rohkeasti omiin käsiinsä. Sotilaallista, diplomaattista ja taloudellista tukea Ukrainalle on vahvistettava. Eurooppalainen puolustusteollisuus on vihdoin mobilisoitava tilanteen vaatimalle tasolle ja eurooppalaisten Nato-maiden puolustuskykyä parannettava sekä maakohtaisesti että ennen kaikkea yhteisesti. On luotava sekä kyky että rakenteet torjua Venäjän imperialistiset pyrkimykset, Ukraina mukaan lukien, tarvittaessa ilman Yhdysvaltoja. On koottava yhteistä rahoitusta, järjeistettävä hankintoja ja tuotantoa ja lisättävä volyymia reippaasti. Näin myös saadaan samalla rahalla enemmän. Yhteisvelkaa ei pidä torjua — se on itse asiassa luonteva keino rahoittaa tämän tyyppinen projekti. Hankinnat on tehtävä tehokkaasti ja sisämarkkinoita sujuvoitettava. Euroopassa ei ole järkeä valmistaa ja ylläpitää vaikkapa 14:ää erilaista taistelupanssarivaunutyyppiä.

Hyvä uutinen on se, että tämä on luultavasti helpompaa kuin nyt ajattelemme — sitä kun ei ole vielä edes kunnolla yritetty. Mallia ajatteluun ja toimiin Euroopassa tulisi nyt hakea Franklin D. Rooseveltin Yhdysvalloista ja tuolloisesta demokratian arsenaalista. Toisen maailmansodan kynnyksellä Yhdysvallat oli heikosti valmistautunut ja huterasti varustautunut uinuva jättiläinen. Muutamassa vuodessa se kykeni varustamaan moninkertaiseksi kasvaneet asevoimansa ja merkittävässä määrin myös liittolaisensa Euroopassa.

Andan i Amerika var: ”We can do it”. I dagens Europa är det vår tur att säga: ”Vi kan göra det.”

Rakenteellisesti on syytä syventää sekä EU:ta että Euroopan Nato-maiden yhteistyötä ja muodostettava entistä yhtenäisempi ja vahvempi Naton eurooppalainen pilari. Tämä ei ole itse asiassa uusi ajatus, vaan jo 1980-luvulla silloiselle Länsi-Euroopan unionille, WEU:lle, kaavailtiin tällaista roolia. Yhteistyötä on tehtävä päättäväisesti samanmielisten kanssa ja etsittävä yhteisiä intressejä myös maailmalta. Voi olla, että Trump on vain rypy transatlanttisessa rakkaudessa. Silti siinäkin tapauksessa entistä vahvempi Eurooppa on hyvä asia. Jos Trumpin linja on pahimpien pelkojen mukainen ja muutos pysyvää sorttia, se on välttämättömyys.

Arvoisa puhemies! Selonteko ei siis enää täysin vastaa toimintaympäristön osalta käsillä olevaa tilannetta. Suomen sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeita ja edellytyksiä se kuitenkin kuvaa varsin ajantasaisesti. Nykyaikaisen sodan kuva on kaksijakoinen: rintamalla kylmän sodan panssarivaunut kohtaavat droonit, kenttätykit kyberin. Uusi teknologia on tullut vanhan rinnalle, sekä määrää että laatua tarvitaan. Juoksuhaudoista rintama jatkuu avaruuteen ja tietoverkkoihin ja informaatiovaikuttamisen kautta ihmisten mieliin. Hybriditoimet laventavat yhteenotot maantieteellisesti ja taloudellisesti laajalle ja hämärtävät sodan ja rauhan rajoja.

Tässä maailmassa ei ole helppo pysyä mukana ja varustautuneena, mutta suomalainen kokonaisturvallisuusmalli antaa siihen kelpo pohjan. Maanpuolustus on paljon muutakin kuin joukkoja ja rautaa — se on yhteiskunnallista luottamusta, maanpuolustustahtoa, laaja-alaisen turvallisuuden huomioimista. Myös yhteiskunnan jakautuminen, eriarvoistuminen, kuumeneva ilmasto ja köyhtyvä luonto ovat turvallisuusuhkia. Vain reilu Suomi, jossa ihmiset luottavat toisiinsa ja tulevaisuuteen, on kriisinkestävä Suomi.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Puolustusratkaisujen on myös elettävä ajassa. Nykyinen, vain miehiä velvoittava asevelvollisuus on rakenteellisesti syrjivä ja ikäluokkien pienentyessä riittämätön joukkotuotantoon. Yhdenvertaisen mallin valmistelu olisikin aloitettava välittömästi, sillä tällaista muutosta ei voi hosua. Laajempaa remonttia valmisteltaessa nykyistä lainsäädäntöä on päivitettävä vastaamaan ajan haasteisiin. Reserviläisten osaamisen laajaa kirjoa ja kiinnostusta on hyödynnettävä entistä joustavammin.

Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa on lopulta kyse siitä, että olemme valmiita ja kyvykkäitä puolustamaan kaikkea sitä, mikä on meille tärkeää: rauhaa, demokratiaa, tasa-arvoa, ihmisoikeuksia, vapautta, hyvää tulevaisuutta.

Vi måste försvara fred, demokrati, jämställdhet, mänskliga rättigheter, frihet och en ljus framtid.

Eikä pelkkä puolustaminen riitä. Näitä arvoja pitää myös meidän itse muistaa vaalia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

17.40 Timo Furuholm vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista asemaa ja koko Euroopan turvallisuustilannetta merkittävästi ja pitkäkestoisesti.

Suomen ja koko Euroopan turvallisuustilanteeseen vaikuttaa myös se, että Yhdysvallat on Donald Trumpin johdolla ottanut ulkopoliittikalleen aivan uuden suunnan. Tästä uudesta suunnasta nähtiin viimeisin näyte, kun Yhdysvallat maanantaina äänesti Venäjän, Pohjois-Korean ja Valko-Venäjän kanssa samassa rintamassa YK:n Ukraina-päätöslauselmaa vastaan.

Jo aikaisemmin Donald Trumpin hallinto on heikentänyt Ukrainan neuvotteluasemaa merkittäväällä tavalla ilmoittamalla, että Ukraina ei voi saada kaikkia Venäjän valtaamia alueita takaisin tai päästä Naton jäseneksi, eikä Yhdysvallat lähetä joukkojaan turvaamaan mahdollista tulitaukoa. Lisäksi Trump on syyttänyt Venäjän aloittamasta laittomasta hyökkäyssodasta Ukrainaa ja kutsunut Ukrainan presidentti Zelenskyiä diktaattoriksi ilman vaaleja. Tämä Yhdysvaltojen uusi suunta ei lupaa hyvää Ukrainan tai Euroopan tulevaisuudelle, sillä Trumpin arvaamaton hallinto on pettänyt Ukrainan ja myötäilee Putinia.

Se oli Putinin Venäjä, joka yksipuolisesti ja provosoimatta aloitti sodan hyökkäämällä Ukrainaan. Putinin Venäjä on myös vastuussa tämän sodan jatkumisesta, ja hänen joukkonsa ovat tehneet sotarikoksia ukrainalaisia kohtaan.

Näyttää myös siltä, että Yhdysvallat ei Trumpin johdolla enää kunnioita sääntöpohjaista maailmanjärjestystä.

Toivon, että lopetamme puheet Trumpin neuvottelutaktiikasta, sillä viimeistään nyt pitäisi olla selvää, että hän on valmis siirtymään noista sanoista tekoihin. Meidän on myös varauduttava siihen, että Yhdysvaltain politiikan muutos, kuten Venäjän asettama uhkakin, voi olla pitkäkestoinen. Siksi myös Euroopan on siirryttävä julistuksista tekoihin.

Tulevassa mietinnössään puolustusvaliokunnan on huomioitava maailmanpolitiikan muuttunut tilanne, jota selonteko ei nyt huomioi.

Arvoisa puhemies! Suomi ja Eurooppa eivät voi myötäillä Yhdysvaltojen Ukrainan-vastaista politiikkaa. Nykyisessä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa tilanteessa Euroopalta

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

tarvitaan entistä vahvempaa yhtenäisyyttä, ja Suomen täytyy olla omalta osaltaan mukana sitä aktiivisesti rakentamassa.

Selvää on, että Euroopan on osoitettava, että se tukee Ukrainaa yhtenäisesti ja vahvasti ja että se on valmis tukemaan Ukrainaa kaikin tavoin myös mahdollisen aselevon ja rauhan aikana. Myös Suomen tulee tukea aselevon turvaamista ja siihen liittyviä turvallisuusjärjestelyjä, kun sen aika on.

Euroopan on tehtävä selväksi, että rauhaa ei voi neuvotella suurvaltojen ehdoilla ilman Ukrainaa. Kysymys on Ukrainan tulevaisuudesta. Kyse on myös koko Euroopan turvallisuudesta, ja on aivan olennaista, että Ukrainan lisäksi myös Eurooppa on mukana neuvottelupöydässä.

Euroopan on myös aika huolehtia omasta turvallisuudestaan itse ja vähentää riippuvuuttaan Yhdysvalloista. Suomen on osaltaan vahvistettava entisestään pohjoismaista yhteistyötä ja vaadittava Euroopan mailta laajempaa vastuunkantoa yhteisestä turvallisuudestamme.

Kaiken epävarmuuden ja varustelun keskellä me emme voi unohtaa aktiivisen diplomatian roolia kestävän turvallisuuden takaajana. Näinä aikoina on myös tärkeää, että Suomi itse kunnioittaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja toimii vastuullisesti.

Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuus on aivan ensiarvoisen tärkeää. Suomi on pitänyt huolta omasta puolustuksestaan, ja niin meidän on tehtävä jatkossakin. Vasemmistoliiton mielestä kuitenkin oleellisempaa kuin lyödä lukkoon jokin tietty prosentti on se, miten rahat käytetään: puolustusmenojen tulee perustua Suomen puolustuksen tarpeisiin. Esimerkiksi nyt tarvitaan investointeja Maavoimien uudistamiseen.

Suomalaisten turvallisuudesta huolehtimiseen vaaditaan kuitenkin myös muita toimia kuin aseellisesta puolustuksesta huolehtiminen. On tärkeää, että huolehdimme esimerkiksi suomalaisten mielenterveydestä, terveydenhuollosta ja toimeentulosta — uskosta tulevaisuuteen. Aikana, jolloin ilmassa on epävarmuuksia ja uhkia, korostuvat myös yhteiskuntamme sosiaalinen yhtenäisyys ja luottamus. Tällä saralla maamme hallitus ei ole valitettavasti onnistunut.

Arvoisa puhemies! Suomessa kaikki eduskuntapuolueet ovat olleet yksimielisiä siitä, että Ukrainaa on tuettava ja että nyt, kun ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ympäristössä on tapahtunut uusi muutos, on ensisijaisen tärkeää, että siitäkin voidaan yhdessä keskustella ja miettiä tässä kohtaa, mikä on paras strategia jatkoa ajatellen. Toimiva demokratia on kaiken turvallisuuden perusta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

17.45 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Voimme valmistautua tuleviin haasteisiin vain tunnustamalla tämän hetken todellisuuden. Selonteko on Suomen ensimmäinen Nato-maana tekemä puolustusselonteko, ja se on tehty täysin uudenaikaisessa ja nyt myös nopeasti muuttuvassa sekä vaikeasti ennustettavassa turvallisuusympäristössä. Olemme tilanteessa, jossa sääntöpohjaista järjestystä yhä enemmän haastetaan voimakkaasti.

Kun tänään puhumme Suomen turvallisuudesta, emme voi tehdä sitä ilman, että puhumme myös Ukrainasta. Euroopan maiden on yhdessä tuettava Ukrainaa, ja Euroopan viestin on oltava selkeä. Ukrainan rauhaa ei saavuteta ilman Ukrainaa. Rauhaa Eurooppaan

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

ei rakenneta ilman Eurooppaa. Lisäksi on välttämätöntä, että Suomi ja koko Eurooppa jatkavat Ukrainan taloudellista ja aseellista tukemista rauhan syntymiseen saakka. Ukrainan tukemisen kustannukset, miten suurilta ne sitten vaikuttavatkaan, kalpenevat niiden kustannusten ja kärsimysten rinnalla, joita syntyisi, jos kääntäisimme Ukrainalle selkämme.

Eurooppa on tehnyt myös viisaita päätöksiä Euroopan turvallisuutta koskien. Meidän on silti oltava rehellisiä itsellemme ja myönnettävä, että meidän on tehtävä vielä enemmän. Euroopassa on noin 200 miljardin euron arvosta jäädytettyjä varoja. Nämä varat on ohjattava lyhentämättömänä Ukrainan tukemiseen ja jälleenrakentamaan Ukrainaa Venäjän aiheuttamien tuhojen jälkeen. Se on looginen tapa käyttää nämä varat, mutta ennen kaikkea se on moraalisesti oikea tapa käyttää ne.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustus perustuu kansalliseen puolustuskykyyn, Naton pelotteeseen ja puolustukseen, puolustusyhteistyöhön sekä kokonaisuun puolustukseen. Suomen puolustus tulee mitoitaa siten, että se kykenee vastaamaan sille asetettuihin vaatimuksiin, jotka liittyvät perustavanlaatuisesti heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen, Suomen muuttuneeseen strategiseen asemaan ja sotilaallisiin uhkiin. Suomella on oltava jatkuva kyky reagoida, ja Suomen puolustusta on kehitettävä pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti vastaamaan toimintaympäristön kasvaviin vaatimuksiin.

Ärade talman! Finland har redan gjort stora satsningar på två av krigföringens fem domäner, sjö och luft. Till näst gör vi en omfattande förnyelse av arméns materiel.

Vi i Finland har gjort rätt i att behålla vår allmänna värnplikt. Vi ser det tydligt då andra länder nu rättar sina misstag. I medborgarnas ögon spelar det en roll att Försvarsmakten är modern, förstår samhällets utmaningar och beaktar samhällets mångfald. Försvarsmakten gör framsteg men måste fortsätta jobba med inkludering och icke-diskriminering. SFP vill att allt fler förordnas till tjänstgöring vid uppåden, att fler kvinnor söker sig till frivillig tjänstgöring och att man lyckas minska antalet personer som avbryter militärtjänsten.

Arvoisa puhemies! Me emme tee puolustuspolitiikkaa vain kansallisella tasolla. Me teemme töitä yhdessä liittolaistemme ja kansainvälisten yhteistyökumppaneidemme kanssa vakauden ja rauhan puolesta. Eurooppalaista yhteistyötä on parannettava ja maanosan omaa puolustusteollisuutta on vahvistettava myös Suomessa. Eurooppa tarvitsee parempaa johtajuutta ja voimakkaampaa sotilaallista voimaa ja suorituskykyä. Emme saa jäädä jumiin kinastelemaan bkt-osuuksista.

Nato utformas nu i en situation där den största förändringen sedan det kalla kriget pågår i alliansen i syfte att stärka avskräckningen och försvaret, och för Finland är det särskilt viktigt att alliansen har förmåga att bemöta hotet från Ryssland. Finlands inflytande i Nato förstärks genom ett tätt nordiskt samarbete som tillsammans tar ett större ansvar. Vi måste också upprätthålla en fungerande infrastruktur så att Finlands förbindelser västerut tryggas.

Tekemällä yhteistyötä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa voimme lisätä vaikutusvaltaamme ja vahvistaa Itämeren alueen turvallisuutta ja valmiutta. Suomen tulee jatkossakin osallistua JEF-yhteistyöhön ja huolehtia DCA-sopimuksen toimeenpanosta

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

edellytysten luomiseksi operatiiviselle suunnittelulle ja yhteistoiminnalle kaikissa tilanteissa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että on erittäin arvokasta, että me kaikki tässä salissa sisäpoliittisista näkemyksistämme riippumatta olemme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa pystyneet olemaan yhtenäisiä. Se ei ole mikään itsestäänselvyys kaikkialla Euroopassa.

Puolustuspolitiikassa ei ole kyse pelkästään aseista ja strategioista, siinä on kyse ennen kaikkea ihmisistä. Siinä on kyse turvallisen arjen luomisesta, meidän demokraattisten arvojemme suojelemisesta, oikeusvaltion ja sääntöpohjaisen monenkeskisen yhteistyön puolustamisesta ja sen osoittamisesta, että olemme kaikissa tilanteissa valmiita puolustamaan isänmaatamme, vapauttamme ja itsenäisyyttämme. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

17.50 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää laajasta ja hyvin tehdystä puolustuselonteosta. Suomen turvallisuuspoliittinen ympäristö on muuttunut rajusti viime vuosien aikana, joten on tärkeää saada oikea tilannekuva Suomen tämänhetkisestä puolustuskyvystä ja sen kehittamisestä.

Elämme poikkeuksellisia aikoja. Kolme vuotta sitten Venäjän brutaali hyökkäys naapurimaahansa Ukrainaan muutti Suomen turvallisuusympäristön ja puolustuspoliittisen tilanteen radikaalisti. Se, minkä ei pitänyt tapahtua, tapahtui. Suomi reagoi tapahtuneeseen nopeasti, ja alkoi ripeästi läpiviety prosessi Naton jäseneksi.

Voimme olla tyytyväisiä, että maamme puolustus on nyt paremmassa kunnossa kuin koskaan. Sotiemme jälkeen Suomi ei vaipunut ruusunenuneen vaan on vuosikymmenten ajan määrätietoisesti pitänyt huolta omasta vahvasta puolustuskyvystään ja sen kehittamisestä. Panostukset puolustukseen ovat olleet oikein kohdennettuja ja oikeassa suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin.

Puolustusliitto Naton jäsenyyden myötä on saatu uusia resursseja ja uudenlainen ulottuvuus Suomen puolustukseen. Jatkossa emme ole yksin, jos joudumme sotilaalliseen konfliktiin. Suomen vahva oma puolustuskyky, yleinen asevelvollisuus, laaja, koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana myös Naton jäsenenä. Suomen puolustuksen kehittämistä jatketaan pitkäjänteisen suunnitelman mukaan sektoreittain ja tarvittaessa kehittämisprosesseja nopeutetaan. Kokonaisuomaanpuolustusta ja sen yhteensovittamista vahvistetaan, ja myös vapaaehtoiseen maanpuolustukseen panostetaan.

Arvoisa puhemies! Viime viikkojen uutiset ja Ukrainan sotaan liittyvät kehityskulut ovat nostaneet turvallisuuspoliittisen tilanteen aivan erityisellä tavalla kansainvälisen politiikan keskiöön. Olemme tilanteessa, jossa koko Euroopan puolustusta pitää arvioida uudelleen ja niin nopeasti kuin mahdollista. Pelkkä arviointikaan ei riitä, vaan Euroopan maiden on pystyttävä tekemään merkittäviä ja nopeita päätöksiä parantaakseen puolustuskykyään. Tämä koskee puolustusbudjetteja, asehankintoja, puolustusteollisuuden määrän ja laadun kehittämistä sekä laajaa varautumista erilaisiin hybridiuhkiin.

Suomen puolustusyhteistyö läheisimmän liittolaisemme Ruotsin kanssa on viime vuosina kehittynyt tiiviiksi, ja sitä pitää edelleen tiivistää. Nyt kun kaikki Pohjoismaat ovat Naton jäseniä, pohjoismainen puolustusyhteistyö on noussut entistä merkittävämpään

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

asemaan ja sitä pitää edelleen kehittää. JEF-maiden kanssa tehtävä puolustusyhteistyö on Suomelle tärkeää, ja liittolaissuhteita myös muihin Euroopan maihin tulee syventää.

Suomen on EU:ssa osoitettava esimerkkiä nopeasta päätöksenteosta ja riittävästä panostuksesta puolustukseen. Panostuksia materiaali- ja ammustuotantoon pitää kasvattaa niin nopeasti kuin mahdollista. Puolustusteollisuuteen ja varsinkin uuden teknologian asejärjestelmien kehittämiseen on osoitettava riittävä rahoitus. Samoin puolustustarvikeyritysten edellytyksistä vastata kasvaneeseen kysyntään Euroopassa tulee huolehtia. Kuluneen kolmen vuoden aikana olemme nähneet, millaiseen sodankäyntiin Suomenkin tulee varautua.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus on paljon muutakin kuin aseellista puolustusta. Kokonaisturvallisuudesta, kriisinkestävyydestä, varautumisesta ja huoltovarmuudesta on huolehdittava. Yhteiskunnan kriisinkestävyyteen pitää panostaa merkittävästi kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Varautuminen tulee ulottaa niin kuntiin, hyvinvointialueille, yrityksiin kuin järjestöihin ja kaikki nämä läpi leikaten. Oli sitten kysymys energiasektorista, elintarvikeomavaraisuudesta, terveydenhuollosta, huoltovarmuudesta tai väestönsuojista, kaikessa on huomioitava toiminnan kriisinkestävyyteen liittyvä vaikutus.

Varautumisen erilaisiin laajoihin, pitkäkestoisiin häiriötiloihin ja kriiseihin on ulotuttava myös kotitalouksiin. On tärkeää, että jokainen kotitalous ja me kaikki ymmärrämme varautumisen merkityksen ja siihen liittyvät vastuut. Varautuessaan kotitaloudet tekevät koko yhteiskunnasta vahvemman, kriisinkestävämmän. Sisäministeriö julkaisi marraskuussa uuden kriisi- ja häiriötilanteiden varautumisoppaan, joka löytyy Suomi.fi-palvelusta. Tämä opas on yksi askel siinä, miten valtio lisää kansalaisten tietotaitoa varautumisen ja kriisien varalle. Kotiin lähetettynä opas voisi vielä merkittävästi lisätä käytännön varautumisen astetta nettiversioon verrattuna. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

17.56 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä selonteko on vanhentunut ennen kuin sitä on edes täällä käsitelty. Se tarvitsee päivityksen, jonka se toivottavasti eduskunnassa saa.

Maaailma on hyvin sekavassa ja vakavassa tilanteessa. Nyt meille olisi tärkeää, että meillä olisi selkeä ulkopolitiikka. Presidentillä, pääministerillä, ulkoministerillä ja puolustusministerillä tuntuu olevan joka päivä eri mielipide. Tarvitsemme selkeän linjan ulkopolitiikkaan. Aloittaa voisi vaikka presidentin ja pääministerin vallanjaosta ja toimivallasta. Ei Suomen ulkopolitiikan linjaaminen ja hoitaminen voi perustua siihen, että puoluekaverukset sopivat keskenään rooleistaan, kun nyt sattuvat tulemaan keskenään toimeen. Pääministeri Orpon pitää ottaa oma roolinsa.

Yhdysvallat ja Venäjä sopivat ja päättävät sujuvasti Ukrainan ja EU:n päiden yli. Suomi siinä sivussa seuraa voimattomana. Realismia se on, mutta mikä tässä on arvopohjaista? [Välihuutoja oikealta] Kannattaako nyt pistää pää pensaaseen, pelata aikaa ja toivoa parasta, vai pitääkö olla realisti ja alkaa toimia sen mukaan? Nato-optiota hoettiin vuosia, vaikka se oli pelkkä harhakuva. Nyt hokema on Naton viides artikla. Toivottavasti se ei paljastu harhakuveksi tosipaikassa, kun presidentti Trump lisää epävarmuutta. Omista asioista kannattaa pitää huoli, koska niistä ei kukaan muu pidä huolta.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen on oltava valmis nostamaan puolustusmenojen osuutta 3—4 prosenttiin bkt:stä. Tämän hetken reilua kahta prosenttia kannattelevat meneillään olevat hävittäjähankinnat, mutta uskottavan puolustuksen ja kokonaisturvallisuuden kannalta tarpeita on kautta linjan. Sotaa on Ukrainassa käyty jo melkein 11 vuotta, ja EU-maat eivät ole saaneet vielä selkeää linjaa. Suomen pitää olla mukana auttamassa Ukrainaa kaikin mahdollisin keinoin. Mahdollisissa rauhanneuvotteluissa ei ole kysymys perinteisestä YK:n alaisesta tehtävästä jossain eksoottisessa maassa, vaan Ukrainassa. Sen pitää tapahtua Naton kautta, ja Yhdysvaltojen pitää olla siinä mukana.

Talous on turvallisuutta ja talous on huoltovarmuutta, ja talous pitää saada kuntoon. Epäkunnossa oleva talous luo ihmisiin epävarmuutta ja epäluottamusta tulevaan. Meillä pitää olla kunnan huoltovarmuus, meidän pitää saada väestönsuojat kuntoon. Kaikki eivät ole ajan tasalla tänä päivänä. Ne pitää päivittää. Ukrainan tukemiseen pitää saada vauhtia. Eilen kerrotut uudet paketit ja tilaukset ovat hyvä alkua. Nyt pitää laittaa budjetit täysmittaisesti kuntoon ja saada kotimaisen puolustusteollisuuden tilauskirjat täyteen.

Venäjän uudesta hyökkäyksestä Ukrainaan on kulunut kolme vuotta. Suomi on vuodesta 2022 lähtien avustanut Ukrainaa eri tavoin reilun kolmen miljardin euron arvosta. Tästä reilut kaksi miljardia euroa on tukea puolustusmateriaaliin. On hyvä muistaa, että presidentti Stubb allekirjoitti viime huhtikuussa kansainvälisen sopimuksen, joka takaa Suomen tuen Ukrainalle seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Naton tavoite on koota 100 000 sotilaan nopean toiminnan taistelujoukko kymmenessä päivässä. Ei silloin ole aikaa kysellä mahdollisia vapaaehtoisia. Silloin ollaan täydessä valmiudessa, ja silloin mennään. Kysymys kuuluu: Löytyykö Suomesta, Suomen reserviläisiin perustuvasta armeijasta, tällaista valmiutta, vai miten se aiotaan järjestää? Paljonko valmiusjoukoille maksetaan? Missä heidät koulutetaan? Miten korvaukset hoituvat, jos suomalainen sotilas kaatuu ulkomailla? Tästä pitää käydä enemmän keskustelua.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ei kotimainen teollisuus käynnisty tai lisää tuotantoa nappia painamalla. Sellainen vie vuosia, sellainen vaatii monivuotisia suunnitelmia ja tilauskirjat täyteen. Ei pidä unohtaa kotimaisen puolustusteollisuuden vientimahdollisuuksia. Tilaisuus on nyt, ja se pitää hyödyntää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt ryhmäpuheenvuorojen jälkeen käydään lyhyttä keskustelua. Joka haluaa käyttää puheenvuoron, painakoon V-nappia ja nouskoon seisomaan. Olkaa hyvät. — Edustaja Kopra.

18.01 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palasin juuri Ukrainasta, ja siellä sikäläinen puolustusteollisuusasioista vastaava ministeri kertoi, että viimeisen kahden vuoden aikana Ukrainan puolustusvälineiteollisuuden volyymi on yli kymmenkertaistunut. He pystyvät tällä hetkellä tekemään yli 50 prosenttia siitä puolustusmateriaalista, mitä tarvitsevat Ukrainan puolustamiseen, ja lopun osalta ovat tietysti tukemme varassa.

Ukraina on sotaa käyvä maa, ja tämä puolustusteollisuuden tämän mittaluokan kasvaminen on tietysti ainutlaatuista, mutta tietysti Suomessakin on tehty paljon puolustusteollisuutemme kapasiteetin lisäämiseksi kuten myös koko Euroopassa, ja varmaankin tässä viime vuosina se on moninkertaistunut meilläkin. Kuitenkin tiedämme,

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

että Ukrainan tuki tarvitsee materiaalia, me tiedämme, että Euroopan maiden on varustauduttava huomattavasti paremmin nykytilanteeseen verrattuna, ja tämä tarkoittaa sitä, että teollisuudelle tosiaan näitä markkinoita niin sanotusti löytyy. Minkälaisin keinoin hallitus voisi nyt tästä eteenpäin vielä lisää edistää sitä, että suomalainen puolustusteollisuus voisi toimittaa materiaalia [Puhemies koputtaa] meidän armeijallemme sekä sitten myydä sitä eurooppalaisille muille toimijoille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

18.03 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minunkin kysymyksen koskee tätä puolustusteollisuutta. Puolustuselonteossa Maavoimien suorituskyvyn kehittäminen on keskeisessä roolissa, ja se olisi erittäin tärkeää, että tulevaisuudessa voidaan huomioida ja hyödyntää kotimaista osaamista ja puolustusteollisuuden kasvumahdollisuuksia enenevässä määrin. Kotimaisen teollisuuden hyödyntäminen vahvistaa sotilaallista huoltovarmuutta mutta myös luo työpaikkoja. Suomessa on korkean tason osaamista, jota voidaan kehittää ja laajentaa puolustushankkeiden kautta. Tämähän ei ole pelkästään turvallisuuskysymys vaan myös taloudellinen mahdollisuus. Arvoisa ministeri, kysyn vähän samaa kuin edustaja Kopra tässä: miten me voitaisiin tulevaisuudessa entistä vahvemmin panostaa kotimaisen osaamisen hyödyntämiseen puolustussektorin hankinnoissa ja tukea kansallisen puolustusteollisuuden kasvua ja mahdollisuuksia? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

18.04 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri Häkkänen, totesitte, että puolustuselonteko ei ole vanhentunut, päinvastoin. Ihan rehellisyyden nimissä täytyy kuitenkin sanoa sillä kokemuksella, jota itselläni on 14 vuoden ajan karttunut tässä parlamentissa ja puolustusvaliokunnassa, että paljon on muuttunut. Kuinka paljon, se näkyy tämän selonteon työssä, jonka valtioneuvosto on eduskunnalle antanut, ja se pitää hallituksen itse arvioida. Mutta niin kuin ryhmäpuheessa totesin, meidän sosiaalidemokraattien kanta — niin kuin huomasin monen muunkin olevan — on se, että eduskunta antaa sitten omassa vastauksessaan tähän valtioneuvoston selontekoon tarvittavan päivityksen. En pidä kovin rehellisenä sitä, että toistamme, että mikään ei olisi muuttunut tämän kirjoitustyön aikana. [Timo Heinosen välihuuto]

Esitin tuossa viime syksyn aikana sitä, että tätä selontekotyötä pitäisi jollain tavalla jatkaa nyt myös tämän selonteon valmistumisen jälkeen. Siinä oli tällainen seurantaryhmä, joka oli parlamentaarinen työkalu taustalla. Näitä asioita tulee ja tipahtelee varmaan jatkossakin, isoja asioita, yli vaalikausien meneviä asioita. Olisiko tällaisesta tavallaan selonteon seurantatyön jonkuntyyppisestä jatkosta [Puhemies koputtaa] työkalua myös vaalikausien yli menevälle työlle? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

18.05 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selonteko tarkastelee Suomen puolustuksen nykytilaa erinomaisesti, ja myös toimintaympäristön muutoksia siinä käsitellään ja kehitystarpeita pitkällä aikavälillä. Mutta puhun tässä vähän

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

samasta asiasta kuin edeltäjäkin. Selonteossa huomioidaan Venäjän aiheuttama pitkäkestoinen uhka Euroopan turvallisuusjärjestelyihin, ja siitä puhutaan laajasti ja hyvin. Haluaisin myös ministeriltä kysyä: olivatko aidosti tiedostettavissa nämä muutokset, mitä nytten on tullut viime päivinä Yhdysvaltain suunnalta? Yhdysvallat on kuitenkin meidän merkittävä liittolainen, ja paljon on tapahtunut ja joka päivä tapahtuu. Aina aamulla, kun avaa television, edellisen yön tapahtumat saa nähdä sitten sieltä, sen, mitä on uutta arvaamatonta tapahtunut. Kysyisinkin: miten puolustushallinnossa arvioidaan Yhdysvaltain sitoutuminen euroatlanttiseen yhteistyöhön tulevaisuudessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

18.06 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn näihin puheenvuoroihin, joiden mukaan on kiinnostavaa kuulla ministerin näkemys tästä ikään kuin päivityksen toteuttamisesta, niin että tapahtuuko se vain tämän mietinnön puitteissa vai pitäisikö meillä olla täällä ehkä ajankohtaiskeskusteluja enemmän tai muuten. Mutta olennaista on, että Suomella on kyky nopeaan päätöksentekoon vaikeassa muuttuvassa tilanteessa.

Oman kysymykseni halusin vielä esittää tähän asevelvollisuuteen liittyen. Jos ajatellaan tässä hetkessä, niin tästä reserviläisten joustavammasta hyödyntämisestä, joka taitaa olla hallitusohjelmassa ja myös selonteossa mainittu, olisin ministeriltä tiedustellut, että onko suunnitelmissa lakiesityksiä tai muuta, mitä sen eteen ollaan tekemässä, että voidaan kannustaa ja sitouttaa reserviläisiä enemmän, hyödyntää sitä osaamista paikallispuolustuksessa, kansainvälisissä tehtävissä. — Niin näiden kuulumisia.

Ja sitten tämä iso pyörä. Minun kirjanpitoni mukaan salissa olevista puolueista itse asiassa suurimmalla osalla taitaa olla jonkunlainen puoluekirjaus yhdenvertaisesta asevelvollisuudesta, myös kokoomuksella, niin olisin ihan mielenkiinnosta kuullut, onko tämä jollain tavalla pohdinnassa, koska kuten sanoin tuossa, niin tämä on asia, jota ei voi kiirehtiä ja hosua, mutta samaan aikaan niitä ajureita sille, että me uudistettaisiin tätä järjestelmää myös pidemmällä tähtäimellä tasaveroiseksi, todella on. Olisin myös tästä kuullut mielelläni ministerin näkemyksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

18.07 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen tulee harjoittaa vastuullista asevientä. Tässä maailmantilanteessa on lisäksi tärkeää, että tuemme Euroopan omaa puolustusteollisuutta. Puolustusselonteossa todetaan, että puolustusmateriaaliyhteistyössä olennaisia kumppaneita ovat Yhdysvaltain ja eurooppalaisten toimijoiden lisäksi Etelä-Korea, Israel ja Japani. Kuten jo todettua, Euroopan tulisi ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan sekä vähentää riippuvuuttaan suhteessa Yhdysvaltoihin myös aseiden suhteen.

Yli 60 prosenttia EU-maiden puolustushankinnoista menee tällä hetkellä Yhdysvaltoihin. Me rahoitamme Yhdysvaltojen puolustusteollisuutta merkittävästi ja teemme samalla itsemme siitä riippuvaiseksi. Jatkossa pitää todella harkita entistä tarkempaan, mistä aseet ostetaan ja kenen puolustusteollisuutta tässä kannattaa tukea.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Arvoisa ministeri, kysyisin teiltä: kuinka nopealla aikataululla tätä riippuvuutta puolustusteollisuuden kontekstissa voidaan purkaa sekä Euroopan tasolla että Suomen tasolla Yhdysvaltoihin nähden? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Andersson.

18.09 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Olen edustaja Harjanteen kanssa siitä samaa mieltä, että yhdenvertaisen asevelvollisuuden osalta keskustelua tulee jatkaa niin, että tämä tehdään hyvissä ajoin ja pitkäjänteisesti.

Tässä haastavassa ja vaikeasti ennustettavassa turvallisuustilanteessa vakaiden kumppanien merkitys on kullannarvoista. Meidän lähimmät kumppanit kaikissa yhteistyömuodoissa löytyvät muista Pohjoismaista, joiden kanssa muodostamme yhtenäisen arvoyhteisön. Olisin kysynyt teiltä, ministeri Häkkänen: Miten näette nyt Suomen Nordefco-puheenjohtajuuden tässä tilanteessa, ja miten voimme saada siitä kaikkein eniten irti? Olisiko mahdollista esimerkiksi se, että Pohjoismaat yhdessä, nyt kun puhutaan näitten jäädytettyjen varojen käytöstä, ajaisivat tätä asiaa myös muuta Eurooppaa kohtaan, jotta Ukraina saa sen tarvitsemansa tuen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

18.10 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että Suomen ja koko Euroopan on seistävä järkähtämättä Ukrainan rinnalla ja annettava sille kaikki mahdollinen tuki sen puolustautuessa Venäjän rikollista hyökkäystä vastaan. EU-maiden tulee merkittävästi lisätä Ukrainan taloudellista ja sotilaallista tukea. Me tiedämme, että kyse ei ole ainoastaan Ukrainan tulevaisuudesta vaan koko Eurooppaa koskevan uhan pysäyttämistä.

On myös selvää, että rauhasta Ukrainassa ei ole mahdollista neuvotella ilman, että Ukraina ja Eurooppa ovat kiinteästi mukana neuvotteluissa. Oikeudenmukainen rauha on ainoa tie pysyvään rauhaan Euroopassa.

Meillä ei tietysti ole kristallipalloa, mutta monet kansalaiset miettivät, miten tässä käy. Kysyisinkin arvon ministeriltä: miltä teistä näyttää, saadaanko oikeudenmukainen rauha rakennettua Eurooppaan, ja mitkä ovat edellytykset sille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

18.11 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Edellisiin puhujiin viitaten: Kun miettii, mitä USA:n presidentti on näiden viimeisten viikkojen aikana saanut tehtyä ja mitä hän tekee — ja hän ei ole ilmoittanut vielä oikeaa mielipidettään Natosta, mitä hän haluaa Naton kanssa tehdä — totta kai tällä hetkellä USA on Natossa, mutta on kuulunut semmoisiakin, että se voi olla epävarmaa tulevaisuudessa. Tämmöisestä selonteosta, mikä nyt on tehty, ei varmaan mitenkään voi väittää, että tämä olisi ajankohtainen seuraavan vuoden aikana, niin että kyllä tähän jonkunnäköistä seurantaa tarvitaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä tuli niin paljon kysymyksiä ministerille, että otetaan tässä vaiheessa ministerin puheenvuoro ja jatketaan sitten lyhyttahtista keskustelua.

18.12 Puolustusministeri Antti Häkkinen: Puhemies, kiitoksia! Joo, ensinnäkin tästä, onko selonteko vanhentunut. Tässä selonteossa on Suomen puolustuksen kehittämisen linjaukset kaikilta laaja-alaisilta sektoreilta. Ne eivät ole vanhentuneet, ei. Sitten jos lähdetään tällaista oikeasti avaamaan, että siellä ovat jotkut linjaukset vanhentuneet, niin se on todella vakava paikka. Siis Naton osalta vai? Suomi ajaa Naton vahvistamista, eurooppalaisten maitten puolustuskyvyn vahvistamista, jotta koko eastern flank ja muut ovat vahvoja. Suomi pyrkii syventämään USA-puolustusyhteistyötä harjoituksissa, kyberissä, materiaaliyhteistyössä, kaikessa muussa ja kaikkien muidenkin kanssa, siis hyvin laaja-alaisesti, monen pilarin puolustusyhteistyötä. Miltä osin on vanhentunut?

Kaikki me ollaan samaa mieltä siitä valtavasta kansainvälisen politiikan kohinasta, pinta-aallokosta. Mutta onko joku lähdössä oikeasti näitä syvävirtoja ja linjauksia muuttamaan? Näitä on nyt vuosi yhdessä valmisteltu. Mennään valiokuntiin ja katsotaan sitten oikeasti, jos jollain on linjausmuutosesityksiä siksi, että ne ovat vanhentuneet. Minä sanon, että eivät ole vanhentuneet. Päinvastoin Trumpin ykköskaudelta oppineena — no, silloin olin oikeusministerinä, mutta kuitenkin — me ollaan varauduttu siihen, että ihan oikeasti voi tulla ristiaallokkoa pinnalle. Siksi tässä on monta pilaria. Ja kun karkeasti arvioin, mitä nämä linjaukset koskevat, niin ne koskevat 90-prosenttisesti kansallista puolustusta ja sen kehittämistä. Muuthan ovat muiden yhteistyön, puolustusyhteistyön, käsissä, Natossa liittolaisten kanssa me pyritään tekemään parhaamme. Siis nyt ruvetaan puhumaan, että muutetaan linjauksia, kun on pari viikkoa ollut otsikkotasolla kovaa metakkaa — ja tuskin tulee pomppuinen kyyti vähenemään — ja että lähdetäisiin tekemään puolustuspolitiikassa linjamuutoksia tällaisen takia.

Me ollaan tehty USA:n kanssa 35 vuotta puolustusyhteistyötä, ja uskon, että tehdään jatkossakin. Ja nämä kaikki tähtäävät siihen, että se meillä säilyy. Pete Hegsethin kanssa on ollut kahdenvälinen palaveri, jossa hän on sanonut, että he ovat sitoutuneita Natoon, sitoutuneita Suomen kanssa kahdenvälisen puolustusyhteistyön edelleen kehittämiseen ja vahvistamiseen. Mutta Euroopassa Nato-maiden pitää jatkossa tehdä itse enemmän, ettei amerikkalainen veronmaksaja maksa niin paljon. Sitten on eri asia tämä Ukraina-neuvottelutilanne, eri korissa, jossa on aika kovaa kielenkäyttöä, josta me kaikki varmasti ollaan täällä aika samaa mieltä. Mutta Natoon liittyen viestit... Eilen taas tuli Marco Rubion viesti, että USA on sitoutunut Natoon, mutta Euroopan maiden pitää maksaa enemmän. Onko täällä nyt joku tekemässä uusia linjauksia tällä perusteella? Nyt pää kylmänä. Käydään valiokunnissa nämä tarkasti läpi vielä. Toimintaympäristössä tulee varmasti tapahtumaan muutoksia, siis ihan varmasti. Ukrainan rauhakin voi tulla — ei sekään täällä lue suoraan.

Sitten turvallisuuden rahoitus ja sosiaalinen koheesio. Minä peräänkuulutan, että kun meillä on tosi hyvä yhteistyö ja varmasti kaikki kansalaisetkin ymmärtävät tilanteen vakavuuden, niin siinä vaiheessa, kun me puhutaan Suomen puolustuksesta eli siis käytännössä siitä, mitä meidän vastapidäkkeenä on mahdolliselle naapurille, sen pitää mennä kaiken yli. Kannan huolta myös sosiaalisesta koheesiosta. Jokaisen puolueen pitää sitten myös poliittisesti kyetä se esittämään, miten se sitten hoidetaan, mutta tinkimättä siitä puolustuksesta. Tämä on vaikea pala, mutta toivon silti, että se ei tarkoita, että

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

tingitään puolustuksesta. Ja tämä on enemmän sitten talouspoliittinen ja yhteiskuntapoliittinen kysymys, miten nämä yhteensovitetaan mahdollisissa vaaleissa tavoitteina tai seuraavissa hallitusneuvotteluissa kysymyksissä. Mutta se ei saa johtaa siihen, että Suomi tekee saman, minkä moni Euroopan maa, että sosiaalipolitiikasta tai muusta johtuen emme panosta puolustukseen. Se ei missään tapauksessa voi johtaa sellaiseen johtopäätökseen.

Suomen puolustusteollisuudelle tehdään tällä hetkellä erittäin paljon viennin edistämistä, markkinoiden edistämistä, kohdistetaan kotimaahan tilauksia. Viime vuonna taisi olla 1,7 miljardia kotimaan teollisuuteen. Näitä kaikkiahan ei voida aina julkisuuteen sanoa, koska ne ovat luottamuksellisia yhteistyömalleja. Eilen julkaistiin 660 miljoonan euron kotimaan teollisuuden hankintaohjelma, Ukrainalle aputukipaketteja suomalaisilta yrityksiltä — tietoinen poliittinen päätös hallitukselta. Hyvän valtiovarainministerin ja pääministerin tuella kohdistetaan näitä kotimaan yritystoimintaan, win-win: Ukraina hyötyy, suomalainen yrittäjäys ja työllisyys ympäri Suomea hyötyvät. [Timo Heinonen: Erinomaista!]

Nordefcon merkitys kasvaa siis merkittävästi. Eli kaikki Pohjoismaat panostavat puolustukseen ja puolustusteollisuuteen, ja näistä yritetään nyt ottaa iso hyöty irti kaikissa maissa.

Ukrainan prioriteeteista numero ykkönen siinä, mitä nyt pitäisi tehdä, on eurooppalainen merkittävä puolustusrahoituksen paketti, jolla korvataan osittain USA-tukea. Se on ainoa, millä päästään pöytään, ja siihen pitäisi keskittyä. Sitä kautta tulee oikeudenmukainen rauha, ja sen jälkeen on aika keskustella turvatakuujärjestelyistä. Tätä myös äsken painotin. Meillä on ollut puolustusministerikokouksia tässä joka viikko, ja tätä viestiä viedään eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Ja sitten jatkamme lyhyttä keskustelua. — Edustaja Vikman.

18.18 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En jaa SDP:n esittämiä vakavia syytöksiä selonteon vanhentumisesta. Nyt olisi erittäin tärkeää kuulla, mitkä konkreettiset Suomen toimintalinjaukset ovat mielestänne vanhentuneita ja mitä toimintalinjauksia haluatte muuttaa.

Nähdäkseni selonteko viitoittaa kestävät linjat Suomen puolustuksen järjestämiselle ja kehittämiselle. Toimintaympäristökuvauksen myötä olemme varautuneet hyvin erilaisiin mahdollisiin toteutuviin skenaarioihin. On selvää, että tällaisena maailmanpolitiikan murrosaikana toimintaympäristö muuttuu joiltain osin nopeastikin, siihen on varauduttu.

Mitä tulee parlamentaariseen seurantaan, niin pidän arvossaan parlamentaarista seurantaryhmää, johon on ollut kunnia osallistua, mutta on kuitenkin huomattava, että tämän päivänpoliittisen, muuttuvan tilanteen seurantaan meillä on valiokunnissa, [Puhemies koputtaa] ulkoasiainvaliokunnassa, puolustusvaliokunnassa, hyvät edellytykset. Ja esimerkiksi ulkoasiainvaliokunnassa olemme pitäneet viime ajat tiivistä yhteyttä niin tasavallan presidenttiin, puolustusvoimien komentajaan, [Puhemies koputtaa] ulkoministeriin kuin puolustusministeriin. [Puhemies: Aika!] Parlamentaariset ryhmät ovat tärkeitä, mutta niillä täytyy olla joku konkreettinen toimeksianto [Puhemies: Aika!] ja työn tulos. Seurantaan on valiokunnat...

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Yritetään pysyä tässä minuutissa, vaikka se onkin vaikeaa. Puolitoista minuuttia on aika pitkä ylitys. — Edustaja Kari haluaa vastauspuheenvuoron, olkaa hyvä.

18.19 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun kysyttiin, niin mielelläni vastaan. Puolustusselonteko syvävirtauksien osalta, niin kuin ministeri sanoi, kulkee sitä polkua myöten. Siellä ovat kovan puolustuksen ytimet. Niissä ei sinänsä ole muutettavaa, mutta puheenvuoroni pointti oli siinä, että hallitus tekee valtioneuvoston selonteon päivytystarpeesta itsearvion. Eduskunta ei sitä voi tehdä, koska se on hallituksen, niin kuin nimi sanoo, valtioneuvoston puolustusselonteko, ja eduskunta tekee sitten ulkoasiainvaliokunnan lausunnon ja puolustusvaliokunnan mietinnön pohjalta arvion siitä, kuinka hyvin selonteko osuu aikaan. Jotta tämä prosessi onnistuu, hallituksen pitää tehdä se itsearvio, ja nyt ainakin pääministerin eilisestä puheenvuorosta oli pääteltävissä, että päivytystarvetta ei sinänsä ole.

Haluan kiinnittää huomiota siihen, että puolustus on myös EU-politiikkaa, EU-puolustuspolitiikkaa, siellä on paljon muitakin elementtejä, jotka tänä päivänä liikkuvat nopeammin ja ennalta arvaamattomaan suuntaan, ja sen takia on tärkeää, että eduskunta ainakin onnistuu päivittämään tämän ison muutoksen, [Puhemies koputtaa] joka on nyt käynnissä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä.

18.21 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa puolustusministeri käyttikin pitkälti sen puheenvuoron, minkä itse ajattelin käyttää nimenomaan tästä, että tässä puolustuspolitiikassa nyt olisi syytä pitää pää kylmänä, eli ei lähdetä nyt hötkyilemään päivänpolitiikkaa tähän asiaan. Täytyy muistaa, missä me sijaitsemme ja mikä meidän asemamme on. Meidän rajanaapurimme on Venäjä, tulee aina olemaan, ja se on ainut meidän uskottava sotilaallinen uhkaajammekin. Meidän puolustuksemme perustuu aina vahvaan omaan puolustukseen. Ainut, mikä tässä on muuttunut, on se, että nyt olemme Naton jäsen ja meillä on myöskin puolustusliiton turvatakuut ja USA:n kanssa kahdenvälinen puolustusyhteistyösopimus. Nämä ovat ne isot asiat, mitkä ovat muuttuneet, ja näiden mukaan meidän pitää elää.

Kun puolustuspolitiikka ja turvallisuuspolitiikka ovat perinteisesti olleet tällainen yhteisymmärryksen asia eduskunnassa, niin olen vähän huolissani siitä, että oppositiosta nyt otetaan irtiotto ja käydään arvostelemaan näitä meidän peruslinjauksiamme. Kyllä media ja eräät europarlamentaarikit pitävät meidän puolestamme huolen huutelemisesta näistä asioista julkisuudessa. Eikö meidän täällä eduskunnassa olisi tärkeämpää välttää spekulatiota, rauhoittua hieman ja yrittää katsoa näitä asioita pitkässä juoksussa — ja hankkia jalkaväkimiinat takaisin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

18.22 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niiden kokemusten mukaan, mitkä itselläni nyt tästä viime viikoilta on, Yhdysvaltain viestit ovat kyllä aika yksiselitteisiä siitä, että Euroopan pitää kantaa vahvempaa osaa omasta

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

puolustuksestaan. Tämä tuli Naton parlamentaarisessa yleiskokouksessa esiin. Tämä on tullut myös heidän ministereittensä suulla esiin.

Suomi on maa, joka tuottaa turvallisuutta. Siinä tietenkin pohjana meillä on se, että olemme pitäneet yleisen asevelvollisuuden vahvana, koulutetun reservin vahvana. Maa-, Meri- ja Ilmavoimat kaikki ovat niitä, joihin investoidaan ja tämän selonteonkin myötä tullaan investoimaan lisää.

Mutta kyllähän se Euroopassa on häpeä, että 23 pystyy 38 jäsenmaasta nämä Naton asettamat kriteerit, kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta, täyttämään. Ensi kesänä on Naton huippukokous. Siellä tehdään uusia linjauksia. Varmaa on se, että tuo kaksi prosenttia ei tule riittämään — onko se kaksi ja puoli prosenttia, onko se kolme prosenttia, onko se jopa enemmän? Kysyn teiltä, herra ministeri: mikä on Suomen tuleva prosentti, mikä meidän suhtautumisemme siihen on, ja kuinka ennen kaikkea me saamme EU:n ja Euroopan kumppanimme Natossa [Puhemies koputtaa] tähän uuteen tavoitteeseen sitoutumaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.23 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erinomainen selonteko, ja ehkä ainoa pieni särö tässä keskustelussa tuntuu olevan se, onko selonteko vanhentunut joiltain osin vai onko se edelleen ajankohtainen. Ehkä ympäristössä on tapahtunut muutoksia, ja siinä, mitä valiokunta mietinnössään toteaa, voidaan sitten tarkentaa. Monestihan on niin, että valmistunut mietintö on kristallinkirkkaampi kuin hyväkään selonteko. Nyt UaV, VaV ja HaV puolustusvaliokunnan lisäksi käsittelevät tätä, kymmeniä erinomaisia asiantuntijoita. Tästä tulee entistä parempi, kun huomioimme sitten ne muutokset, mitä on tapahtunut.

USA:n tilanteen muutoksesta en olisi itse liian huolissani, vaikka siinä on merkkejä, mutta niin kuin ministeri sanoi, 35 vuotta on tehty yhteistyötä, varmasti tehdään jatkossakin. En usko, että USA:n instituutio, demokratia ja oikeusvaltiokehitys muutamassa vuodessa voisivat muuttua perusrakenteiltaan. Kyllä se siellä pysyy, ja Nato pysyy luotettavana kumppanina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.24 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kyllä nyt yhtyä sekä puolustusministerin että monen muun puheenvuoroihin täällä. En näe itse, että tämä selonteko on niin kuin laajamittaisesti millään tavalla vanhentunut. Kyllä tämä pitkälti kestää aikaa. Jo itse asiassa kohdassa 2.1. Globaalien valtasuhteiden muuttuminen käsitellään sitä, miten Yhdysvaltojen painopiste tulee siirtymään yhä enemmän Kiinaan, ja näin suomennettuna siinä todetaan, että Yhdysvallat odottaa, että Eurooppa pystyy seisomaan omilla jaloillaan ilman niitä apupyöriä, joita sillä tällä hetkellä on. Se käytännössä todetaan siellä jo.

On ihan totta, että Yhdysvalloista tulee hyvinkin nopealla tahdilla erilaisia uutisia, nopeammin kuin Euroopassa keritään järjestämään solidaarisuuskokouksia, mutta en näe, onko se syy, että täällä täytyy ruveta jatkuvasti panikoimaan. Meidän pitää pitää kirkkaana mielessä se fokus. Vahvennetaan omaa puolustusta, vahvennetaan Euroopan puolustusta, hankitaan ne rahat, mitä sinne tarvitaan, ja pidetään huolta meidän omasta tontista. Eikä me

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

olla vaan Yhdysvaltojen varassa. Meillä on kahdenvälisiä suhteita, meillä on Nordefcoa, meillä on JEFiä, ja meillä on ennen kaikkea hyvin vahva oma armeija. Huolehditään tästä, niin kyllä tästä hyvä tulee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

18.26 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdysvaltain äkkijyrkkä käänös tarkoittaa, että Euroopan on otettava suurempi vastuu Ukrainasta. Meidän on varustauduttava viipymättä. Meidän on otettava kohtalomme omiin käsiimme yhdessä Ison-Britannian, yhdessä Norjan, Islannin ja transatlanttisen liittolaisemme Kanadan kanssa. Mutta samaan aikaan on vältettävä tarpeetonta paniikkia. Ei Nato ole hajonnut. Sen siviilivirkamiehet ovat työpaikoillaan, ja sotilaat harjoittelevat [Oikealta: Juuri näin!] ihan suunnitelmien mukaisesti.

Mutta toisaalta: kriisitietoisuutta on herätettävä Suomessa ja Euroopassa, ja meidän on sanoitettava kansalaisille se, mitä tarkoittaa Yhdysvaltain ilmoittama etäännyminen Euroopasta. Meidän ei pidä lohduttaa kansalaisia sillä, että nämä Yhdysvaltain viestit vaihtelevat — sillä, että ne ovat yhtenä päivänä jotain toista. Nimenomaan viestien epäselvyys on tässä ongelma, ei mikään ilonaihe. Tämän toimintaympäristön muutoksen tulee heijastua eduskunnan vastauksessa puolustusselontekoon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.27 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille hyvin tehdystä esiintymisestä ja valiokunnalle hyvin tehdystä työstä. Toki siinä ovat virkamiehet olleet täysillä mukana.

Se, mikä kiinnitti huomiota: todella, kuten puolustusministeri hyvin totesi, talouden tilanne on semmoinen, että meidän pitää pitää huoli siitä, että kaikissa olosuhteissa pystymme puolustuksemme hoitamaan. Sanon tähän hieman lisää, että meidän pitää pitää huoli, että tämän maan talous laitetaan kuntoon. Tällä menolla emme voi jatkaa, kaikki me sen tiedämme.

Mitä tulee sitten siihen, että ryhmäpuheiden aikana ainakin edustaja Harjanne esitti yhteistä velkaa eurooppalaiseen puolustukseen: Vieläkö tässä salissa on intoa lähteä maksamaan toisten maiden varustautumista? Pidän suurena ihmeenä sitä, että täällä yleensä edes esitetään sitä. Saksa, Ranska, Italia, Espanja — kaikki ovat suuria valtioita, joilla on varmasti kansallisvarallisuutta vaikka kuinka paljon. Ja nyt, jos lähdemme siihen tilanteeseen, että työnnämme sinne rahaa, hinnathan nousevat älyttömiin. Näissä maissa on omaa metalliteollisuutta — Saksassa, Puolassa varsinkin. Tehköt omat hommansa itse, ja varsinkin nyt voisi hieman huumorilla sanoa, että kun Yhdysvallat tuntuu autojen tuonnin kieltävän Yhdysvaltoihin korkeilla tulleilla, niin siinähan vapautuu metalliteollisuuden kapasiteettia merkittävästi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

18.28 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selonteossa ansiokkaasti todetaan, että turvallisuusympäristö on epävakaa ja vaikeasti ennustettava, sen me jaamme tässä salissa. Siinä, missä selonteossa tunnistetaan hyvin Venäjän

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

imperialistiset pyrkimykset ja se, että ne muodostavat pitkäaikaisen uhkan Suomen ja Euroopan turvallisuudelle, niin kyllä viime viikkoina tietenkin on noussut suuri kysymysmerkki sen ylle, kuinka USA:n ja Trumpin hallinto on jatkossa sitoutunut transatlanttiseen yhteistyöhön. Tässä turbulentissa tilanteessa maltti on valttia ja on turha muuttaa puolustuksen kehittämisen linjauksia muuten kuin pitkäjänteisen ja harkitun päätöksenteon kautta. Mutta varmasti on syytä myöskin täällä eduskunnassa käsittelyssä miettiä ja varmistaa se, että meillä on myös kyky reagoida tarvittaessa, ja varmistaa se, että meillä on kyky tunnistaa sellaiset mahdolliset haitalliset riippuvuudet, jotka voisivat heikentää Suomen puolustusta. Tässä tilanteessa on hyvä olla takataskussa plan B ja tarvittaessa plan C, ja tätä meidän on syytä täällä pohtia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

18.29 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa yhdyn edustaja Hoskosen näkemykseen tästä teollisen kapasiteetin uudelleensuuntaamisesta siihen, mitä tilanne vaatii, mutta puolustusteollisuuden rahoittamisesta ja puolustuskyvyn nostamisen rahoittamisesta yhteisvelalla suosittelen lukemaan päivän lehdestä, Helsingin Sanomista, taloustieteen professoreiden Niko Jaakkolan ja Niku Määttäsen kirjoituksen, jossa he avaavat hyvin, miksi siinä on ihan logiikka. Ja tietysti, totta kai, sen ratkaisun täytyy olla sellainen, että Suomi meidän maantieteellisen sijaintimme puolesta on siinä niin sanotusti hyötyjä, mutta se täytyy katsoa koko Euroopan näkökulmasta. Pidän hyvin vaarallisena ajatusta, että yhteisvelka olisi Venäjää vaarallisempi asia.

Mitä tulee vanhenemiseen ja tähän keskusteluun, täällä ehkä vähän säkenöi yllättävän paljon. Itse ajattelen, että siellä sinänsä kuvataan se toimintaympäristö, ne trendit, tämä siirtyminen kohti Tyyntä valtamerta Yhdysvaltojen toimesta, tämän tyyppinen, mutta se tapahtuu nyt pikakelauksella ja ehkä paljon tarisevämmiin ja järisevämmiin kuin me aikaisemmin ajateltiinkaan. Se edellyttää nähdäkseni sen tunnustamista, että näin on, että tilanne on aika hurja, ja sitten kykyä kylmäpäisesti analysoida, mitä päätöksiä ehkä erityisesti eurooppalaiseen yhteistyöhön ja näihin olemassa oleviin rakenteisiin, mitä kantoja meidän kannattaa sinne viedä, mitä asioita edistää. [Puhemies koputtaa] Tässä sinänsä luotan, että hallitus varmasti näin tekee, mutta sitä keskustelua on tärkeää [Puhemies: Aika!] käydä myös tässä salissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.31 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin muistetaan ne edellisen elvytyspaketin kokemukset. Miten meille kävi? 7,2 miljardia meni, 400 miljoonaa olemme saaneet. Vieläkö porukalla on intoa lähteä kokeilemaan aseistaa toisia valtioita? Meillä alkaa olla itsellämme semmoinen taloustilanne, että ei kannata enää tällaisia edes unissa nähdä. Ne ovat painajaisia itse asiassa, ne eivät ole unia.

Ja toinen juttu: Kun katsoo Suomen tilannetta tällä hetkellä, olemme vuosikymmeniä rakentaneet omaa puolustustamme kuntoon viisaudella ja vakaudella yhteistuumin, ja nyt Eurooppa tällä keinoin sakkaa ja on leikkinyt kaikennäköisiä leikkejään. Siellä on teollisuutta vaikka kuinka paljon. Siellä on kansallisvarallisuutta satoja kertoja enemmän kuin Suomessa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Eikö tämä jo riitä? Minä olen sanonut ja olen näköjään aika pitkälti oikeassa, että yhteistä eurooppalaista liittovaltiota rakennetaan velkakirja kerrallaan. Tällä keinoin se kyllä tulee, ja sitä päivää minä en haluaisi nähdä koskaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kopra.

18.32 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan nopeasti tähän yhteisvelkakeskusteluun: On hyvä kantaa huolta tästä rahasta, ja sen kanssa pitää olla tarkkana, mutta meidän täytyy myös miettiä, mitä me tarvitsemme, mitä me voisimme saada. Esimerkiksi, kuten siis pääministeri Orpo on ehdottanut, tätä yhteistä rahaa voitaisiin käyttää yhteisen ilmapuolustusjärjestelmän hankkimiseen. Ja se voisi olla sellainen, että se on EU-laajuinen, standardoitu — yhteiset laitteet ja kaikki, yhteinen koulutus — ja sellainen, joka voidaan siirtää paikasta toiseen: kulloinkin sinne, missä sitä mahdollisesti tarvitaan. Jos meillä on tämäntyyppinen systeemi — siis EU-maat yksittäin tuottavat näitä kyvykkyyksiä, se on täysin yhteensopiva — ja joku maa joutuu aggression kohteeksi, muut siirretään ilmapuolustusjärjestelmään ja sitten turvataan sitä aluetta. Tästähän varmasti olisi merkittävää hyötyä. Vai mitä mieltä edustaja Hoskonen on: olisiko tällaisesta enemmän haittaa? [Atte Harjanne: Järkipuhetta!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

18.33 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitan huoltovarmuudesta. Selonteossa on alaluku energiasta: ”Energiajärjestelmän muutoksessa edistetään myös energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta sekä parannetaan häiriönsietokykyä.”

Arvoisa rouva puhemies! Nato-johdon viesti Ukrainan opeista puolustusvaliokuntaan oli selkeä: sotilasmateriaalin lisäksi on yhtä tärkeää huolehtia energiansaannista. Mahdollisen kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Me asumme saarella, Venäjän kainalossa. Lännessä ovat Norjan vuoret. Mitä vähemmän olemme riippuvaisia ulkomaisesta energiasta, sitä parempia ovat kriisinkestävyytemme ja huoltovarmuutemme. Kotimaisessa turpeessa on valmis ratkaisu, joka samalla varmistaa myös ruokaturvaamme sekä samalla turvaa metsäteollisuutemme kestävyyttä ja jatkuvuutta.

Arvoisat ministerit, miten varaudumme energian osalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

18.34 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, te sanoitte äsken jotakuinkin niin, että tässä selonteossa ei tarvitse reagoida siihen, että otsikkotasolla pidetään kovaa meteliä, mutta jos katsotaan, mitä otsikkotasolla tapahtuu, niin Trump on muun muassa kutsunut Zelenskyiä diktaattoriksi ilman vaaleja, hän on sanonut, että Ukraina ei voi saada kaikkia Venäjän valtaamia alueita takaisin, ja Yhdysvallat on äänestänyt YK:ssa Ukrainaa vastaan yhdessä muun muassa Venäjän ja Pohjois-Korean kanssa. Nämä ovat vakavia asioita, ja nämä tulee minusta ottaa hyvin vakavasti.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Näiltä osin itse kyllä katson, että selonteko on vanhentunut suhteessa tähän toimintaympäristöön, koska se ei huomioi sitä merkittävää muutosta, joka Yhdysvalloissa on tapahtunut ja Yhdysvaltojen ulkopoliitikassa on tapahtunut sen jälkeen, kun Donald Trump on noussut valtaan. Itse katson ja vasemmistoliitto katsoo, että tämä muutos olisi huomioitava vähintään puolustusvaliokunnan mietinnössä.

Sitten haluaisin vielä kysyä lyhyesti tästä samasta asiasta, mitä edustaja Andersson nosti aiemmin: Miten voidaan edistää sitä, että näitä jäädytettyjä varoja voitaisiin käyttää Ukrainan tukemiseen? Nyt kun tarvitsemme yhtenäistä Eurooppaa ja sitä kautta myös Ukrainalle kaiken mahdollisen tuen, niin onko jotain keinoa, miten me voimme edistää näiden jäädytettyjen varojen käyttöä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

18.35 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Ensin haluan kiittää puolustusministeriä tästä aiemmin tulleesta vastauksesta liittyen Ukrainan tukemiseen. Se on nimenomaan se, kun katsotaan turvallisuustilannetta tällä hetkellä, että me voidaan huolehtia siitä, että Ukrainan tuki ei horju tällä hetkellä. Se on äärettömän tärkeää, ja sille haluan antaa henkilökohtaisesti todella vahvan tuen.

Tulen itse tähän, sanotaanko, yhteisvelkakysymykseen. Tässä olen samaa mieltä edustaja Kopran kanssa siitä, että mitään vaihtoehtoa ei kannata heti sulkea pois, koska me ei tiedetä, millä tavalla tämä tilanne, mikä tällä hetkellä vallitsee maailmalla, muuttuu. Ja koska meidän täytyy kuitenkin huolehtia omasta kokonaisturvallisuudestamme, niin myöskin tällaisen jonkinlaisen yhteisvelkamekanismin kautta voi meillekin olla hyötyä siitä.

Sitten kysyisin puolustusministeriltä: Tässä on aiemmin noussut esiin jo tämä puolustusteollisuuden asema täällä Suomessa. Olisiko järkevää lähteä edistämään yhdessä puolustusteollisuuden kanssa jonkinlaista yhteistä hankintastrategiaa, millä me voitaisiin vahvistaa sitä omaa puolustusteollisuuttamme, koska tässä selonteossa nousee vahvasti esiin se, että puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä pitäisi lähteä vahvistamaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.36 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen, että olemme nyt siinä seurassa, mihin meidän olisi pitänyt liittyä jo 90-luvulla. Nato vahvistaa ja varmistaa meidän puolustusta. Se tekee sen tänään, se tekee sen huomennakin, mutta kannattaa muistaa myös tietynlainen snellmanilaisuus, eli viime kädessä jokainen ajattelee lopulta itseään, turvaa omansa.

Olen vakuuttunut, että Suomessa on maanpuolustustahtoa. Se on itse asiassa vankkaa. Kysymys kuuluukin, onko maallamme riittämiin myös tulevaisuudessa maanpuolustustaloutta. Maavoimien uudistaminen vie vähintään saman, mitä F-35- ja Laivue 2020 -hankkeet yhteensä, ja tästä säästäminen olisi kuin pelaisimme venäläistä rulettia. Toivon, että eduskunnasta löytyy jatkossa kaikilta puolueilta myös vahva sitoutuminen näihin tuleviin investointeihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

18.38 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vahva maanpuolustustahto — se on puolustuksemme ydintä. Sen eteen tehdään töitä laajalla rintamalla, ja näin sen kuuluu olla tulevaisuudessakin. Vapaaehtoinen maanpuolustus ja kaikenlainen toiminta, mikä antaa kriisien varalle tärkeitä kansalaistaitoja, on vaalimisen arvoista.

Otan yhden esimerkin, nimittäin toiminnalliset ammunталajit, kuten sovelletut reserviläis- ja practical-ammunnat. Niiden suosio on noussut. Ampumarataverkostoa kasvatetaan, jotta harrastusmahdollisuudet paranevat. Mutta nähdäkseni tarvitaan myös muita keinoja, jotta yhä useampi löytää näidenkin lajien pariin.

Arvoisa puhemies! Hyvä puolustusministeri, haluaisin kysyä teiltä: olisiko hyvä ottaa tavoitteeksi, että mahdollisimman monet juuri asepalveluksensa suorittaneet suomalaiset löytäisivät toiminnallisesta ammunnasta itselleen uuden harrastuksen, jolla ylläpitää ampumataitoa sekä pitää niin omaa fyysistä kuntoa kuin maanpuolustustahtoa yllä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

18.39 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ylikirstyneestä päivittämiskeskustelusta voisi päätyä siihen yhteiseen johtopäätökseen, että toki kahden kolmen kuukauden aikana on tapahtunut paljon ennakoimatonta, jota koskevat havainnot ja joitakin johtopäätöksiäkin on syytä tässä lausunto- ja mietintökäsittelyssä lisätä täydennykseksi tuohon yhdessä tehtyyn puolustuselontekoon.

Oleellistahan tässä käynnistyneessä keskustelussa on, että professori Forsberg akateemisen vapauden pohjalta halusi vetää pitemmälle kuin mitä nämä tämänhetkiset puheet ovat käytännössä tarkoittaneet. Eli jos nämä kaikista pahimmat puheet muuttuvat todeksi ja käytännön politiikkateoiksi Yhdysvalloissa, niin silloin me joudutaan sen kaltaisiin arviointeihin, joita hän asiantuntijalausunnossa on käsitellyt.

Mutta meillä on sitä ennen kovin paljon tehtävää, eli meidän pitää juuri vedota Yhdysvaltoihin, heidän sitoumuksiinsa niin Nato-jäsenenä, DCA-kumppanina kuin kansainvälisissä foorumeissa muutoinkin, että he toimivat niiden sitoumustensa mukaisesti. Meillä on menossa Naton konkreettinen puolustus suunnittelu juuri tänä vuonna, ja siellä tehtävät sopimukset siitä, [Puhemies koputtaa] mitä kukin maa satsaa ja miten ne toteutetaan, ovat äärimmäisen tärkeitä tämän puolustuselonteon linjausten toteuttamiseksi [Puhemies: Aika!] ja Yhdysvaltojen pitämiseksi rivissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Limnell. Anteeksi, hän on poistunut. — Edustaja Lindberg.

18.40 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Puolustusministeri käytti tässä tällaisia kuvaavia termejä ”ristiaallokko” ja ”syvävirtaukset”, ja ristiaallokkoahan tässä viime viikkoina on kuultu. Mutta jos niistä, mistä siinä on keskusteltu, vedettäisiin sitten johtopäätöksiä siihen, että tämä koko rakennelma olisi jotenkin muuttunut, niin se olisi aika pitkälle menevää. Natollahan on järjestelmät, millä kyllä pystytään tekemään analyysit ja katsomaan sitten huippukokouksessa, onko sitä laivaa tarvetta reivata. Ja yksittäisten kommenttien perusteella kun mietin itse näitä isoja asioita — Nato-jäsenyys, Nato, Euroopan panostaminen enemmän puolustukseen, pitkä luottamuksellinen yhteistyö Yhdysvaltojen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kanssa — niin en vielä tunnista siitä sellaista, että näihin isoihin virtauksiin olisi tehty muutoksia.

No, sitten näistä eri kommentteista. Jos tässä nyt on joku ollut johdonmukainen, niin puolustusministeri Hegseth sanoi silloin jo siellä Ramsteinin-kokouksessa, että Nato on tärkeä ja Yhdysvalloille tärkeä, erityisesti sotilaallinen osa. Ja tuoreimpana sitten ulkoministeri Rubio totesi saman, eli jos jokin nyt on ollut johdonmukaista, niin se on ollut sitten Yhdysvaltain näkemys Naton tärkeydestä. [Puhemies koputtaa]

Ja on tietysti erinomaista, että nyt meillä on mahdollisuus sitten valiokunnassa perusteellisesti perata nämä asiat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

18.42 **Tommi Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että selonteko olisi vanhentunut, niin en yhdy siihen ajatukseen. Selonteko ei ole mikään temppuluettelo tai toimenpideluettelo, vaan tärkeintä ja olennaista siinä on se selonteon analyysi, jossa on nostettu kyllä keskeiset uhkatekijät esille, keskeinen turvallisuustilanne esille, ja sillä, miten selonteko sitten laitetaan toimeen, on merkitystä. Se on sopiva ajankohta hienosäätää tai painottaa sitä turvallisuutta, maanpuolustusta, niillä konkreettisilla keinoilla, joilla sitä Suomen kansallista suorituskykyä eri aselajeissa ja puolustushaaroissa luodaan.

Lisäksi pitää muistaa, että meillä on erilaisia kumppanuuksia, ja turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä kehitetään monellakin tavalla. Kuten tuossa ministeri jo mainitsi, me emme ole nyt yksin, meillä on Nordefco ja JEF. Meillä on kahdenvälisiä sopimuksia myöskin, ja me tehdään puolustusyhteistyötä samalla tavalla kuin ehkä Yhdysvaltain presidenttikin toivoisi. Meillä on olemassa diili, kahdenkeskinen DCA, nimenomaan puolustusyhteistyösopimus. Siinä mielessä emme ole yksin. Itämeren turvallisuutta rakentaa moni muukin valtio meidän ohella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

18.43 **Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tässä tilanteessa niin Euroopan unionin kuin liittokunnan eurooppalaisten jäsenvaltioiden tulee vahvistaa omaa sotilaallista puolustuskykyään ja Ukrainan tukea entistä voimallisemmin, päämäärätietoisemmin ja nopeammin. Meille Suomessa tämä asia on tietyllä tapaa itsestäänselvyys, mutta on todettava, että olen hieman huolissani siitä, onko asia näin kristallinkirkas kaikkialla muualla. Mielestäni yhteisten eurooppalaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että Eurooppa ja erityisesti Euroopan Nato-maat jakavat aidosti yhtenäisen tilannekuvan siitä, että Venäjä on todellinen uhka aivan koko Euroopalle ja että tämä uhka on myös pitkäkestoinen. Arvoisa puolustusministeri, olisin kysynyt teiltä: jaatteko te tämän näkemyksen, ja jos, niin millä tavoin tätä yhteisen tilannekuvan syntymistä tällä hetkellä edistetään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä välissä ministeri Purran puheenvuoro, koska hänellä on aikataulupaineita. — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

18.44 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Kiitoksia, rouva puhemies! Eli keskityn näihin valtiontalouteen kohdistuviin asioihin, joista on useassa kysymyksessä nostettu huomioita:

Selonteossahan kuvataan, että tasapainoinen ja kestävä julkinen talous on keskeinen edellytys puolustuksen kehittämiseksi, ja tämä on erittäin tärkeä lähtökohta, joka nyt käytännössä myös Euroopan tasolla näyttää voimaansa. Se, että Suomi on huolehtinut omasta puolustuksestaan ja haluaa korjata julkista taloutta, jotta meillä on mahdollisuus myös jatkossa toimia näin, on välttämätön lähtökohta.

Selonteossa itsessään ei tehdä mitään euromääräisiä resursseja koskevia sitoumuksia — tämä on tietoinen valinta tässä selonteossa monestakin syystä — vaan nämä päätökset tehdään sitten tietenkin osana normaalia julkisen talouden suunnitelmien ja talousarvioiden prosessia, mikä edellyttää tietenkin muunkinlaista poliittista neuvottelua kokonaisuudesta. Mutta uskon, että Suomessa ja tässä eduskunnassa kaikki ymmärtävät puolustuksen merkittävän roolin erityisesti tässä nykyisessä maailmanajassa, ja näyttää keskustelun kannalta siltä, että kaikki ymmärtävät siihen kohdistuvat merkittävät korotustarpeet.

Suomi toimii tietenkin vähimmäistasoltaan Nato-maiden määrittelemässä prosentissa. Toisaalta korostamme näitä suorituskykyjä, erityisesti tässä nykyisessä tilanteessa, kun prosenttien vertaileminen toisiinsa voi olla jopa hieman epäolennaista siitä syystä, että kysyntä on merkittävää ja vastaavasti hinnat ovat hyvin korkealla.

Euroopan unionin tasolla käydään voimakasta keskustelua siitä, mitä finanssipoliittisille säännöille voitaisiin tehdä, jotta ne kohdistetusti mahdollistaisivat tietyille maille puolustukseen lisäsatsaamisen. Tämä on varmasti ihan tarpeen siitä huolimatta, että Suomen etu on myös korostaa sitä, että meillä on uskottavat finanssipoliittiset säännöt EU-tasolla ja tietenkin kansallisesti.

Jokaisella EU-maalla on tietenkin se oma kansallinen talousarvioprosessi ja oma budjetti, josta lähtökohtaisesti niitä puolustusmenoja tulisi kattaa. Ajatus siitä, että jonkinlaisella EU-ratkaisulla lähdetäisiin nostamaan yksittäisten maiden puolustusta, jotka ovat kaukana kahdesta prosentista, vaikuttaa aika kaukaa haetulta, siitäkin huolimatta, että kun puhutaan Euroopan Nato-maista, tietenkin kysymys on myös järjestelmästä ja siitä, että se on jokaisen yksittäisen maan intressin ja edun mukaista, että puolustus on kaikissa kunnossa.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti tästä puolustusteollisuudesta ja sen roolin merkittävästä vahvistumisesta, joka useassa puheenvuorossa nostettiin esille: Tältä suunnalta katsoen oleelliset teemat liittyvät rahoituksen saamiseen, pääomiin yleensä, lainoitukseen, lainanantokriteereihin, joista viime aikoina on puhuttu erityisesti Euroopan investointipankin yhteydessä, ja toisaalta muunlaiseen säätelyyn, joka vaikuttaa tähän, esimerkiksi taksonomiasäätely, yritysten kestävyyskriteerit ja niin edelleen. Näillä kaikilla on merkittävä vaikutuksensa puolustusteollisuuteen. Suomi on erityisesti pitänyt esillä Euroopan investointipankin lainanantokriteerien höllentämistä puolustusteollisuutta tukevaan suuntaan, ja viimeksi joitakin viikkoja sitten 22 maata Suomen johdolla tästä EIP:ltä vaati lisää toimia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

18.48 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ukraina aloitti sodan. Jos Venäjä kuitenkin aloitti, se johtui Natosta. Ukrainalla on ollut kolme vuotta aikaa ja mahdollisuus lopettaa sota. Ukrainan presidentti on diktaattori.

Nämä Venäjän valheet eivät muutu tosiasioiksi sillä, että USA:n presidentti Trump niitä toistaa. Hänen suhtautumisensa Ukrainaan — siis Venäjän hyökkäyksen uhriin ja maahan, joka varmasti on maksanut sodasta enemmän kuin mikään muu kansakunta — on häikäilemätöntä. Mineraalisopimusta luonnehtivat valitettavan hyvin rikoslaista löytyvät käsitteet, kuten petos ja kiristys.

Euroopalla on nyt kolme tehtävää Ukrainaan liittyen: ensinnäkin Trump ja USA:n nykyjohto on pyrittävä saamaan näkemään tosiasiat, toiseksi Ukrainaa on tuettava ennennäkemättömällä tavalla, ja kolmanneksi Venäjää on padottava lisää pakotteita kiristämällä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

18.49 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aika ajoin myös tässäkin salissa on syytä esittää kiitoksia. Minulla oli kunnia toimia tämän parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtajana, ja haluan kiittää teitä, arvoisa ministeri, ja myös teidän esikuntaanne siitä kattavasta tilannekuvasta, minkä te seurantaryhmälle annoitte, ja myöskin otitte huomioon niitä puolueiden esille tuomia näkökantoja mahdollisuuksien mukaan. Haluan toki kiittää myös koko parlamentaarista seurantaryhmää ja ennen kaikkea seurantaryhmän varapuheenjohtajia, edustajia Kopra ja Kari, tästä älyttömän hyvästä yhteistyöstä.

Vaikka maailmassa on havaittavissa kovaakin turbulenssia ja aika ajoin näyttää, että se iskee tänne meidänkin saliin, niin meidän täytyy vähän muistella myös, mitä on aikaisemmin tapahtunut. Eli se edellinen selonteko kun tehtiin ja se oli maalissa, niin sen jälkeen alkoi Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitten alkoi Natoon liittyminen. Eli käytännössä meillä oli silloinkin tällaista turbulenssia, mutta ei me silloinkaan puhuttu siitä päivittämisestä välittömästi. [Puhemies koputtaa] Eli täytyy vähän miettiä, että otetaan jäitä hattuun ja tehdään rauhassa asiat. — Kiitos. [Timo Heinonen: Erinomainen puheenvuoro — olisihan se pitänyt siinä tehdä äkkiä uusi selonteko!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

18.51 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos on viimeisen 20 vuoden aikana kuunnellut Yhdysvalloista tulleita viestejä ulkopolitiikan ja Euroopan suhteen, niin niissä on kaksi asiaa toistunut hyvin vahvasti: indopasifiselle alueelle siirtyminen, jossa Kiina nähdään suurimpana uhkatekijänä Yhdysvaltain hegemonialle, ja se, että eurooppalaisten liittolaisten pitää ottaa enemmän vastuuta omasta puolustuksestaan. Siinä mielessä nyt nämä puheet, mitä Yhdysvalloista tulee, eivät ole suuria poikkeuksia.

Sitten jos katsotaan, mitä itse selonteossa lukee muun muassa Yhdysvaltoihin liittyen, eli että ”maan kulloisenkin hallinnon sitoutumisen aste monenkeskiseen yhteistyöhön heijastuu myös transatlanttiseen yhteistyöhön”, niin kyllä tämä on aika hyvä kuvaus siitä, missä tilanteessa tällä hetkellä ollaan Euroopan ja Yhdysvaltojen suhteissa. Siinä mielessä, että jos sanotaan, onko tämä paperi nyt vanhentunut, niin mielestäni se ei ole, koska kuten

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

ministerikin totesi, siinä ne turvallisuuden isot pohjavirtaukset ovat säilyneet hyvinkin vakaina — suhteet Yhdysvaltoihin, puolustusyhteistyö, kansallinen puolustuskyky ja sitten se, että tällä hetkellä se Yhdysvaltojen huomio on enemmän siirtymässä sinne Kiinan suuntaan, mutta he edelleen säilyttävät vahvan jalansijan Euroopassa, [Puhemies koputtaa] mikä on nähty muun muassa maan sitoutumisessa liittolaisiin ja Natoon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

18.52 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Eräät suomalaiset poliitikot ovat ironiseen sävyyn kertoneet Yhdysvaltain, Venäjän ja Pohjois-Korean tukeneen YK:ssa Ukrainan vastaiseksi väitettyä yleiskokouksen päätöslauselmaa. Siitä vaietaan, että YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymä ja Yhdysvaltain rauhan poluksi nimeämä päätöslauselma sai yhteensä kymmenen maan tuen. Mukana olivat myös pysyvät jäsenet Venäjä ja Kiina. Turvallisuusneuvoston kaksi pysyvää jäsentä, Ranska ja Britannia, eivät nekään halunneet kaataa tätä päätöslauselmaa. Ne pidättäytyivät kolmen EU-maan ohella äänestämästä vastaan. Turvallisuusneuvoston päätös on kaikkia jäsenmaita sitova, päinvastoin kuin yleiskokouksen suositus. Suomen ulkopoliittinen johto näyttää edelleen elävän Bidenin aikaa. Eikö Suomessa nähdä sitä, että tulitaukoa ja rauhansopimusta vastustavat voimat ovat pala palalta ja maa maalta [Puhemies koputtaa] nyt nopeasti murenemassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

18.53 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää puolustusministeriä erinomaisesta vastauspuheenvuorosta, missä hän totesi Suomen pysyvistä linjasta.

Då vi diskuterar försvar, infrastruktur och speciellt försörjningsberedskap vill jag påpeka och betona de öst-västliga förbindelserna i Norden. De är viktiga då försvarsmaterial ska flyttas, och vi pratar ju faktiskt om världens mest integrerade region.

Den här redogörelsen betonar på ett bra sätt ett behov av infrastruktursatsningar på ställen som är mest glest bebyggda och viktiga för vår säkerhet. Men jag ser ändå att de öst-västliga och framför allt de samnordiska infrastruktursinvesteringarna delvis fattas i den här redogörelsen.

Siksi kysyn puolustusministeriltä: käyttkö te keskusteluita muiden Pohjoismaiden ministereiden kanssa nimenomaan näistä tarpeellisista länsi—itä-infrastruktuuri-investoinneista, mitä tarvitaan? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaleva.

18.54 **Atte Kaleva kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja tässä salissa, muun muassa edustaja Kokko käytti äsken erittäin hyvän puheenvuoron siitä, että tämä presidentti Trumpin tyyli on hyvin repivä, poukkoileva, ikään kuin ennalta arvaamaton eikä omiaan lisäämään luottamusta. Tämä on tietenkin juuri näin. Mutta kun katsoo sitä isoa virtausta, isoa kuvaa, niin siinä hän on kyllä

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

aika konsistentti. Hän sanoi jo ensimmäisellä kaudellaan, että Euroopan pitää ottaa lisää vastuuta omasta puolustuksestaan. Minä olin jo silloin täysin samaa mieltä hänen kanssaan tästä asiasta. Silloin Eurooppa nukkui ruususenunta ja ajateltiin, että tämä paha vaan menee kohta pois ja neljä vuotta tässä kestetään. Mutta eihän tämä Amerikassa ole muuttunut myöskään Bidenin aikana, tämä sama pohjavirtaus siellä oli. Nyt Trump tulee uudestaan valtaan, ja nyt me sitten olemme siinä tilanteessa, että meidän on pakko ottaa sitä vastuuta itsestämme, siis Euroopan. Suomihan sitä on tehnyt, ja meillä on uskottava oma puolustuskyky.

Nyt haluaisinkin kysyä ministeriltä: Kun nostetaan ylös tätä meidän oman puolustusvälineiteollisuuden, siis suomalaisen, pohjoismaisen, eurooppalaisen teollisuuden, kapasiteettia, niin kävisikö tällainen G2G-malli, government-to-government-malli? Onko sitä mietitty? Ja voisiko esimerkiksi Suomi muuttaa lainsäädäntöä siten, että Suomi voisi antaa valtuudet Puolustusvoimille tilata materiaalia vaikka Patrialta tai joltain muulta, esimerkiksi ajoneuvoja, jotka sitten tuotettaisiin, [Puhemies koputtaa] myytäisiin valtiolle ja valtio voisi myydä ne eteenpäin myöhemmin? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niemi.

18.56 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä eduskunnassa oli eilen vierailulla Tampereen nuorisovaltuusto, noin 50 nuorta, puolet tyttöjä ja puolet poikia, ja esitimme — ainakin edustaja Tanus oli myös paikalla — heille kysymyksen, mitä mieltä he ovat, jos varusmiespalvelus koskisi sekä tyttöjä että poikia. Tulos oli se, että 48 kättä nousi sen puolesta, että pitäisi koskea, ja ainoastaan kaksi poikaa oli sitä mieltä, että ei pitäisi koskea. Arvoisa puolustusministeri, mitä mieltä te olette tästä asiasta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

18.56 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse tulen Kouvolasta, Suomen suurimmasta varuskuntakaupungista, ja meille turvallisuus ei ole pelkästään teoreettinen kysymys, vaan se näkyy ihmisten arjessa koko ajan. Me Kymenlaaksossa tiedämme, mitä tarkoittaa elää lähellä itärajaa ja nähdä omassa ympäristössä se, miten maailma on tällä hetkellä muuttunut. Viime vuodet ovat osoittaneet, ettei Euroopan rauha ole itsestäänselvyys. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa muistuttaa jatkuvasti siitä, että myös Suomen on oltava varautunut.

Olemme tehneet historiallisen päätöksen liittyä Natoon, mutta se ei tarkoita, että voimme jäädä lepäilemään. Suomessa olemme huolehtineet omasta puolustuskyvystämme hyvin. Meillä on vastuu siitä, että puolustuksemme on kunnossa ja pidämme huolta sekä omasta maastamme että liittolaistemme turvallisuudesta. Nato tuo turvaa, mutta ensimmäinen ja viimeinen lukko on Suomen oma puolustus ja oma maanpuolustustahtomme. Kysyisin puolustusministeriltä: miten hallitus varmistaa, että Suomen rooli Natossa on aktiivinen ja että yhteistyö liittolaisten kanssa vahvistuu entisestään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

18.58 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Investoidakseen teollisuus tarvitsee tilauksia, ja jotta voi tehdä vientiä, tarvitaan referenssejä Suomen puolustusvoimilta. Myös Ukrainaa tulee tukea. Maavoimien kehittämisohjelma käynnistyy, ja jotta voidaan Maavoimiin tehdä tilauksia, kannattaa tilaukset laittaa sisään melko nopeasti, koska toimitusajat ovat pitkiä.

Kysynkin ministeriltä: Kun keskusteluja on puolustusteollisuuden kanssa käyty — on pidetty pyöreää pöytää ja vastaavaa ja nyt tällä viikolla lanseerattiin tuo 660 miljoonan euron paketti, joka Ukrainan tukemiseen lähtee — niin milloin nämä hankinnat konkreettisesti käynnistyvät? Milloin lähtevät tilaukset käyntiin? Milloin rupeaa puolustusteollisuudelle tulemaan tilauksia sekä Ukrainan tukemiseksi että meidän omien Maavoimien kehittämiseksi, koska nythän kapasiteettia sitten tarvitaan melko lailla tulevina vuosina?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

18.59 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Ahvenanmaan demilitarisointi ei tarkoita, että Ahvenanmaa olisi puolustuskyvytön. Ahvenanmaan puolustamiseksi on olemassa tarkat suunnitelmat ja suorituskyvyt. Näitä suorituskykyjä vahvistetaan sekä Nato-jäsenyyden että muiden toimien kautta.

Olen kiitollinen kaikille, joiden tehtävänä on puolustaa myös Ahvenanmaata tiukoissa tilanteissa, vaikka toivommekin, ettei sellaista aikaa koskaan tule. Juuri sen vuoksi on tärkeää, että Suomella on uskottava puolustus sekä vahvaa ja syvää kansainvälistä yhteistyötä eri tasoilla. Nämä yhteistyömuodot eivät sulje pois toisiaan. Päinvastoin ne vahvistavat toisiaan.

Se on myös seikka, joka nostetaan puolustusselonteossa esille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

19.00 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tämä geopoliittinen tilanne nyt on täydellisessä käymistilassa, niin minun mielestäni tärkeintä on, että Suomen eduskunta antaa hallitukselle, ministereille ja presidentille täyden tuen siinä työssä, mitä he ovat erinomaisella tavalla viimeisen parin vuoden aikana tehneet, joten haluan itsekin kiittää. Alun perin ajattelin kiittää, kun tämän puheenvuoron pyysin.

Varsinainen kysymys ministerille kuuluu: Kun joka tapauksessa Nato-jäsenmaiden ja Euroopan unionin jäsenmaiden puolustuskykyä täytyy nostaa, whatever it takes, voisi sanoa — ja tässä tulee vähän vastaus edustaja Hoskosen näkemykseen yhteisestä lainasta — niin itse koen tämän yhtenä keinona. Jos se sen vaatii, niin silloin se pitää tehdä, koska päämäärän pitää olla se, että me saamme oikeasti nostettua Euroopan omaa puolustuskykyä, ja silloin emme voi lähteä kiistelemään keinoista, vaikka siihen omat vaaransa sisältyvät. Kysynkin ministeriltä: millä tavoin Suomi aikoo tätä päämäärää edistää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

19.01 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää pitää pää kylmänä ja maltti mukana kuten aina ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Katsotaan

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

rauhassa, mitä Trump keksii, ja reagoidaan siihen tilanteen edellyttämällä tavalla. Olen täysin varma, että valtionjohdollamme on realistinen ja ajantasainen tilannekuva asioiden kulusta ja että johto pystyy toimimaan asianmukaisesti.

Ukrainaan tulee saada rauha mutta oikeudenmukainen sellainen — ei niin, että hyökännyt osapuoli eli Venäjä sanelee rauhan Yhdysvaltojen tuella. Jokaisen Euroopan maan pitää nyt viimeistään ymmärtää, että puolustukseen on panostettava. Suomen linja on koko ajan ollut oikea, ja esimerkiksi energian omatuotannon varmistaminen, kuten edustaja Mäenpää tuossa äskettäin totesi, on erittäin tärkeää.

Kysymykseni ministerille kuuluu: Viimeaikaiset käänteet ja johtavien valtionpäämiesten ulostulot ovat olleet vähintäänkin hämmäntäviä. Onko nähtävissä, että ne Euroopan maat, jotka ovat panostaneet puolustukseensa vähän, ovat vihdoin ja viimein heränneet? Elikkä vähän samaa, mitä edustaja Eestiläkin tässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

19.02 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on illan aikana näistä Yhdysvaltojen sekavista signaaleista keskusteltu paljonkin, ja itse ilokseni havaitsin, että ne ainakaan eivät vielä tähän meidän arkeemme vaikuta kovinkaan vakavasti, arkiseen toimintaan yhteistyössä Yhdysvaltojen kanssa siltä osin, että muun muassa Karjalan prikaati edelleen yhteisharjoituksia tässä ihan taannoin on pitänyt.

Mutta se ehkä, mistä nyt olen hiukan huolissani, mistä ei ole tässä salissa keskusteltu, on tämä arktisen alueen kuhina. Tiedämme, että arktisesta alueesta ovat kiinnostuneita Venäjä, Kiina, Yhdysvallat ja Kanada, ja varsin painaviakin puheenvuoroja alueesta on käytetty. Kun hallitus on nyt itse päättänyt, että tätä arktista strategiaa ei enää tehdä, niin mikä on se kokoava tie, mitä kautta myös nämä kaikki työllisyyteen ja alkuperäiskansoihin liittyvät sekä ympäristökysymykset tulevat huomioitua arktisessa politiikassa, koska ne kaikki osaltaan myös kokonaisturvallisuuden kautta liittyvät tähän arktiseen tulevaisuuteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

19.04 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ukrainassakin on pimeä laskeutunut, ja niin kuin tuhatena yönä aiemmin, todennäköisesti tänä yönäkin ilmahälytys sireenit soivat ja valojuova-ammukset repivät taivasta rikki. Viesti sinne, missä taistellaan etulinjassa ja kotirintamalla niiden arvojen puolesta, joihin mekin uskomme, voi olla vain ja ainoastaan se, että kaikki ne ratkaisut, joita olemme valmiita täällä tekemään, ovat sellaisia, jotka turvaavat Ukrainan selustan, jotka turvaavat sen, että Ukraina voi säilyttää itsenäisyytensä, itsemääräämisoikeutensa kansakuntana ja kansakunnan tulevaisuuden. Siksi esimerkiksi keskustelu vaikkapa erilaisista eurooppalaisen puolustuksen rahoitusratkaisuista on vielä kovin ennenaikainen. Ainoa vastaus tässä vaiheessa Suomelta, Suomen eduskunnalta voi olla se, että tulemme tekemään kaikkemme, jotta Ukraina voittaa tämän oikeutetun puolustustaistelunsa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

19.05 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä selonteossa mainitaan lyhyesti jalkaväkimiinat yhtenä osa-alueena. Puolustushallinnossa selvitetään jalkaväkimiinojen käytön tarvetta ja pelotevaikutusta. Kuten Ukrainan sota on osoittanut, niin jalkaväkimiinat ovat merkittävä osa puolustusta, eikä valitettavasti mikään nykyinen järjestelmä voi kokonaan korvata jalkaväkimiinoilla aikaan saatavaa suorituskykyä.

No mikäli sitten Suomi haluaisi irtaantua sopimuksesta, niin siinä olisi puolen vuoden irtisanomisaika, mutta jos kuitenkin tämän määräajan aikana sopimuksesta vetäytyvä valtio olisi osallisena aseellisessa konfliktissa, ei vetäytyminen tulisi voimaan ennen tämän aseellisen konfliktin päättymistä. Siksi irtautumista ei voi lykätä kriisin kynnykselle. Kysyisin puolustusministeriltä: olisiko nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa syytä ryhtyä toimenpiteisiin Ottawan sopimuksesta irtautumiseksi selvitysten valmistumisen jälkeen? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä.

19.06 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lappia ovat kannatelleet perinteisesti metsät, malmit ja matkailu, mutta nyt on selkeästi tullut neljäs ”ämmä”, maanpuolustus. Meillä on Euroopan suurin harjoitusalue, Rovajärven harjoitusalue, ja samoin sitten tämän Natoon liittymisen myötä myös Naton presentaatio on ollut aikaisempaa merkille pantavampaa. Nato-joukot kyllä kuuluvat ja näkyvät.

Mutta se, miksi halusin puheenvuoron pyytää, oli, että yleensä oppositiosta jaellaan risuja hallitukselle, mutta tällä kertaa haluan ministeri Häkkäselle antaa ruusuja. Ja kyllä se on tästä parin viikon takaisesta FLF-päätöksestä, jossa päädytte sijoittamaan joukot Rovaniemelle ja Sodankylään. Ilolla tervehdin tietenkin rovaniemeläisenä tätä päätöstä. Ja uskon, että se oli sotilasstrategisesti myös oiva päätös, koska meillä on arktisen sodankäynnin keskus ja samoin sitten meillä on kolmen maan kanssa yhteinen raja-alue. Mielellään kuulisi, jos teillä on aikaa avata myös tätä päätöksen merkitystä ja konkreettisuutta alueella. Se olisi mukava asia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

19.07 **Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Venäjän uhka on todellinen, vaikka se ei ole välitön, ja tämä säännöllisesti laadittava turvallisuuspoliittinen selonteko on osa välttämätöntä varautumistamme.

Lienee selvää, että Yhdysvaltain presidentinvaalien seurauksena meidän turvallisuusympäristömme tulee muuttumaan. Perusasiat pysyvät ennallaan, mutta vastuunjako muuttuu. Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvän keskustelun melskeessä jokaisen tulisi muistaa kolme tärkeää asiaa: 1) Voimme vaikuttaa kaikkein eniten omaan varautumiseemme, ja se on ollut ja tulee olemaan hyvissä käsissä. 2) Koska oma pesämme varautumisen suhteen on puhdas, meillä on kokoomme nähden erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa Euroopan unionin ja koko Euroopan ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan. 3) Meillä on todella vähän vaikutusmahdollisuuksia Yhdysvaltain politiikkaan. Sen tähden meidän tulee kohdentaa voimavarat niihin asioihin, joissa meillä on eniten mahdollisuuksia vaikuttaa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huru.

19.08 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kriisinhallinta on keskeinen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan väline, jolla tuetaan konfliktien ratkaisuja, konfliktien jälkeistä vakauttamista ja turvallisten yhteiskuntien rakentamista. Sotilaallisen kriisinhallinnan tarkoituksena on kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen tai palauttaminen taikka humanitaarisen avustustoiminnan tukeminen tai siviiliväestön suojeleminen. Suomi osallistuu Naton, EU:n ja YK:n nopean toiminnan joukkoihin ja on mukana niiden toiminnan kehittämisessä kansalliset resurssit huomioiden.

Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean suosituksissa kriisinhallinnan kehittämiseksi todettiin tarve kehittää kriisinhallintaoperaatioista palaavien pitkäaikaistukea ja tähän liittyvää kuntoutusta sekä varata siihen tarvittavat resurssit. Lisäksi todettiin, että toimintaan osallistuvien järjestöjen taloudellinen tuki ja toimintaedellytykset tulee turvata.

Arvoisa puhemies! Kysynkin puolustusministeriltä: miten tämä työ jälkihuollon kehittämiseksi edistyy?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

19.10 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioneuvoston puolustuselonteko on tehty hyvin, ja niin kuin todettu, vahvassa parlamentaarisessa yhteistyössä. Ja kyllähän se näin on, että vahva yksituumaisuus turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä on meille suuri vahvuus tässä maassa, ja näin sen tulee ollakin.

Haluaisin ottaa tässä puheenvuorossani esiin ehkä sen, mitä ovat jo aikaisemmatkin kollegat valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostosta nostaneet esille. Tuntuu, että siellä kanssa aika yksituumainen keskustelu on käyty. Nimittäin tämän puolustuselonteon rahoitushan — se, miten tämä laitetaan toimeen ja millä se rahoitetaan — on tässä tietysti erittäin tärkeä ja ratkaiseva kysymys. Tässä on kysytty jo siitä, miten suhtaudutaan tähän yhteisvelkaan EU:ssa, mutta myöskin sitten siitä, miten meidän puolustusteollisuus nyt otetaan vahvemmin mukaan. Minun mielestäni edelleen nämä government-to-government-sopimukset ja se puolustusteollisuuden mukaan ottaminen vaatisivat enemmän huomiota ja määrätietoisempaa otetta, sillä edelleen tuntuu kyllä hieman siltä, että sitä vauhtia siihen tarvittaisiin. [Puhemies koputtaa] Tämä on kuitenkin se tapa, millä me voidaan saada mahdollisimman kustannustehokkaasti [Puhemies koputtaa] tämä turvallisuuskysymys hoidettua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.11 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Olen tyytyväinen siitä, että puolustuselonteossa ei ole unohdettu Pohjois-Suomea. Puolustusjärjestelyt saavat entistä vahvemman tukipisteen, kun pohjoiseen sijoitetaan uusia Puolustusvoimien resursseja. Puolustusyhteistyön kannalta pohjoinen Suomi on ratkaisevassa asemassa. Nykyinen turvallisuustilanne edellyttää tiivistä yhteistyötä Ruotsin, Norjan ja muiden liittolaisten kanssa. Meidän on panostettava pohjoisen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kulkuyhteyksiin ja harjoitusalueisiin, jotta voimme turvata sotilaallisen huoltovarmuuden ja puolustuksen.

Arvoisa ministeri, kysyn tuohon huoltovarmuuteen liittyen: miten nämä logistiset hankkeet pohjoisessa ovat edenneet, silmällä pitäen tätä huoltovarmuutta? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

19.12 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapin kansanedustajana ja Lapin liiton valtuuston puheenjohtajana yhdyn näihin Ojala-Niemelän kiitoksiin puolustusministerille.

Meidän tulee keskittyä oman puolustuksen vahvistamiseen ja suunnitella omia toimiamme pitkäjänteisesti, ja siksi tämä puolustusselontekokin on tärkeä. On selvää, että turvallisuuspoliittiset tilanteet muuttuvat nyt niin nopeasti, että on lähes mahdotonta reagoida selonteon osalta näihin äkkiinäisiin käännteisiin.

Maanpuolustustahto on meidän tärkein voimavaramme maanpuolustuksen näkökulmasta, ja tätä tahtoa rakennetaan kodeissa ja kouluissa. Kouluissa pystytään vahvistamaan esimerkiksi selviytymis- ja erätaitoja. Me poliitikot emme voi vaikuttaa opetussuunnitelman sisältöihin. Olisi siltikin tärkeää, että yhteiskunnallinen keskustelu ottaa kantaa asiaan. Olen tehnyt toimenpide- ja keskustelualoitteen eduskunnalle selviytymis- ja erätaitojen vahvistamisesta peruskouluissa ja toisella asteella. Arvoisa puolustusministeri Häkkänen, miten voisimme edelleen vahvistaa maanpuolustustahtoa nuorten osalta, ja onko asiaa pohdittu puolustusministeriössä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

19.13 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme eläneet viime vuodet poikkeuksellisen epävakaata ja myrskyistä aikaa turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössämme. Valitettavasti näköpiirissä ei ole nopeaa paluuta siihen vakaampaan aikaan, jossa sota Euroopassa tuntui hyvin kaukaiselta ja jopa epätodelliselta ajatukselta. Mitä rajummin turvallisuuspolitiikan vakiintuneet mannerlaatat jalkojemme alla liikkuvat, sitä tärkeämpää on Suomessa säilyttää maltti ja vakaa harkinta sekä sanoissa että teoissa.

Tässä epävarmuuden ajassa kuitenkin muutama asia on sellainen, että ne ovat säilyneet muuttumattomina, ja hyvä niin. Suomelta on ollut suurta viisautta kaikkina aikoina pitää huolta uskottavasta puolustuksesta, korkeasta maanpuolustustahdosta sekä aktiivisesta kansainvälisestä yhteistoiminnasta. Näistä turvallisuuden ja puolustuksen peruskivistä on pidettävä huolta jatkossakin, samalla toimien vahvana, rakentavana ja aktiivisena osana sekä puolustusliitto Natoa että Euroopan unionia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

19.15 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, kiitos laajasta puolustusselonteosta.

Monet pitävät kutsuntoja eräänlaisena maanpuolustustahdon mittarina. Puolustusvoimiemme koko on täysin riippuvainen toimivasta varusmiesjärjestelmästä,

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

mutta maanpuolustuskyky on myös monella tapaa sidonnainen siihen, miten me eri tasoilla kykenemme torjumaan nuorten syrjäytymistä.

Siviilipalvelusjärjestelmän kehittäminen entistä tarkoituksenmukaisemmaksi on tärkeä uudistus. Näin vahvistetaan osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tunnetta sekä samalla kokonaisturvallisuutta. Vapaaehtoinen maanpuolustusliitto ja Naisten Valmiusliitto järjestävät valtavasti kattavia kursseja, ja ne ovat hyvin suosittuja. Kuten edustaja Seppänen edellä mainitsi, niin myös koululaisten ja opiskelijoiden kriisinhallintakykyä ja erinäisiä maanpuolustustaitoja olisi hyvä vahvistaa, ja monesti olen ajatellut, että korkeakouluissa erityisesti ja toisella asteella on vapaavalintaisia opintoja ja näitä voisi ehkä siellä tarjota, ellei jo sitten tarjota. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.16 **Mikko Polvinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevassa puolustuselonteossa korostetaan, että teknologisten kyvykkyysien hallinta on keskeinen osa kansallista turvallisuutta. Tämä tarkoittaa muun muassa tekoälyn, autonomisten järjestelmien ja kyberturvallisuuden kehittämistä. Kajaanissa sijaitseva Lumi-supertietokone ja tulevan yhteiseurooppalaisen tekoälytehtaan investointi Kainuuseen tarjoavat maailmanluokan laskentakapasiteetin sodankäynnin simuloimiseen sekä osaamista ja laskentatehoa myös kybersodankäynnin kehittämiseksi. Yhdessä Kainuun ja Kajaanin ammattikorkeakoulun sekä DIANA-ohjelman testikeskukseksi valitun Oulun kanssa voimme kehittää Pohjois-Suomen huipputeknologisen puolustus- ja testauskeskuksen, jossa yhdistyvät myös arktinen kenttätestaus ja digitaalinen simulointi.

Kainuussa on tehty testauskeskuksen valmistelemiseksi töitä jo vuosia. Kotimaakunnassani ollaan valmiina tulemaan osaksi puolustusteollisuuden uusia investointeja, työpaikkoja ja Itä-Suomen roolin vahvistamista Naton puolustuksessa. Arvoisa puolustusministeri, onhan meillä tahto kehittää puolustusteollisuutta myös Itä- ja Pohjois-Suomessa, ja onhan meidän lainsäädäntö valmiina siihen, [Puhemies koputtaa] että kaikki kyberturvallisuuden toimet [Puhemies koputtaa] voimme tuolla supertietokoneella toimittaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

19.17 **Pia Hiltunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten turvallisuudesta huolehtiminen on tärkein tehtävämme. Yhtenäisyys, keskinäinen luottamus ja jokaisen mukana pitäminen ovat merkittäviä asioita tavoitteen saavuttamiseksi. Niillä on myös maanpuolustustahdon kannalta tärkeä vaikutus, sillä sisäisesti yhtenäinen valtio on vahva myös ulkoisesti.

Naton jäsenenä Suomen puolustusratkaisu perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja sen tuottamaan laajaan, koulutettuun reserviin, koko maan puolustamiseen ja vahvaan maanpuolustustahtoon perustuvaan vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana liittokunnan pelotetta ja puolustusta. Kokonaisuomaanpuolustuksen periaatteen mukaisesti Suomen puolustus nojaa yhteiskunnan tukeen, ja näistä kaikista puolustusratkaisumme osa-alueista meidän on pidettävä kiinni ja vahvistettava niitä nykyisestä maailmantilanteesta johtuen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Arvoisa puolustusministeri, sosiaalinen kestävyys on osa turvallisuuttamme. Haluaisin kuulla, millä toimilla hallitus vahvistaa nyt yhtenäisyyttä ja keskinäistä luottamusta yhteiskunnassa leikkausten kanssa samanaikaisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.18 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on erittäin tärkeää, koska Suomen turvallisuus on ensiarvoista. Puolustuspoliittinen selonteko kuvaa hyvin tämänhetkistä maailmantilannetta, vaikkakaan kaikkea ei pysty ennakoimaan. Suomen tuki Ukrainalle jatkuu aktiivisena. Uusi Ukrainatukiohjelma kohdistaa 660 miljoonan euron tilaukset Suomen puolustusteollisuudelle. Tämä luo työpaikkoja, ja voimme hyödyntää korkeaa osaamistamme.

Suomessa tärkeää on vahvistaa maanpuolustustamme ja suorituskykyä sekä myös henkistä resilienssiä. Lisäresursseja kohdennetaan valmiuden parantamiseen, harjoitustoimintaan, uusien suorituskykyjen käyttöönottoon sekä asevelvollisuuden koulutuksen tarpeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Vapaaehtoinen maanpuolustus, reserviläisyys, asevelvollisuus, Naton alaesikunnan sijoittuminen Mikkeliin sekä ampumaratojen kehittäminen ovat Suomen puolustuskyvyn kannalta oleellisia asioita, ja niihin tämä hallitus panostaa. Arvoisa ministeri, kysyn: kuinka hyödynnetään reserviläisten paikallisoosaamista ja erityisesti drone-hankkeita, joita esimerkiksi Etelä-Savossa on tehty ansiokkaasti?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

19.19 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen puolustuksen perusta on jatkossakin asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto. Tuo viimeksi mainittu eli maanpuolustustahto onkin koko asian ydin ja pihvi. Sitä ei voi ostaa kaupasta tai tuoda mistään. Se asuu vahvasti meissä suomalaisissa. Silti emme voi pitää sitä itsestäänselvyytenä, vaan sitä tulee jatkossakin vaalia tarkasti.

Puolustusselonteko korostaa sotilaallisen huoltovarmuuden ja puolustusteollisuuden kriittistä roolia Suomen turvallisuudessa. Siitä olemme varmaan kaikki samaa mieltä, että EU-maiden pitää tehdä jatkossa enemmän meidän yhteisen Euroopan turvallisuuden eteen. Suomi vie kyllä vahvasti tätä viestiä eteenpäin, kuten ministerin puheenvuorossa kuulumme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

19.21 **Antti Kangas ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustus ja huoltovarmuus on Suomessakin ollut turhaa sanahelinää osalle ihmisistä, mutta onneksi valtaosa heistäkin on herännyt vuosituhannen vaihteen vasemmistopasifismista todellisuuteen. Onneksi kuitenkin Suomen päätöksentekijät ovat osanneet katsoa aikojen yli viisaasti ja kehittäneet pitkäjänteisesti puolustusta ja huoltovarmuutta. Myös tämä selonteko jatkaa tätä vakaata ja viisasta linjaa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Arvoisa puolustusministeri, sotilaallisesta kyvykkyydestä minulla ei ole huolta tämän selonteon perusteella. Olen kuitenkin huolissani joiltain osin huoltovarmuudesta: kuinka lämpö riittää, kun turvetuotanto on melkein ajettu alas energiapaletista, ja kuinka ruoka jatkossa riittää kriiseissä, mikäli kasvisruokaintoilu jatkuu ja karjatalous Suomessa supistuu edelleen merkittävästi? Olemme pohjoinen maa, jonka erityispiirteet tulisi muistaa myös ilmasto- ja vastuullisuuspuheen ohessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aalto-Setälä.

19.22 **Pauli Aalto-Setälä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sveitsin linkkarin ystävänä minulla on yksi idea, jonka olen esittänyt tuossa aikaisemmin ministeri Häkkäselle ja silloiselle ministeri Mykkäselle. Nimittäin paitsi, että tarvitsemme lisää rahaa, meidän täytyy ja pitää investoida lisää puolustukseen ja yllyttää myöskin eurooppalaiset kumppanimme toimimaan niin ryhdikkäästi kuin me ja virolaiset toimimme, niin meidän pitää olla nokkelia, ja olen esittänyt, että tutkittaisiin, voisimmeko käyttää tällaista taktista ennallistamista ja hyödyntää sekä meidän ennallistamistarpeemme että hyödyntää luonnon, niin kuin suomalainen sotilas on aina osannut hyödyntää, ja valtion maiden soita ennallistaa esteeksi viholliselle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.23 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ajat muuttuvat nopeasti, olemme siitä varmaan yhtä mieltä kaikki, mutta en katso, että tämä selonteko olisi millään tavalla tosiaankaan vanhentunut. Tämä on erinomainen linjapaperi meille tulevaisuuteen.

Venäjä on siirtynyt avoimeen ja vaikeasti ennakoitavaan vastakkainasetteluun lännen kanssa, mikä muodostaa pitkäaikaisen turvallisuusuhan Euroopalle ja Suomelle. Tämän vuoksi Suomen puolustusselonteossa korostetaan kokonaisturvallisuuden merkitystä, joka sisältää paitsi perinteisen puolustuspolitiikan myös sisäisen turvallisuuden ja rajaturvallisuuden vahvistamisen. Suomi on sitoutunut varmistamaan, että kriisinkestävyys ja valmiutemme reagoida erilaisiin uhkiin ovat ajan tasalla.

Sisäinen turvallisuus on olennainen osa Suomen vakauden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä. Kokonaisuudessa on huomioitava, että poliisin ja Rajavartiolaitoksen ja pelastusviranomaisten resurssit on turvattava, jotta ne pystyvät vastaamaan niin perinteisiin kuin uusiinkin turvallisuusuhkiin. Erityisesti hybridiuhat ja kyberuhat edellyttävät jatkuvaa kehitystyötä ja varautumista.

Kysyisinkin kuitenkin vielä ministeriltä: [Puhemies koputtaa] kun huoli sodasta on saavuttanut ihmiset uutisten ja kaiken tämän keskellä, niin miten vastaamme tähän kansalaisten huoleen? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa tässä vaiheessa tämän asian käsittelyyn liittyvä aika loppua, joten annan tässä vaiheessa puolustusvaliokunnan puheenjohtajalle viimeisen puheenvuoron ja sen jälkeen ministerille. — Edustaja Kopra.

19.24 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Haluaisin lausua erityiset kiitokset kollegoille tästä erinomaisen rakentavasta ja hyvästä

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

keskustelusta. Pannaan nämä asiat korvan taakse, ja kun valiokunta nyt sitten käy kuulemisia ja pohtii tätä asiaa, niin näitä sitten pyritään ottamaan huomioon. Ja edelleen myöskin erityiskiitos parlamentaarisen ryhmän vetäjälle ”Jallu” Jari Ronkaiselle, joka jämerästi veti tätä meidän ryhmää ja toimi käsittääkseni saumattomassa yhteistyössä sitten ministerin kanssa, jolle myös suuret kiitokset siitä, että tämä erittäin tärkeä paperi on saatu aikaiseksi ja nyt me olemme sitten sitä valiokunnassa käsittelemässä. Näin osaltamme jokainen parannamme Suomen puolustusta tätä asiaa käsitellessämme, eli huomioidaan näitä seikkoja sitten tuolla käsittelyssä. — Kiitoksia. [Mikko Savola: Illan paras puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

19.25 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Lyhyesti vielä kommentteja näihin kysymyksiin tästä vanhentumisesta. Ensinnäkin toimintaympäristöanalyysi, joka vaikuttaa puolustuksen linjauksiin: Puolustukseen liittyvät toimintaympäristöanalyysit edelleen pitävät paikkansa — niillä, mitkä liittyvät ehkä ulkopolitiikkaan tai hyvin rajuihin Trumpin lausuntoihin, joista uskon, että kaikki ollaan samaa mieltä, ei ole ollut suoria vaikutuksia puolustuspolitiikan linjauksille — eli se toimintaympäristöanalyysi, jonka täällä itse asiassa edustaja Kokkokin toisti, jonka sanoin itekin puheenvuorossa. Eli selonteossa lukee, että siirtymä indopasifiselle alueelle on tapahtumassa USA:n painopisteessä, Euroopan maiden merkittävä puolustuksen ylös nostaminen pitää tehdä, Venäjän pitkäaikainen sodankäynnin uhka itse asiassa korostaa sen asian kiireellisyyttä, ja näin edelleen. Ja sitten USA on vahvistanut, että näin se on. He ovat sitoutuneet Natoon, mutta he tulevat siirtämään painopistettä ja näin pois päin. Eli ne toimintaympäristöanalyysit edelleen pitävät paikkansa, mutta halutaanko tähän lisätä toimintaympäristöön liittyviä asioita mietinnön kautta, kun se tulee muuttumaan varmasti joka kuukausi Trumpin aikana — ilman muuta saa, mutta ne eivät vaikuta suoraan näihin linjausten vanhentumisiin. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että tästä näytti olevan yhteinen ymmärrys, eli linjaukset eivät ole mitenkään vanhentuneet tästä.

USA-riippuvuudesta muutama sana. Siis Nato on Euroopan puolustusratkaisu, on aina ollut näin ja varmaan tulee olemaan. Jos jotain korvaavaa mallia ryhdytään rakentamaan, siihen menee vähintään 15 vuotta. Eli kannattaa fokus koko ajan pitää Naton vahvistamisessa, aivan kuten selonteossa linjataan. Euroopan unionilla ei ole omaa puolustusta. Euroopalla ei ole omaa puolustusta Naton ulkopuolella. On Nato-maat, joilla on kansallinen puolustus, joka tuottaa Naton puolustuskyvyn, ja sen takia meidän pitää vaan Naton kautta rakentaa Euroopan puolustusta eikä ehkä sillä lailla myöskään haparoida, että EU jotenkin tulisi korvaamaan Natoa. Meidän pitää ottaa itse vastuu Natosta. Näin. Ja se on kirjattu kristallinkirkkaasti tähän paperiin, ja siitä johtuen myös toimintaympäristöanalyysit, että kun on myrskyisää maailmaa, niin eurooppalaiset Nato-maat ottavat sen vastuun vahvemmin.

Naton prosentin kehittäminen, puolustusmenoprosentin kehittäminen: Nyt on parasta aikaa käynnissä puolustushallintojen välillä ja Naton sotilassuunnittelun välillä uhka-arvioperusta, mihin Venäjä yhdessä liittolaistensa kanssa rakentaa tämän seuraavan 10—15 vuoden uhkaskenaarion. Sieltä juontuu nyt kesäkuun puolustusministerikokoukseen mennessä suurin piirtein keskimääräinen prosenttimenotaso, kuinka paljon tarvitsee

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

käyttää puolustuskykyjen hankkimiseen, joukkorakenteisiin Natossa, jotta voidaan vastata Venäjän ja heidän liittolaistensa uhkaan seuraavan 10—15 vuoden aikana. Eli se tapahtuu ihan järkevä analyysin kautta, puolustussuunnittelun kautta, johon meidän puolustusministeriö ja Pääesikunta osallistuvat käytännössä joka viikko.

Miten saadaan nämä takalinjan maat, niin sanotusti, tähän houkuteltua? Kannustan kaikkia siihen. On todella vaikeaa Länsi-Euroopassa varmasti kansalaisille ja veronmaksajille perustella, miksi pitäisi etulinjan maiden puolustuksen takia. Eihän Venäjä ole Portugalin välitön uhka. Minä kannustan tähän kaikkia. Minä teen tätä joka viikko, lähes joka päivä. Tapaan Portugalin ministereitä, Espanjan ministereitä, kaikkia muita. Se on meidän yhteinen työmaa. Minun mielestäni sille ei saa naureskella yhtään, koska niiden maiden kalustolla viime kädessä puolustetaan etulinjan maita, jos tulee iso hässäkkä. Sen takia tämä on meidän iso poliittinen missio. Kaikille toivon, että kun tapaatte kollegoja, niin viette tätä viestiä eteenpäin. Uhka-arvio ei ole yhtä vahva kaikissa maissa, se on sanottava suoraan. Itäisemmän Euroopan maissa nähdään Venäjän uhka realistisempaan. Muualla haluttaisiin ehkä välillä keskittyä jo vähän muihin asioihin.

Puolustusteollisuuden osalta merkittävät kotimaan teollisuuden investoinnit tosiaan ovat käynnissä. On suunnattu 1,7 miljardia euroa hankintoja kotimaan yrityksiin koko Suomeen, ympäri Suomea, pieniä ja suuria yrityksiä. Ukrainan tuen iso ohjelma, 660 miljoonaa: lista on auki, ketään ei ole vielä valittu sisään, eli nyt käynnistyvät vasta hankinnat. Vientiä edistetään. Sieltä on tullut paljon kauppoja Aasian reissulta ja muualta, missä olen ollut mukana. Sata miljoonaa euroa EU-rahaa kehityshankkeisiin hankittu meidän firmoille, korkeata teknologiaa, Patriaa, monia muita. G2G-kauppa hybridimallina Slovenian kanssa allekirjoitettiin pari viikkoa sitten Slovenian puolustusministerin kanssa, 700 miljoonan euron kauppa. Se Saksan kauppa on käytännössä toista miljardia, joka just allekirjoitettiin. Kyllä nämä menevät eteenpäin aika vauhdilla, ja näissä on puolustushallinto koko ajan fasilitoimassa näitä asioita.

Asevelvollisuusohjelma on julkaistu. Siellä on vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä, ampumarataverkkoa, siviilipalveluksen uudistamista, kokonaisturvallisuusrekisteriä, reservien nostoa, kutsuntajärjestelmän uudistamista, ja ajanpuutteen vuoksi en ehdi enempää luettelemaan.

FLF:n osalta hallinnollinen päätös tehtiin kynästäni pari viikkoa sitten vai viime viikolla, ja nyt sitten infran rakentamista viedään eteenpäin sen jälkeen. Siihen liittyen myös tehdään voimakkaasti pohjoisen tiestöhankkeiden suunnittelua Pohjoismaiden kanssa ja liikenneministeriöiden kanssa tiiviissä yhteistyössä.

Lopuksi:

Koko Suomelle tärkeä huoltovarmuus liittyy yhä vahvemmin maanpuolustukseen. Se on tuotu esiin nyt puolustusministeriön vedolla tehdyssä uudessa kokonaisturvallisuusstrategiassa, joka julkaistiin tammikuussa. Energiaomavaraisuus, ruokaomavaraisuus, lääkkeet, kriisinkestokyky sähköverkoissa ja muissa pitää nostaa pikkasen paremmalle tasolle. Nämä puheenvuorot turpeesta — nämä huomiot ovat tulleet myös Naton puolelta. Eli nämä on meidän huomioitava myös ihan uudella tavalla.

Huoli sodasta: sanon kaikille, että vaikka on aggressiivinen naapuri, niin omilla toimilla voimme vaikuttaa siihen, että Suomi voi elää ihan turvallisesti ja rauhallisesti, mutta se edellyttää nyt panostamista puolustukseen ja turvallisuuteen ja myös tähän koko kansan yhtenäisyyteen, josta on ollut puhetta.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Maanpuolustustahto: Yleissivistys on parasta maanpuolustusta. Se on Suomessa ollut perinteisesti meidän kulmakivi, että ihmiset ymmärtävät historian ja sijainnin kartalla. Sen takia tajuttiin liittyä myös Natoon ajoissa.

Kiitos lopuksi kaikille parlamentaarisen ryhmän porukoille Jari Ronkaisen johdolla, kaikille puolueille hyvästä yhteistyöstä oppositiosta hallitukseen. Taas kerran malliesimerkki, miten Suomen turvallisuusasioita hoidetaan. — Kiitos. [Timo Heinonen: Kiitos ministerille!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Tässä vaiheessa keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.33.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.58.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Ledamot Wickström, varsågod.

20.59 **Henrik Wickström r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Yksi tärkeimmistä tehtävistämme tässä salissa on huolehtia maamme puolustuksesta. Maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut vahvasti viime vuosina, ja nyt käsittelyssä on Nato-ajan ensimmäinen puolustusselonteko. Tämä selonteko tulee tärkeään ajankohtaan. Maailmanpoliittiset mannerlaatat liikkuvat, ja kansainvälisessä politiikassa löytyy poikkeuksellisen paljon epävakautta.

Tämä selonteko osoittaa kuitenkin sen, että me Suomessa olemme tehneet oikeita ratkaisuja. Me emme ole säästäneet puolustuksestamme. Päinvastoin me olemme panostaneet siihen jatkuvasti. 2000-luvun alkupuolella me emme tehneet kuin monet muut Euroopan maat emmekä ajaneet puolustustamme alas. Tässä tilanteessa Suomen ratkaisu on osoittautunut oikeaksi. Oma puolustusta ei saa koskaan unohtaa.

Värderade talman! Finland är numera ett Natoland. Den här försvarspolitiska redogörelsen är den första för oss i egenskap av ett Natomedlemsland. För oss är det viktigt att vi satsar på vårt försvar och att vi samarbetar internationellt. Vår värnplikt utgör en stomme i vårt försvar i dag men även framöver, men det är viktigt att konstatera att världen har förändrats. Rysslands fruktansvärda krig mot Ukraina är ett bevis på den oberäkneliga värld vi lever i.

Vi ska se till att Ukraina får en rättvis fred, för det är viktigt även med tanke på vår säkerhet. Vi måste fortsätta stödja Ukraina och se till att Ukraina får delta i fredsförhandlingar. Ukrainas folk har fått stå ut med alltför mycket — vi får inte lämna Ukraina ensamt.

Arvoisa puhemies! Yksi asia on selvää: meidän tulee panostaa enenevissä määrin omaan puolustukseemme ja huoltovarmuuteemme. Nyt on kuitenkin tärkeää, että me saamme

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

myös muut Euroopan maat ymmärtämään, että puolustukseen ja yhteiseen huoltovarmuuteen on panostettava.

Pidän myös tärkeänä, että me emme poissulje mitään yhteiseurooppalaisia rahoituskeinoja, joilla vahvistetaan myös meidän puolustustamme. Vahvempi Eurooppa on Suomen etu, mutta on kuitenkin ensisijaista, että jokainen maa panostaa itse puolustukseensa. Suomen on näytettävä esimerkkiä, ja näin me olemme myös tehneet.

Varusmiespalvelus on ja tulee jatkossakin olemaan yksi puolustuksemme keskeisimmistä tukipilareista. Pidän tärkeänä, että kutsunnat kohdennettaisiin koko ikäluokalle. Varusmiespalvelus on tärkeä osa myös meidän kulttuuriamme, ja sillä on monella tapaa myös muita myönteisiä vaikutuksia yhteiskuntaamme.

Selonteosta löytyy paljon tärkeitä nostoja, mutta itse haluan nostaa esiin erityisesti kaksi asiaa.

Yksi on puolustusteollisuus. Meidän pitää kehittää omaa ja eurooppalaista puolustusteollisuutta. Huoltovarmuuden ja puolustuskykymme näkökulmasta olisi tärkeää, että laadimme myös täällä Suomessa yhdessä puolustusteollisuuden kanssa yhteisen hankintastrategian sille, millä tavalla me lisäämme puolustushankintoja ja myös samalla suosimme kotimaista puolustusteollisuutta.

Kokonaisturvallisuus on myös muuta kuin panostuksia itse puolustukseen. Haluan nostaa esiin, että huoltovarmuus ja erilaisiin kriisiaikoihin valmistautuminen vaativat panostuksia muihinkin asioihin, kuten esimerkiksi terveystalouteen. Samalla meidän pitää huolehtia sisäisestä turvallisuudesta sekä kansakunnan yhtenäisyydestä. Siinä meillä on kaikilla edustajilla varsin iso vastuu, koska vain yhdessä voimme olla vahvoja kriisin yllättäessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindberg, olkaa hyvä.

21.02 **Jarmo Lindberg kok:** Arvoisa puhemies! Ukrainan laajamittaisen sodan neljäs vuosi käynnistyi juuri. Keskellä Eurooppaa käydään suursotaa, joka on jo tuottanut satojatuhansia uhreja. Sota on yhdistelmä perinteistä sodankäyntiä ja modernia huipputeknologiaa, minkälaiseen sodankäyntiin Suomi on hyvin varautunut.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan sai Suomen hakemaan Nato-jäsenyyttä. Onneksi prosessi oli nopea, ja jäsenyys tuli jo kaksi vuotta sitten. Suomi on saavuttanut Nato-jäsenyytensä alkutaipaleelle asettamansa tavoitteet. Nato-jäsenyys menee jo konkretiaan Suomessa. Suomi on ollut aktiivinen Naton rauhanajan operaatioissa Romaniassa, Itämerellä ja nyt Islannissa, mistä käsin parhaillaan valvomme globaalisestikin kiinnostavaa arktista ilmatilaa. Olemme talkoissa mukana.

Yhdysvaltojen kanssa allekirjoitettiin DCA-sopimus joulukuussa 2023. Tämän sopimuksen edellyttämä lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnassa ennen juhannusta. Hyvä niin, sillä sopimus tuli voimaan viime kesän lopussa hyvissä ajoin ennen USA:n presidentinvaaleja. DCA:n toimeenpanoa työestetään koko ajan.

Arvoisa puhemies! Euroopan ja Suomen turvallisuusympäristö on ollut historiallisessa muutoksessa. Ajan riento on ollut kova, mutta me Suomessa olemme olleet hereillä ja ketteriä. Me olemme pystyneet tekemään suuria turvallisuuspoliittisia päätöksiä silloin kun niitä on tarvittu. Turvallisuuspolitiikan vauhti ei tosin ole hidastumaan päin.

USA:n nykyhallinto neuvottelee hyökkääjän, Venäjän, kanssa parhaillaan, emmekä me Euroopassa tiedä lopputulosta. Toivottavasti nyt ei kiirehdiä huonoon rauhaan. USA on

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

ollut vuosikymmeniä Euroopan turvallisuuden takaajana, mutta nykyhallinto siellä ei enää halua amerikkalaisten veronmaksajien maksavan Euroopan puolustuksesta. Meidän on itse Euroopassa kannettava vastuumme. Jos haluamme olla Euroopan turvallisuudesta päättävissä pöydissä, on meidän itse osoitettava halumme kantaa kortemme kekoon.

Puolustuselonteossa todetaan, että EU:ssa tehtävä turvallisuus- ja puolustusyhteistyö on vahvistanut jäsenmaiden puolustuskykyä, luonut pohjaa yhteiselle eurooppalaiselle puolustuskyvyille ja lisännyt näin Suomen turvallisuutta. Minusta se on aika optimistisesti sanottu. Lisäksi todetaan, että EU:n puolustusyhteistyöaloitteita sekä esimerkiksi unionin lainsäädäntöä ja yhteistä budjettia hyödyntämällä vahvistetaan Euroopan puolustuskykyä. Tekisi mieli sanoa, että siitä nyt vain säätämään lakeja ja hyödyntämään sitä yhteistä budjettia. Euroopan pitää nyt lopultakin osoittaa päättäväisyyttä ja ohjata budjetistaan yhteisiä varoja Euroopan puolustukseen, sinne, missä Eurooppaa puolustetaan — esimerkiksi tänne Suomeen.

Arvoisa puhemies! Joskus rauha Ukrainaan tulee, ja toivottavasti kestävä rauha, joka pitää sisällään turvatakuut Ukrainalle. Tämänhetkinen huoli on, että Ukrainan yli neuvotellaan kiireellä huono rauhansopimus, mikä jättää jäätyneen kriisin alueelle ja ylläpitää riskiä Venäjän jatkotoimista. Rauhan jälkeen Venäjä kykenee vetämään osan joukoistaan pois Ukrainan rajoilta, minkä jälkeen kysymys kuuluu, minne ne ovat menossa seuraavaksi. Presidentti Putin valittiin juuri uudelleen kuudeksi vuodeksi. Nykyinen meno ei tule muuttumaan, vaikka niin toivoisimmekin.

Viime viikolla on päivittäin tuotu kummallakin puolen Atlanttia julkisuuteen valmisteltua ja valmistelemaa ääneen ajattelua, josta jotkut vetävät jo pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Suurille ja pysyville turvallisuuspoliittisille muutoksille on olemassa valmistelu- ja päätöksentekokoneisto. Yhdysvaltojen nykyjohto ei ole ilmoittanut halustaan lähteä Natosta, vaan on pikemminkin korostanut Naton merkitystä. Yhdysvalloissa muutettiin laki siten, että presidentti yksin ei voi viedä maata pois Natosta vaan siihen tarvitaan kongressin päätös. Geopoliittisesti erittäin tärkeällä alueella oleva Suomi on pitänyt puolustuksestaan hyvää huolta ja ollut Yhdysvaltojen luotettava kumppani jo vuosikymmeniä. Yhdysvalloille on hyvä diili olla Natossa ja ylläpitää juuri nyt kahdenvälisiä puolustusyhteyksiä myös Suomeen.

Meidän Suomessa tulee edelleen ylläpitää vahvaa puolustusta, joka tulee resursoida siten, että Maavoimat kyetään modernisoimaan tällä vuosikymmenellä — jos Venäjä vuosien kuluttua alkaakin palauttaa joukkojaan itärajamme takaa tyhjentämiinsä varuskuntiin. Puolustus on meidän suomalaisten päätäntävällässä. Viime kädessä Suomea puolustamme me suomalaiset itse. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

21.08 **Johannes Yrttiaho vas:** Arvoisa puhemies! On sanottava suoraan: Suomessa seurataan huonosti Yhdysvaltain ja Venäjän välillä parhaillaan käytäviä neuvotteluja. Monet suomalaiset poliitikot ja valtamedia tuntuvat jopa pelkäävän, että Ukrainan sotaan syntyy lähiaikoina tulitauko ja neuvottelut rauhansopimuksesta Yhdysvaltain johdolla alkavat toden teolla. Tarkoitan neuvotteluja, joissa mukana ovat myös Ukraina ja Euroopaksi nykyisin usein kutsuttu Euroopan unioni sekä tietenkin Venäjä.

Yhteisymmärrys on Yhdysvaltain neuvottelijoihin kuuluvan Steve Witkoffin mukaan — pankaa, arvoisat edustajat, tämä nimi mieleen — löytymässä Istanbulissa vuonna 22

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

pidetyn Ukrainan ja Venäjän huippukokouksen tulosten pohjalta. Suomessa vain ani harva näyttää edes tietävän siitä, että Venäjän ja Ukrainan valtuuskunnat pääsivät vuoden 22 maaliskuussa yhteisymmärrykseen sodan lopettamisen ehdoista Turkin välittämässä rauhanneuvotteluissa Istanbulissa.

Sekä Ukrainan että Venäjän valtuuskunnat hyväksyivät noissa neuvotteluissa saavutetun yhteisymmärryspöytäkirjan sodan lopettamisen ehdoista. Itse kerroin yhteisymmärryksestä eduskunnassa käyttämässäni puheenvuorossa jo kaksi vuotta sitten. Puheenvuoroni ei synnyttänyt silloin keskustelua. Ulkoministeri Pekka Haavisto ymmärtääkseni kuitenkin oli saanut Istanbulin huippukokouksen tuloksista tiedon silloiselta Turkin ulkoministeriltä Mevlüt Çavuşoğlulta.

Olisi mielenkiintoista kuulla entisen ulkoministerin arvio, mitä mieltä hän on nyt Yhdysvaltain lähtökohdasta pitää Istanbulin neuvottelujen yhteisymmärrystä pohjana myös Ukrainan ja Venäjän välisissä rauhanneuvotteluissa. Istanbulissa saavutettu yhteisymmärrys kaatui myöhemmin Britannian pääministerin Boris Johnsonin ja Yhdysvaltain silloisen presidentin Joe Bidenin vastustukseen. He edellyttivät Ukrainan irtautumista jo sovitusta yhteisymmärryspöytäkirjasta.

Suomalaismedia ja -poliitikot ovat myös suurin piirtein kokonaan vaienneet siitä, että Yhdysvaltain neuvottelijoihin kuuluva Steve Witkoff totesi viime sunnuntaina nyt oltavan hyvin, hyvin lähellä — siis hyvin, hyvin lähellä — Ukrainan sodan lopettamista. Saman totesi viime viikolla myös Yhdysvaltain varapresidentti Vance. Hänen mukaansa Eurooppa on nyt ensimmäistä kertaa kolmeen vuoteen käännekohdassa kohti rauhaa: ”Rauha Euroopassa on vain yhden askeleen päässä.” Vance vastasi myös kysymykseen, miksi Yhdysvallat neuvottelee Venäjän kanssa: ”Kuinka sota voitaisiin lopettaa, jos Venäjän kanssa ei neuvoteltaisi?” Näin hän kysyi todeten välttämättömäksi neuvotella kaikkien niiden kanssa, jotka osallistuvat taisteluihin, mikäli sota halutaan lopettaa. ”Ja tiedän presidentin tekevän näin”, varapresidentti totesi.

Ehkäpä nyt, kun Ranskan presidentti Emmanuel Macron vahvisti sotatoimien voivan päättyä tulitaukoon jo aivan lähiaikoina, myös Suomen ulkopoliittinen johto uskoo tämän. Valitettavasti Suomen johto ja erityisesti presidentti Stubb näyttävät vieläkin elävän Bidenin hallinnon aikaa. Tämäkin tulee pian muuttumaan, sillä tunnetusti erityisesti Stubb seuraa Yhdysvaltain kulloisiakin linjanvetoja ennemmin tai myöhemmin.

Witkoff totesi Istanbulin huippukokouksen yhteisymmärryspöytäkirjan olevan siis perusta tulevallekin rauhansopimukselle. Molempien maiden valtuuskuntien puheenjohtajien Istanbulissa nimikirjaimillaan vahvistaman pöytäkirjan keskeisin lähtökohta on Ukrainan pysyminen jatkossa sotilaallisesti liittoutumattomana ja Nato-jäsenyyden ulkopuolella. Samalla sovittiin Ukrainan voivan saada myös turvallisuustakeet ainakin kaikilta YK:n turvallisuusneuvoston pysyviltä jäsenmailta ja jatkavan itsenäisenä ja suvereenina valtiona. Steve Witkoff totesi myös nyt, että Venäjältä ja Ukrainalta kummaltakin vaaditaan myönnytyksiä. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

21.13 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston puolustusselonteko on historiallinen ja oikea-aikainen. Puolustusselonteko on järjestyksessään kolmas. Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä on turvallisuuden tilannekuva muuttunut. Nämä muutokset ovat aiheuttaneet tarpeen, johon tämä selonteko

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

vastaa hyvin. Selonteossa on kattavasti tuotu esiin puolustuksen toimintaympäristöä muuttavia tekijöitä. Tällaisia ovat muun muassa laajamittaisen ja pitkäkestoisen sodankäynnin paluu Eurooppaan sekä useiden toimijoiden tiivistynyt yhteistyö osana kokonaispuolustusta.

Nato-jäsenyyden myötä on tärkeää turvata omien puolustusvoimien yhteensovittaminen Naton yhteisen puolustuksen kanssa. Vaikka Nato-jäsenyys vahvistaa asemaamme, ei se muuta sitä, että vastuu omasta puolustuksestamme pysyy meillä itsellämme. Isänmaan puolustamista ei voi ulkoistaa. Meidän omaa puolustustamme tulee yhä vahvistaa ja kehittää, nyt on Maavoimien vuoro.

Lähtökohtatilanne on tällä hetkellä se, että Suomea puolustavat nyt ja tulevaisuudessa suomalaiset sotilaat. Suomen on oltava valmis puolustamaan itseään ja kansalaisiaan kaikissa tilanteissa. Tähän kohtaan sopii hyvin kenraali Adolf Ehrnroothin sanat: ”Suomi on hyvä maa. Tämä maa on paras paikka meille suomalaisille. Suomi on puolustamisen arvoinen maa, jonka paras puolustaja on Suomen oma kansa.”

Arvoisa herra puhemies! Meillä suomalaisilla on vahva ja yhtenäinen maanpuolustustahto, siksi Puolustusvoimien kehittämisessä tulee huomioida erityisesti asevelvollisuus, hyvin koulutetut varusmiehet, laaja ja säännöllisesti koulutettu reservi sekä korkea puolustustahto. Tarvitsemme nyt ja tulevaisuudessa nykyaikaisella kalustolla varustetun ja erinomaisesti ja säännöllisesti koulutetun iskukykyisen reservin: kenttäarmeijan kunto on reservimme kunto. — Halusin kertoa tällä sen, että käykää lenkillä, kaikki. Tämä on Suomen puolustuksen tärkein perusta nyt ja tulevaisuudessa.

Olen tyytyväinen siitä, että puolustuselonteossa ei ole unohdettu Pohjois-Suomea. Puolustusjärjestelyt saavat entistä vahvemman tukipisteen, kun pohjoiseen sijoitetaan uusia Puolustusvoimien resursseja. Puolustusyhteistyön kannalta pohjoinen Suomi on ratkaisevassa asemassa. Nykyinen turvallisuustilanne edellyttää tiivistä yhteistyötä Ruotsin, Norjan ja muiden liittolaisten kanssa. Meidän on panostettava pohjoisen kulkuyhteyksiin ja harjoittelualueisiin, jotta voimme turvata sotilaallisen huoltovarmuuden ja puolustuksen.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi haluan korostaa vielä selonteon toimenpiteissä meille jätettyä tärkeää tehtävää. Olemme panostaneet puolustusbudjettiimme nyt Naton tavoitteen mukaisesti yli kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta. Seuraavaksi lainsäädäntömme on saatava Nato-jäsenyyden velvoitteet täyttäväksi. Tässä selonteossa olemme saaneet pitkän aikavälin tavoitteet puolustuksemme kehittämiseksi nykypäivään. Meidän tehtävämme on huolehtia Suomen turvallisuudesta nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä ja maailmantilanteessa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

21.18 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Suomi on aina ymmärtänyt puolustuksen merkityksen. Historiamme on osoittanut, että vahva puolustus on perusta itsenäisyydellemme ja turvallisuudellemme. Se ei ole ollut sattumaa vaan määrätietoisen työn ja yhteisen tahdon tulos.

Tänään elämme ajassa, jossa turvallisuusympäristömme on muuttunut nopeasti ja vaikeasti ennakoitavaksi. Ymmärrän, että moni tuntee epävarmuutta ja huolta tulevasta. Juuri siksi on tärkeää, että me täällä Suomen eduskunnassa toimimme vastuullisesti ja

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

pitkäjänteisesti, pystymme keskustelemaan ja tekemään päätöksiä yhdessä Suomen etu edellä.

Samalla haluan sanoa jokaiselle suomalaiselle: me voimme luottaa puolustukseemme. Se on ollut ja on jatkossakin vahva ja hyvin hoidettu. Suomi ei ole koskaan pitänyt turvallisuuttaan itsestäänselvyytenä. Olemme pitäneet kiinni asevelvollisuudesta. Meillä on laaja ja koulutettu reservi sekä vahva maanpuolustustahto. Olemme panostaneet puolustushankintoihin ja pidämme siitä huolen myös jatkossa. Riittävä resursointi niin määrärahojen kuin henkilöstön osalta on kriittinen tekijä puolustuskyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Kansallinen turvallisuus on meille täällä aina etusijalla.

Mutta emme seiso yksin. Yhdessä liittolaisten kanssa Suomi luo vakautta Eurooppaan eikä ole turvallisuuden kuluttaja vaan sen tuottaja. Kun olemme pitäneet omasta puolustuksestamme huolta ja tätä kautta toteutamme artikla 3:n vaatimuksen, on meillä liittokunnassa enemmän sananvaltaa kuin monella muulla maalla.

Arvoisa puhemies! Ukrainan tukeminen on jatkossakin välttämätöntä. Se ei ole vain solidaarisuuden osoitus, se on konkreettinen turvallisuuskysymys meille kaikille. Meidän tukemme ei horju, koska tiedämme, että rauha ei synny tyhjiössä. Se syntyy teoista, vastuunkannosta ja yhteistyöstä.

Lopulta puolustuksen vahvin perusta ei ole vain aseet tai sopimukset. Se on luottamus, luottamus toisiimme, päätöksentekoomme ja siihen, että yhdessä löydämme ratkaisut vaikeisiin haasteisiin. Me jaamme yhteisen tilan, yhteisen vastuun ja yhteisen päämäärän, rauhan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

21.20 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! 2030-luvulle ulottuva puolustusselonteko tarjoaa kattavan katsauksen Suomen puolustuksen tilaan. Selonteossa on huomioitu realistinen arvio Suomen ja Euroopan geopolitisesta ympäristöstä ja sen muutoksesta mukaan lukien Yhdysvaltain strateginen muutos kansainvälisellä kentällä. Selonteko tuo suuntaviivat ja kestävä pohjan puolustuspoliittisille linjauksille. Epävarmassa maailmassa johdonmukaisuus on valttia, ja Suomi onkin panostanut merkittävästi maanpuolustukseen jo vuosikymmenien ajan. Me keskitymme sanojen sijaan konkreettisiin toimiin, jotka turvaavat Suomen kansakunnan kyvyn puolustaa itseään.

Suomen puolustuksen ydintä on asevelvollisuus, joka takaa vahvan kansallisen puolustuskyvyn osana Naton pelotetta ja yhteistä puolustusta. Laaja ja koulutettu reservi toimii Suomen puolustuksen kulmakivenä, ja ampumaratojen lisääminen tukee tätä toimintaa. Suomen asejärjestelmien kehittämisen painopisteinä ovat maapuolustuksen uudistaminen ja meri- ja ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotto sekä yhteensovittaminen. Maapuolustuksen uudistamisella on kriittinen merkitys Suomen puolustuskyvylle.

Suomen kyky vastata uhkiin edellyttää puolustusbudjetin pitämistä vähintään Naton yhteisesti hyväksytyllä tasolla. Venäjän uhka on avoin ja vaikeasti ennakoitava, ja tämä muodostaa pitkäaikaisen turvallisuusuhan Euroopalle ja Suomelle.

Puolustuskykyä vahvistetaan yli kymmenellä miljardilla eurolla. Suurimpana painopisteenä on Suomen oman puolustuskyvyn vahvistaminen ja uudistaminen. Maavoimien suorituskyky muodostuu liikkuvuudesta, tulivoimasta ja suojasta. Maapuolustuksen torjuntakyky perustuu moderneja teknologioita hyödyntävään

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

tiedusteluun ja tilannekuvaan, maalinosoituskykyyn, monikerroksiseen ja ulottuvaan tulivoimaan, alueellisen kattavuuden mahdollistavaan joukkorakenteeseen ja liikkuvuuteen sekä johtamisjärjestelmään. Lisäksi Naton maavoimien alaesikunta on sijoitettu Mikkeliin.

Meripuolustuksen suorituskyky perustuu kattavaan tilannekuvaan, taistelunkestävään johtamiseen sekä liikkuviin tulivoimaisiin joukkoihin, jotka toimivat hajautetusti mutta vaikuttavat keskitetysti tarvittaessa. Meriyhteyksien turvaaminen on kriittistä sekä huoltovarmuudelle että sotilaalliselle turvallisuudelle, ja meripuolustuksen on varauduttava uhkiin yhteisjärjestelyin. Nopea ja joustava valmiuden säätely mahdollistaa ennaltaehkäisevän suorituskyvyn osoittamisen ja oikea-aikaiset vastatoimet.

Kyky valvoa merellistä toimintaa kaikissa olosuhteissa sekä ulottaa vaikuttaminen useaan suuntaan varmistetaan. Miehittämättömiä järjestelmiä hyödynnetään monipuolisesti ja rannikkojoukkojen tulivoimaa, valvontaa ja suojauskykyä kehitetään. Merimiinoittamisen osaaminen ja teknologinen etumatka säilytetään ja miinantorjuntakykyä vahvistetaan. Meripuolustuksen infrastruktuuria ja henkilöstövoimavaroja kehitetään, ja selontekokaudella on tehtävä päätökset teknisesti vanhentuvien suorituskykyjen, kuten Hamina-luokan ohjusveneiden ja Pansio-luokan miinalauttojen, korvaamisesta.

Asevelvollisuuden osalta ikäluokkien pieneneminen ja väestön henkisen sekä fyysisen toimintakyvyn eriytyminen edellyttävät palvelukseen määrättävien määrän kasvattamista ja naisten palvelukseen hakeutumisen edistämistä. Kutsuntojen ulottaminen koko ikäluokalle on keskeinen osa tätä muutosta. Meidän pitää erityisesti pitää huoli, että nuorella miesväestöllä on halu ja motivaatio puolustaa Suomea. Jos me harjoitamme kansakuntana politiikkaa, joka heikentää tämän kansanosan puolustusmotivaatiota, niin millään määrää rahaa ja laitteita ei tee mitään.

Lisäksi selonteossa todetaan, että puolustushallinnossa selvitetään jalkaväkimiinojen käytön tarvetta ja pelotevaikutusta Suomen olosuhteissa. Tässä otetaan huomioon havainnot Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa, teknologinen kehitys sekä Puolustusvoimien nykyiset suorituskyvyt. Selvitys valmistuu kevään aikana. Jalkaväkimiinoista on ollut paljon puhetta niiden poistuttua valikoimasta Ottawan sopimuksen ratifioinnin jälkeen. Jälkeenpäin katsottuna sopimukseen liittyminen oli virhe, ja tällaisia virheitä ei Suomen ole maanpuolustuksen kannalta varaa tehdä. Toivottavasti tämä asia otetaan uudelleen käsittelyyn.

Arvoisa puhemies! Suomen on tärkeää vahvistaa omaa puolustusta, suorituskykyä ja henkistä resilienssiä. Suomen etu tulee turvata aina ensin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

21.25 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Puolustusselonteko: Yhdysvaltojen uuden hallinnon linjaukset ja tämänhetkisen presidentin arvaamattomuus aiheuttavat meille välittömän tarpeen tarkistaa puolustusselontekoamme. Turvallisuuspoliittinen ympäristö on tällä hetkellä hyvin epävakaa johtuen Trumpin hallintoon liittyvästä epävarmuudesta. Yhdysvaltojen rooli Euroopan puolustuksessa on toisen maailmansodan jälkeen ollut keskeinen. Nyt Yhdysvaltojen johto on antanut signaaleja siitä, että he haluavat neuvotella Ukrainan rauhasta Euroopasta välittämättä, suoraan Venäjän kanssa. Ukrainan presidentti Zelenskyin on määrä tavata Trump Washingtonissa maiden välisen mineraalisopimuksen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

solmimiseksi. Nähtäväksi jää, miten tämä vaikuttaa Yhdysvaltojen ja Venäjän välisiin neuvotteluihin.

On joka tapauksessa selvä, että Suomen tulee yhdessä muun EU:n ja muiden läheisten kumppanimaiden, kuten Ison-Britannian ja Norjan, kanssa sopeutua aikaan, jossa Yhdysvallat haluaa ottaa yhä vähemmän vastuuta Euroopan turvallisuudesta. Tämä turvallisuustyhjiö pitää täyttää omilla toimillamme. Suomihan on koko itsenäisyytensä ajan viisaasti luottanut omaan itsenäiseen puolustukseensa. Tätä linjaa on tietysti luontevaa jatkaa nytkin. Tarvitsemme kuitenkin myös liittolaisia. Tämä edellyttää vahvaa johtajuutta Euroopassa. Toivottavasti Saksan uusi hallitus ja liittokansleri pystyvät tällaisen johtoaseman ottamaan huolimatta siitä historiallisesta painolastista, jota Saksa luonnollisesti kantaa.

Suomen poliittisen johdon tulee totta kai tukea pyrkimyksiä vahvistaa yhtenäistä eurooppalaista puolustusta, jotta emme ole jatkossa yhtä riippuvaisia Yhdysvaltojen kulloisenkin hallinnon oikuista. Samaan aikaan välit Yhdysvaltoihin on tietysti pidettävä kunnossa. Olemme heistä puolustuksellisesti riippuvaisia monella tavoin, esimerkiksi asehankintojen osalta, ainakin osaksi.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää pitää pää kylmänä ja maltti mukana, kuten aina ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Katsotaan rauhassa, mitä Trump keksii, ja reagoidaan siihen tilanteen edellyttämällä tavalla. Valtiojohdollamme on realistinen ja ajantasainen tilannekuva asioiden kulusta. Sen mukaan toimitaan. Tappamisen pitää loppua. Ukraina tulee saada rauha, mutta oikeudenmukainen sellainen — ei niin, että hyökännyt osapuoli, eli Venäjä, sanelee rauhan Yhdysvaltojen tuella. Jokaisen Euroopan maan pitää nyt viimeistään ymmärtää, että puolustukseen on panostettava.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Tätini oli pikkulottana aikoinaan, ja erällä hänen syntymäpäivistään hän lausui monia, monia runoja, ulkomuistista, iäkäs ihminen. Yksi tällainen hänen pikku puheensa on jäänyt mieleen — nappasin kynän ja paperia, ja se kuului näin: ”Ihmisen ainoa aatelimerkki on sielun jalous. Kansojen korkein toive on vapaus, ja ihmiskunnan suurin hyve on valtakuntain välinen rauha.” Tämä on ehkä ollut jossain hänen koulukirjassaan. En muista, kuinka hän sen silloin sanoi.

Ja vielä lopuksi Martin Luther Kingiä. Mielestäni tämä seuraava pätee aina. Jos näemme ja koemme jotain pahaa, meidän täytyy puuttua asiaan: ”Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus, vaan hyvien ihmisten hiljaisuus.” — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

21.30 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Kello on jo puoli kymmenen illalla, mutta tärkeä asia puhuttaa meitä kansanedustajia edelleenkin istuntosalissa. Puolustusselonteon toimeenpanolla on tarkoitus turvata Suomen puolustuskyky. Turvallisuustilanne Euroopassa ja Suomen lähialueilla on isossa murroksessa. Näin suuria muutoksia ei ole tapahtunut koskaan kylmän sodan jälkeen näin nopeasti. Siten on täysin ymmärrettävää, että selonteko saattaa edellyttää joitakin tarkennuksia, joiltakin osin, täytäntöönpanon osalta. Mutta kokonaisuutena selonteko nostaa hyvin analysoituna esiin ne keskeiset turvallisuustekijät, joihin maamme puolustus perustuu. Nostan laajasta selonteosta esiin muutaman asian.

Kokonaismaanpuolustus — se on suomalainen keksintö, jota olemme toteuttaneet vuosikymmenien ajan. Sen tärkeimpiä elementtejä ovat maailman paras

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

maanpuolustustahto ja avoin vuoropuhelu, joka koskee maanpuolustusta. Puolustusvoimat kertoo avoimesti maattamme koskevista uhkakuvista ja ympäröivästä turvallisuustilanteestamme. Tästä hyvänä esimerkkinä, jolla vahvistamme maanpuolustushenkeä ja lisäämme avoimuutta, on tammikuussa julkaistu sotilastiedustelun tilannekatsaus 2025. Useat Euroopan maat ovat meille kateellisia tästä tavasta, jolla me käymme tätä maanpuolustusta koskevaa keskustelua kansalaisten kanssa. Myös eduskunnan on tämän keskustelun perusteella paljon helpompi tehdä maanpuolustuksen resursseja koskevia päätöksiä. Puolustuselonteon myötä kansalaisillemme avautuu jälleen monipuolinen mahdollisuus osallistua keskusteluun kotiemme turvallisuudesta. Monet Euroopan maat haluaisivat osata tämän, mutta heillä ei ole siihen sopivia toimintatapoja, ja nyt heillä on kiire korjata näitä virheitä ja puutteita.

Henkilöstö — se mainitaan puolustuselonteossa otsikon ”Puolustuksen toimintaedellytykset” alla. Siis edellytys sille, että puolustuksemme on uskottava. Euroopassa on useita armeijoita, joissa ei ole laadullisesti tai määrällisesti sopivaa henkilöstöä. Suomessa puolustushallintoon ja myös reservistä koostuvaan kenttäarmeijaan on motivoitunutta ja halukasta ainesta. Sotilasvala saattaa yksinäänkin jo velvoittaa joitakin. Myös rauhanturvaajaksi on tuhansia hakijoita.

Henkilöstö mainitaan valitettavan usein juhlapuheissa voimavarana, mutta budjetissa se sama näkyy kulueränä, johon voidaan kohdentaa säästötoimenpiteitä. Toivon todellakin, että tämän selonteon myötä henkilöstön palkkausta ja palvelussuhteen ehtoja aidosti kehitetään paremmiksi ja houkutteleviksi, jotta hyvää henkilöstöainesta on saatavilla myös tulevaisuudessa. Erityisesti nostan esiin selonteossa mainitut Nato-jäsenyyden tuomat kuormittavat tehtävät ja velvoitteet, jotka kasvavat jatkuvasti ja asettavat myös Puolustusvoimien palkatulle henkilöstölle aivan uudenlaisia haasteita, kun heidän oletetaan muuttavan kokonaisena perheenä ulkomaille vuosien ajaksi. Tällaisia haasteita ei tässä mittaluokassa ole koskaan aikaisemmin ollut, ja nämä haasteet koskettavat Puolustusvoimissa kaikkia henkilöstöryhmiä, sekä siviilejä että sotilaita. Joissakin operaatioissa muuttuneet olosuhteet koskettavat myös reserviläisiä.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyteen, Ukrainan tukeen ja moneen muuhun asiaan liittyen olemme eduskunnassa lähes yksimielisiä. Olemme myös yksituumaisesti osoittaneet runsaasti resursseja puolustushallintoon, joten luonnollisesti odotamme, että puolustusministeriö ja Puolustusvoimat kohdentavat kitsastelematta näitä resursseja myös laadukkaan henkilöstön, sekä reserviläisten että palkatun henkilöstön, hyvinvoinnin ja motiivoinnin turvaamiseksi. Maanpuolustustahtoa ei saa romuttaa alimittaisella palkkauksella. Pidetään henkilöstöstä huolta. Maanpuolustustahtoista henkilöstöä ei voi ostaa ulkomailta, ja selonteon mukaan henkilöstö on uskottavan puolustuksen edellytys. Odotan, että se myös näkyy selonteon toteutuksessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

21.35 **Janne Jukkola kok:** Arvoisa puhemies! Puolustuselonteko linjaa Suomen turvallisuuden kannalta kriittisiä kysymyksiä, joista koko Suomen puolustus, sotilaallinen huoltovarmuus ja puolustusteollisuus ovat keskeisessä asemassa. Sotilaallinen huoltovarmuus edellyttää paljon osaavan henkilöstön lisäksi. Meillä tulee olla teollinen puoli ja materiaalivarastot kunnossa. Näiden eteen hallitus on tehnyt paljon töitä, ja työ jatkuu.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Suomen puolustuksen perusta ovat jatkossakin asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto. Tuo viimeksi mainittu eli maanpuolustustahto onkin koko asian ydin. Sitä ei voi ostaa kaupasta tai tuoda mistään. Se asuu vahvasti meissä suomalaisissa, ja silti emme voi pitää sitä itsestäänselvyytenä, vaan sitä tulee jatkossakin vaalia.

Puolustusvoimien toimintakyvyn turvaamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että kriittisten järjestelmien ylläpito ja kehitys perustuvat kotimaiseen osaamiseen sekä yhteistyöhön liittolaismaiden kanssa. Tämä vaatii jatkuvia panostuksia puolustusteollisuuteen, jotta se pystyy nopeasti vastaamaan uusiin turvallisuusuhkiin. Yksi keskeinen toimenpide vastata turvallisuusuhkiin ja samalla parantaa puolustuskykyä on irtaantua jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta.

Arvoisa puhemies! Suomalaisella puolustusteollisuudella on merkittävä rooli huoltovarmuuden turvaamisessa. Alan vientiedellytyksiä ja kansainvälistymistä on tuettava johdonmukaisesti. Tämä ei ainoastaan tuo uusia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille vaan myös varmistaa, että Suomessa on kriisitilanteessa riittävä tuotanto ja kehityskyky oman maan puolustuksen tueksi.

Olen käynyt lukuisia keskusteluja yritysten toimijoiden kanssa erityisesti pohjalaismaakunnissa. Heiltä on tullut selkeä viesti, halu ja valmius lisätä yhteistyötä puolustus- ja turvallisuussektorilla. Tämä osoittaa, että yrityksemme haluavat kantaa vastuunsa Suomen turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta. Tätä yhteistä tahtotilaa vahvistaakseni järjestin eduskunnassa pohjalaismaakuntien vientiseminaarin, jossa emme keskittyneet kilpailemaan keskenämme vaan etsimään yhteisiä ratkaisuja puolustusteollisuuden ja -viennin kehittämiseksi. On olennaista, että yritykset ja päättäjät keskustelevat ja tekevät yhteistyötä.

Nykyisessä maailmantilanteessa yhteisöllisyys ja yhteen hiileen puhaltaminen korostuvat. Kyse ei ole vain puolustusteollisuuden kasvusta tai taloudellisista hyödyistä vaan siitä, että Suomen turvallisuus on meidän kaikkien vastuulla. Kun elämme epävarmuuden aikaa, on erityisen tärkeää, että päätöksenteossa pidämme kirkkaana mielessä huoltovarmuuden, puolustusteollisuuden kehittämisen ja yhteistyön vahvistamisen. Huoltovarmuuden ja puolustusteollisuuden rooli on merkittävästi kasvanut, ja tämä on tässä salissa yhteen ääneen todettukin. Varmistetaan, että puolustushankinnat, teollisuuspolitiikka ja yhteistyö Pohjoismaiden ja Nato-liittolaisten kanssa ovat ajan tasalla tulevaisuudessakin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

21.40 **Atte Kaleva kok:** Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko ja nyt käsiteltävä puolustuspoliittinen selonteko kuvaavat muuttunutta toimintaympäristöämme. Tarvitaan päätöksiä siitä, miten me uusiin haasteisiin vastaamme.

Nykyinen maailmanjärjestyksemme rakennettiin toisen maailmansodan tuloksena. Tuo järjestys on nyt muuttumassa. Yhdysvalloissa on vuosikymmeniä ollut tyytymättömyyttä siihen, että eurooppalaista turvallisuutta on rakennettu amerikkalaisella sotilasvoimalla ja amerikkalaisten veronmaksajien rahalla. Uuden maailmanjärjestyksen rakentuessa ongelma korostuu, koska Yhdysvallat tarvitsee resurssejaan muualla. Euroopan pitää kasvaa aikuiseksi ja ottaa vastuuta omasta tulevaisuudestaan.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Uusi maailmanjärjestys ei ole valmis. Sen kuitenkin tiedämme, että USA ja Kiina tulevat olemaan uuden maailman napoja ja globaaleja toimijoita. Niiden lisäksi tulee olemaan alueellisia toimijoita, kuten vaikkapa Venäjä, Turkki tai Iran. Suomessa tämä näkyy ennen muuta Venäjän läheisyyden mukanaan tuomana epävarmuutena.

Euroopan pitää aikuistua. Meidän on otettava vastuu omista asioistamme. Meidän pitää kyetä huolehtimaan omasta turvallisuudestamme. Mikä on Euroopan paikka maailmassa? Osaammeko lukea suurten toimijoiden kehitystä? Millainen on niiden asema, kun liittolaisuudet ja talouden realiteetit muuttavat muotoaan? Vahvimmatkaan eivät ole yksin vahvoja.

Turvallisuuteen tarvitaan sotilaallista voimaa. Se viime kädessä varmistaa, että saamme itse päättää, millaiseksi oman tulevaisuutemme rakennamme. Vahvat valtiot eivät kuitenkaan rakennu pelkästään sotilaallisen suorituskyvyn varaan. Tarvitaan myös vahvaa taloutta ja sisäisesti vahvoja yhteiskuntia. Ilman niitä myöskään riittävän sotilaallisen voiman ylläpitäminen ei ole pidemmän päälle mahdollista. Euroopasta pitää löytyä tahtoa ja kykyä taloudelliseen kasvuun, yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuun sekä sotilaallisen kyvykkyyden rakentamiseen. Meidän on kyettävä uudistumaan. Euroopan pitää olla innovatiivinen edelläkävijä, josta löytyy osaamista, yritteliäisyyttä ja omista vahvuuksista kumpuavaa uskoa tulevaan. Euroopassa pitää olla jaettu ymmärrys turvallisuuden uhista.

Kuten pääministeri Orpo on todennut, Suomi on etulinjan maa. Euroopan suurin turvallisuusuhka tulee Venäjältä. Siksi kaikki itäisen Euroopan maat ovat etulinjan maita. Niissä Venäjän uhka on välittömämpi kuin lännessä ja etelässä, missä puolestaan esimerkiksi siirtolaisvyöry, laitton maahanmuutto, terrorismi ja rajat ylittävä rikollisuus ovat konkreettisempia uhkia. Yhteinen tilannekuva edellyttää, että ymmärrämme myös näitä uhkakuvia ja kykenemme löytämään niitä vastaavia eurooppalaisia ratkaisuja. On realismia sanoa, että idässä joudutaan todennäköisesti investoimaan turvallisuuteen enemmän kuin muualla Euroopassa. Kaikkialla Euroopassa joudutaan kasvattamaan puolustusmenoja, mutta etulinjan maissa kasvu tulee olemaan keskimääräistä suurempaa.

Suomessakin pitää varautua siihen, että turvallisuutemme maksaa jatkossa selvästi nykyistä enemmän. Ensimmäinen tavoite voi olla neljän viiden prosentin luokkaa, kuten kansainvälisessä keskustelussa on todettu. Oman itäisämme vuoksi me joudumme varautumaan selvästi enempään. Nykyisessä taloustilanteessamme tämä kuulostaa ylitsepääsemättömältä, mutta vaihtoehtojakaan ei taida olla. Toisaalta esimerkiksi Puola on jo saavuttanut yli neljän prosentin tason. Miksi me emme siihen pystyisi? Kukaan ei sano, että turvallisuutemme uusi hintalappu olisi pikkujuttu. Ei se ole. Tarvitaan merkittäviä taloudellisia, materiaalisia ja henkisiä panostuksia. Se väistämättä edellyttää kaikkien muiden menojen uudelleenarvioimista ja tarkkaa resurssien kohdentamista. Meidän on investoitava Puolustusvoimiin ja yhteiskunnalliseen kriisinkestävyyteen. Meidän on luotava tilaa oman puolustusvälineellisuuden toimintaedellytysten parantamiseen. Tarvitaan muun muassa osaamisen lisäämistä ja pitkäaikaisia tilausvaltuuksia. Tarvitaan myös vientisätelyn uudelleenarvioimista, jotta teollisuudellamme on aidosti mahdollisuuksia kilpailla kansainvälisillä markkinoilla.

Arvoisa puhemies! Juuri nyt olemme paljon vartijoina. Juuri nyt meiltä kysytään vastuullisuutta ja rohkeutta. Turvallisuus maksaa huomenna enemmän kuin tänään. Se kuitenkin kannattaa. Turvallisuuden hintalappua kakistellessa on hyvä muistaa, että

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

varautuminen on yleensä paljon halvempaa kuin syliin tulleiden kriisien hoitaminen. Juuri nyt meiltä suomalaisilta ja eurooppalaisilta vaaditaan paljon, mutta tästäkin me selviämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

21.44 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Lapin kansanedustajana haluan kiittää hallitusta politiikasta, jossa koko maan puolustuskyky huomioidaan. Lapin teitä laitetaan kuntoon, ja Rovaniemelle ja Sodankylään saamme Naton FLF-joukkoja. Pohjoisen puolustus onkin aivan keskiössä. Meidän tulee huolehtia myös huoltovarmuuden näkökulmasta esimerkiksi Neljän tuulen tien eli vt 21:n kunnan parantamisesta. Meillä nimittäin tulee olla reitti Pohjoiselle jäämerelle, mikäli Itämerellä meillä olisi isompi ongelma.

Pieni maa Suomi on kokoaan suurempi varautumisen ja puolustuksen näkökulmasta. Maailmalla myrskyä, mutta me pystymme pitämään päämme kylminä. Olemme kasvaneet siihen, ja tottuneet elämään itäisen naapurin rajanaapurina. Meidän tulee keskittyä oman puolustuksen vahvistamiseen ja suunnitella omia toimiamme pitkäjänteisesti. Siksi tämä puolustuselonteko on tärkeä.

Suomen puolustus perustuu asevelvollisuuteen ja vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana Naton luomaa pelotetta ja yhteistä puolustusta. Suomen puolustusjärjestelmän kehittämisen painopisteet ovat maapuolustuksen uudistaminen, meri- ja ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotto sekä puolustusjärjestelmän yhteensovittaminen Natoon. Selonteon mukaan maapuolustuksen uudistamisella on kriittinen merkitys Suomen puolustuskyvyille.

Haluan kiittää kaikkia edellisiä hallituksia ja poliitikkoja siitä, että me yhteisesti olemme halunneet huolehtia Suomen puolustuskyvystä, vaikka monesta muusta asiasta tässä salissa olemme täysin eri mieltä. Suomella on oltava kyky vastata nopeasti kehittyvään, laajamittaiseen, pitkäkestoiseen ja korkean intensiteetin sodankäyntiin. Tämä edellyttää paitsi puolustusbudjetin pitämistä vähintään Naton yhteisesti hyväksymällä tavoitetasolla myös strategisten suorituskykyhankkeiden jatkuvuutta.

Venäjä on siirtynyt avoimeen ja vaikeasti ennakoitavaan vastakkainasetteluun lännen kanssa, mikä muodostaa pitkäaikaisen turvallisuusuhan Euroopalle ja Suomelle. On selvää, että turvallisuuspoliittiset tilanteet muuttuvat nyt niin nopeasti, että on lähes mahdotonta reagoida selonteon osalta äkkinäisiin käännteisiin. Opposition väite siitä, että selonteko olisi vanhentunut, ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Linjamme on erittäin selkeä.

Olemme siinä tilanteessa, että Suomen on vaadittava Euroopalta enemmän. Me olemme huolehtineet omasta osuudestamme. Euroopan on aika lopettaa näpertely ja jatkuva jahkaileminen. Eurooppa ei tällä hetkellä ole uskottava toimija, vaan kiukutteleva uhmaikäinen. Sen on aikuistuttava.

Maapuolustustahto on tärkein voimavaramme. Tätä tahtoa rakennetaan kodeissa ja kouluissa. Kouluissa pystytään vahvistamaan esimerkiksi selviytymis- ja erätaitoja. Me poliitikot emme voi vaikuttaa opetussuunnitelman sisältöihin. Olisi siltikin tärkeää, että yhteiskunnallinen keskustelu ottaa kantaa asiaan. Olen tehnyt toimenpide- ja keskustelualoitteen eduskunnalle selviytymis- ja erätaitojen vahvistamisesta peruskouluissa ja toisella asteella. Tämä olisi tärkeää myös henkisen resilienssin vahvistamiseksi. Mikään määrä aseita ei korvaa tahtoa ja halua puolustaa omaa maataan. Meidän on otettava vakavasti nuortemme mielenterveyden haasteet ja otettava vastuu niin

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kotona kuin kouluissa. Tämä tarkoittaa rajojen asettamista, ideologisen hömpän poistamista opetuksesta ja perusturvallisuuden vahvistamista.

Suomen kokonaispuolustuksellinen ajattelu ja varautuminen ovat aivan ainutlaatuisia maailmanlaajuisesti. Meidän tarvitsee muistaa juuremme, saada taloutemme kuntoon, ottaa itseämme niskasta kiinni, lopettaa pienestä valittaminen ja kaivaa esille se kuuluisa sisu. Kyllä tämä maailman onnellisin kansa siihen pystyy. Me pärjäämme kyllä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

21.49 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut pysyvästi, ja puolustuselonteko linjaa, kuinka vastaamme uusiin haasteisiin. Selonteko katsoo pitkälle tulevaisuuteen aina 2030-luvulle asti ja antaa meille suunnan puolustuskykymme kehittämiseksi. Puolustusratkaisumme perustuu asevelvollisuuteen ja kansalliseen puolustuskykyyn, joka on nyt vahvemmin kuin koskaan osa Naton yhteistä puolustusta. Liittoutuminen tuo mukanaan uusia velvoitteita, mutta ennen kaikkea se vahvistaa Suomen turvallisuutta ja nostaa puolustuskykymme uudelle tasolle. Suomen on kyettävä vastaamaan laajamittaiseen, pitkäkestoiseen ja korkean intensiteetin sodankäyntiin. Tämä tarkoittaa paitsi riittävää rahoitusta myös strategisten suorituskykyhankkeiden jatkuvuutta.

Arvoisa puhemies! Puolustusjärjestelmän kehittämisen painopiste on maapuolustuksen uudistamisessa. Maavoimien suorituskyky nojaa liikkuvuuteen, tulivoimaan ja suojaan. Kotimainen puolustusteollisuus on keskeisessä roolissa tämän toteuttamisessa.

Meripuolustuksessa panostamme kykyyn toimia hajautetusti mutta vaikuttaa keskitetysti. Itämeren alueella rakennetaan verkottunut valvonta- ja vaikuttamiskokonaisuus, ja Pohjanmaa-luokan alukset otetaan täysimääräisesti käyttöön. Samalla vahvistetaan miehittämättömien järjestelmien hyödyntämistä ja rannikkojoukkojen suorituskykyä.

Ilma- ja ohjuspuolustuksessa otetaan käyttöön huipputeknologisia järjestelmiä, kuten F-35-hävittäjät ja David's Sling -ilmatorjuntaohjukset. Ilmatorjuntaa kehitetään torjumaan myös pienempiä lennokkeja ja ballistisia ohjuksia. Pohjoismainen yhteisoperointi ja Naton ilma- ja ohjuspuolustuksen vahvistaminen Pohjois-Euroopassa lisäävät Suomen turvallisuutta entisestään.

Arvoisa puhemies! Venäjän toiminta on siirtynyt avoimeen vastakkainasetteluun lännen kanssa, ja sen tiivistyvä yhteistyö Pohjois-Korean, Iranin ja Kiinan kanssa muodostaa pitkäaikaisen turvallisuusuhan. Mahdollinen rauha Ukrainassa ei itsessään muuta Suomen turvallisuustilannetta. Meidän on pidettävä puolustusbudjettimme Naton asettamalla tavoitetasolla ja varmistettava strategisten suorituskykyhankkeiden jatkuvuus.

Samalla meidän on vahvistettava kyberpuolustustamme ja kokonaisturvallisuuttamme. Tiedonvaihdon, toimivaltuuksien ja viranomaisyhteistyön kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää vihamielisen hybridivaikuttamisen torjumiseksi. Myös kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden merkitys kasvaa, ja puolustusteollisuuden rooli on tässä ratkaiseva.

Meidän on turvattava myös henkilöresurssit. Puolustusvoimien henkilöstömäärää kasvatetaan merkittävästi, jotta voimme vastata uusiin tehtäviin. Samalla asevelvollisuutta ja vapaaehtoista maanpuolustusta on kehitettävä, jotta varmistamme koko maan puolustuskyvyn tulevaisuudessakin.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus ei ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii jatkuvaa työtä ja investointeja. Tämä selonteko antaa meille selkeät suuntaviivat, ja meidän tehtävämme on varmistaa niiden toteutuminen. Vahva puolustus on paras tae rauhalle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

21.53 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! ”Jälkimaailma, seiso täällä omalla pohjallasi äläkä luota vieraan apuun.” Nämä Kuninkaanporttiin kaiverretut sanat ovat olleet mielessämme, ja näin olemme myös puolustustamme rakentaneet, kuten nyt puolustuselonteostakin voimme lukea. Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus luovat elämisen mielekkyyden tärkeimmät elementit. Asevelvollisuus ja korkea maanpuolustustahto ovat jatkossakin Suomen puolustuksen perustekijöitä ja asioita, joita tulee vaalia sekä arvostaen esille tuoda jo peruskoulusta lähtien.

Aikoinaan oli perusopetuksessa kansalaistaito-niminen oppiaine, joka myöhemmin jyvitettiin eri oppiaineiden sisälle. Ajattelisin, että koulut, kunnat omassa opetussuunnitelmatyössään sisällyttäisivät tärkeitä kansalaistaitoja esimerkiksi varautumiseen liittyen nykyiseen oppimääräänsä, vaikka yhteiskuntaoppiin tai muuhun soveltuvaan. Ja ellei muuta löydy, niin vaikka valinnaisiin opintoihin. Myös toisen asteen opiskelijoille sekä korkeakouluihin tulisi räätälöidä vapaasti valittaviin opintoihin maanpuolustuksellisia opintoja, kuten arjen turvallisuutta, varautumista, kriisinkestävyyttä, ensiapukursseja, hätämajoitusta ja niin edelleen. Näitähän löytyy valmiina jo vapaaehtoisen maanpuolustuksen koulutustarjonnasta ja Naisten Valmiusliitolta.

Selonteossa todetaan, että vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta on keskeinen voimavara ja sillä on maanpuolustustahtoa kohottava vaikutus. Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen tullaan edistämään. Korostetaan palveluksesta saatavia hyötyjä ammatinvalintaan sekä muun muassa opintoja ja hankitun osaamisen hyväksi lukemista opinnoissa.

Arvoisa puhemies! Monet pitävät kutsuntoja eräänlaisena maanpuolustustahdon mittarina, joka ei välttämättä ole oikea tapa arvioida tulosta, mutta on varmasti jonkintasoinen indikaattori, missä mennään tulevien joukko-osastojen iskukyvyn suhteen. Puolustusvoimiemme koko on täysin riippuvainen toimivasta varusmiesjärjestelmästä, mutta maanpuolustuskyky on myös monella tapaa sidonnainen siihen, miten me eri tasoilla kykenemme torjumaan nuorten syrjäytymistä.

Siviilipalvelusjärjestelmän kehittäminen entistä tarkoituksenmukaisemmaksi on tärkeä uudistus. Siviilipalvelus tullaan kytkemään nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin, ja se tukee näin kokonaismaanpuolustusta. Perusajatuksena on vahvistaa ja ylläpitää maanpuolustustahtoa palvelusmuodosta riippumatta ja siviilipalveluksen vakaumukseen perustuva luonne huomioiden, jotta vahvistetaan kansalaisten yhdenvertaisuuden tunnetta. Uudistuksen jälkeen työpalvelus suoritetaan jatkossa yhteiskunnallista varautumista ja valmiutta tukevissa, kokonaisturvallisuuden näkökulmasta keskeisissä avustavissa tehtävissä.

Lopuksi muistuttaisin näin maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä, että kovinkin sotilas näännyy, ellei ruokahuolto pelaa. Ja tiedän toki, että tämäkin osa-alue meillä on mietitty.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Joten, arvoisa puhemies: ”Ollos huoleton, poikas valveill’ on.” — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

21.56 Paula Werning sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Nykyhetki Euroopassa ja maailmalla herättää monissa huolta, ja aivan oikeutetusti. Itse tulen Kouvolasta, Suomen suurimmasta varuskunnasta, joka sijaitsee lähellä itärajaa. Kymenlaakson alueella on paljon sellaista infrastruktuuria ja puolustuksellisia ratkaisuja, jotka ovat paitsi Suomelle myös koko Euroopalle tärkeitä. Turvallisuus ei ole meille vain teoreettinen kysymys, vaan se on osa meidän arkeamme.

Suomi on aina huolehtinut puolustuksestaan, mutta maailma ympärillämme on muuttunut. Nato-jäsenyytemme on vahvistanut turvallisuuttamme, mutta samalla se tuo mukanaan myös vastuuta. Meidän on pidettävä huolta siitä, että oma puolustuksemme pysyy uskottavana ja että liittolaistemme apu perustuu vastavuoroisuuteen, ei pelkkään odotukseen ja olettamukseen.

Maavoimien komentaja Pasi Välimäki totesi viikko sitten Kouvolassa Maavoimien juhlapäivän konsertissa osuvasti: ”Meillä on asiat hyvin.” Tämä pitää paikkansa, mutta vain siksi, että me olemme tehneet työtä sen eteen. Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii jatkuvaa panostusta ja hereillä oloa. Suomi on hoitanut oman osansa, ja meillä on vähemmän korjausvelkaa puolustuksen saralla kuin monilla muilla Nato-mailla. Silti tulevinä vuosina edessämme on haasteita: puolustusmenojen kasvava tarve, henkilöstön lisääminen ja Maavoimien suorituskyvyn kehittäminen. Meidän on varauduttava siihen, että Nato-jäsenvaltioiden puolustusbudjettitavoitteet nousevat, ja se vaatii meiltä sitoutumista.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole pelkästään sotilaallista. Yhtenäinen kansakunta on vahva myös ulkoisesti. Jokainen suomalainen, olipa hän Kouvolasta, Helsingistä tai Rovaniemeltä, ansaitsee tuntea olonsa turvalliseksi omassa maassaan, ja tämä tarkoittaa niin ulkoista kuin sisäistä turvallisuutta, toimivaa terveydenhuoltoa, vahvaa taloutta ja yhteiskuntaa, joka pitää huolta kaikista jäsenistään.

Korostan myös kotitalouksien varautumisen tärkeyttä ja kehotankin tarkistamaan oman varautumisen tason. Suositus on, että kodeissa pärjätään 72 tuntia itsenäisesti häiriötilanteen sattuessa.

Eurooppa on tilanteessa, jossa sen on otettava suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan. Meidän on varmistettava, että EU kykenee puolustamaan jäsenmaitaan ja että yhteinen puolustusteollisuus kehittyy. Yhteistyötä tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan, eikä Suomella ole varaa jäädä odottamaan, mitä muut tekevät.

Ukrainan tuki ei ole vain solidaarisuuden osoitus, se on investointi koko Euroopan turvallisuuteen. Meidän viestimme on oltava selvä: jatkamme Ukrainan tukemista niin kauan kuin on tarpeen. Rauha ei saa perustua heikkoihin ratkaisuihin, vaan sen on oltava kestävä ja oikeudenmukainen.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa tehdään päätöksiä, mutta lopulta turvallisuus koskettaa jokaista suomalaista, niin Kouvolassa kuin kaikkialla muuallakin. Kansanedustajana mutta ennen kaikkea tavallisena suomalaisena haluan antaa selkeän viestin: Pidämme huolta Suomesta. Pidämme huolta toisistamme. Pidämme huolta turvallisuudestamme.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Täysistunnolle asetettu takaraja lähestyy, joten tämän asian käsittely ja keskustelu keskeytetään.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle kokonaisvaltaista kumppanuutta ja yhteistyötä koskevan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Thaimaan kuningaskunnan välisen puitesopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 183/2024 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 16/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 183/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n pikamaksamisasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 215/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 1/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.34 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan yksimielisen mietinnön, joka pohjautuu hallituksen esitykseen EU:n pikamaksamisasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi.

EU:n pikamaksamisasetuksen tavoitteena on lainsäädännön avulla vauhdittaa pikasiirtojen käyttöönottoa. Pikasiirto on tilisiirtomuoto, jossa varat siirtyvät maksajan tililtä maksunsaajan tilille muutamissa sekunneissa koko euroalueella vuorokaudenajasta ja päivästä riippumatta. Asetuksen mukaan kaikilla euromääräisiä tilisiirtoja tarjoavilla maksupalveluntarjoajilla on velvollisuus lähettää ja vastaanottaa pikasiirtoja niin, että palvelu on käytettävissä kellon ja vuoden ympäri. Pikasiirtojen toteuttamiseen liittyvät palvelumaksut eivät saa ylittää palvelumaksuja, joita samalta maksupalvelunkäyttäjältä veloitetaan vastaavan tyyppisistä muista euromääräisistä tilisiirroista. Tilisiirtojen turvallisuuden varmistamiseksi ja maksupetosten ja huijausten estämiseksi maksupalveluntarjoajien on tarjottava pikasiirtojen ja tavallisten tilisiirtojen yhteydessä palvelua, jolla varmistetaan maksunsaajan nimi ja maksutilitunniste ennen kuin maksaja lähettää tilisiirron. Lisäksi pikamaksamisasetuksessa on säännökset EU:n pakotelistojen tarkistamisesta.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Kyseessä on siis varsin myönteinen asia, mutta talousvaliokunta kiinnittää huomiota pikasiirtojen turvallisuuteen. Ne tekevät huijaus- ja maksupetostilanteissa maksutapahtumien pysäyttämistä ja rahojen takaisinsaamisesta todennäköisesti aiempaa hankalampaa. Valiokunta pitää tärkeänä asetuksen mukaista menettelyä, jossa maksupalveluntarjoaja varmistaa maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen ennen pikasiirron lähettämistä. Valiokunta katsoo, että maksamiseen liittyvässä sääntelyssä tulee jatkossakin arvioida nopeuden ja helppouden ohella sitä, miten asiakkaisiin kohdistuvia huijauksia pystytään tehokkaasti torjumaan.

Valiokunta korostaa myös tehokkaan pakotteiden valvonnan ja EU:n pakotelistojen tarkistamisen tärkeyttä ja kiinnittää huomiota asiantuntijalausuntoon, jossa nähdään riskinä se, ettei pikamaksamisasetuksen mukaan jatkossa EU:n pakotelistoja enää tarkisteta yksittäisissä tilisiirroissa.

Maksupalvelulakiin ja maksulaitoslakiin ehdotetaan lisättäväksi tarpeelliset määritelmät ja viittaukset pikasiirtoihin. Kansallisesti tulee myös antaa täydentäviä säännöksiä maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen osallistumisesta selvitysjärjestelmiin, jotka ovat keskeisiä maksuliikenteen toteuttamisessa ja niitä koskevien taloudellisten velvoitteiden täyttämässä. Koska selvitysjärjestelmät ovat yhteiskunnan toiminnan näkökulmasta kriittisiä, pikamaksamisasetuksessa tunnustetaan tarve ennakkolisesti varmistaa niihin osallistuvien tahojen luotettavuus.

Pikamaksamisasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisesti seuraamuksista, joita määrätään maksupalveluntarjoajille, jos ne rikkovat asetuksen mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi asetuksessa säädetään EU:n pakotelistojen tarkistamista koskevan velvoitteen rikkomista koskevan sanktion matalimmasta mahdollisesta enimmäismäärästä. Näin pyritään osaltaan varmistamaan EU:n pakotteiden tehokas valvonta jäsenmaissa. Jäsenmailla on siis vain rajatusti kansallista liikkumavaraa päättää, millaiset seuraamukset velvoitteiden rikkomisesta kansallisesti säädetään.

Esityksen mukaan seuraamukset olisivat Finanssivalvonnan määräämiä hallinnollisia seuraamuksia. Maksupalveluntarjoajalle määrättäisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n nojalla rikesakko rikkomuksista, jotka koskevat maksupalveluntarjoajan velvollisuutta lähettää ja vastaanottaa pikasiirtoja, pikasiirtojen palvelumaksujen hinnoittelua tai velvollisuutta tarjota maksunsaajan nimen ja tilinumeron vertailupalvelua. Kun kyse on pakotelistojen tarkistamisen laiminlyönnistä, seuraamuksena olisi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n mukainen seuraamusmaksu, jonka enimmäismäärä on kymmenen prosenttia yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä annetun lain 1 luvun 2 §:n 12 kohtaa. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että kun asianajotoimintaa harjoitetaan yhtiössä, lain mukainen ilmoitusvelvollisuus ja siitä seuraavat velvoitteet kohdistuisivat asianajoyhtiöön eivätkä yksittäiseen asianajajaan. Ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa säännöksen sanamuoto vastaamaan EU:n neljättä rahanpesudirektiiviä. Ehdotettu muotoilu vastaa myös uutta EU:n rahanpesuasetusta, jota aletaan soveltaa heinäkuussa 2027.

Arvoisa puhemies! Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Polvinen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

19.39 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Puistolle tämän esityksen tuomisesta tänne eduskuntaan.

EU:n pikamaksamisasetus nopeuttaa maksuliikennettä koko unionin alueella ja vähentää viiveitä, jotka ovat aiemmin voineet haitata yritystoimintaa ja kuluttajan arkea ylikansallisessa toiminnassa. Kun maksut siirtyvät sekunneissa yli rajojen, maailma pienenee, yritykset voivat toimia joustavammin ja taloudellinen tasavertaisuus ja yrittäjyys paranevat sekä maksuturvallisuus paranee. Yrittäjän kynnyksellä toimia valtion rajojen yli myöskin pienenee. Tämä lainsäädäntö tuo erityistä hyötyä pk-yrittäjille, maaseudun yrittäjille ja alueellisille elinkeinoille, jotka ovat aiemmin kärsineet mahdollisista maksuliikenteen hitauksista yli valtakunnan rajojen. Kun yritys saa maksun heti, kassavirta paranee, investoinnit nopeutuvat ja kilpailukyky vahvistuu. — Kiitoksia esittelystä, ja toivotan onnea tälle esitykselle.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 215/2024 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 217/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 2/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa, ja tässäkin esittelypuheenvuoro edustaja Puistolla.

Keskustelu

19.41 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Esittelen lyhyesti talousvaliokunnan yksimielisen mietinnön, jonka pohjana on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta.

Tarkoituksena on selkeyttää sähkön markkinahintaa koskevaa terminologiaa vastaamaan sähkömarkkinoiden kaupankäynnin siirtymää tunnin aikaväleistä varttitunnin aikaväleihin. Kyseessä olisi tekninen muutos, jonka tarkoituksena on selkeyttää lakia ja ehkäistä tulkintaepäselvyyksiä.

Lisäksi mahdollistettaisiin se, että niin kutsutun premiojärjestelmän mukaista tukea saavat sähköntuottajat pääsisivät halutessaan pois tukijärjestelmästä. Yrityksille tulisi näin mahdollisuus keventää hallinnollista taakkaansa, ja myös Energiaviraston työmäärä voisi vähentyä.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. huhtikuuta 2025. Talousvaliokunta pitää lakiehdotusta perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 217/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2023

Kertomus K 10/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystalouden mietintö StVM 1/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru. — Siellä oli sokea piste, niin että en nähnyt, minne te hävisitte.

Keskustelu

19.43 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venyin tässä koko 157-senttimetriseen korkeuteeni, ja tässä sitä ollaan. Taisin jäädä sellaiseen kulmaan, että ette nähnyt. — Tarkoitukseni oli muutamalla ajatuksella tätä mietintöä esitellä. Tässä otetaan siis kantaa Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen kertomukseen viime vuodelta, ja olemme joitakin tärkeitä nostoja tehneet tästä hyvästä valtuutettujen työstä.

Ensinnäkin siis tämän kertomuksen mukaan Kansaneläkelaitoksen hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat vuonna 23 yhteensä 16,66 miljardia euroa, mikä on siis 1,8 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuotena. Esimerkiksi sairausvakuutusetuuksien menot pienenevät, mutta sosiaaliturvan yleisen yleisrahaston etuusmenot kasvoivat 4,1 prosenttia.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut seurasivat etuuskäsittelyjen läpimenoaikoja sekä palvelutilannetta asiointimäärineen eri palvelukanavissa. Tähän liittyen Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ovat myöskin palveluverkon ja asiointipalvelun osalta kertomuksessa ottaneet tähän nykyiseen vuoden 23 tilanteeseen kantaa. On arvioitu palvelupisteiden asiointimääriä, puhelinasiointimääriä sekä itse palveluverkkoa.

Tämän kertomuksen mukaan nimenomaan valtuutetut ovat seuranneet Kansaneläkelaitoksen pitkään jatkunutta työtä etuuspäätösten kielen parantamiseksi, ja siksi myös StV korostaa kertomuksen tavoin, että selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa.

Kertomuksessa Kansaneläkelaitos on jatkanut myös digitaalisten palveluiden kehittämistä, kuten asiointipalvelu OmaKelaa ja chatirobotteja. Pidämmekin valiokunnassa hyvin myönteisenä sitä, että digitaalisten palveluiden kehittämisen rinnalla myöskin näitä lähipalveluita on yritetty kehittää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Ja onkin hyvä todeta, että palveluverkon pisteissä, 128 palvelupisteestä noin 60:ssä, toimitaan yhdessä muiden kumppanien kanssa samoissa tiloissa.

Valiokunta pitääkin tärkeänä, että valtuutetut seuraavat myöskin hakemusten läpimenoaikoja. Nämä asetetut etuskohtaiset tavoiterajat on tärkeää olla myöskin valvottuja, ja siinä valtuutetut ovat tehneet hyvää työtä. Tämän kertomuksen mukaan läpimenoaikataavoitteet saavutettiin Kansaneläkelaitoksessa vuonna 23 pääosin hyvin.

Hyvinvointialueiden osalta Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ovat myöskin seuranneet hyvinvointialueiden aloittamista, ja Kela on ollut aktiivisesti tässä aloitustyössä mukana. Tätä sujuvaa yhteistyön tärkeyttä myöskin valiokunta tässä korostaa. On tärkeää myöskin työvoiman, alkavien uusien kuntien työvoimapalveluiden ja kotouttamispalveluiden osalta olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutuksen kehittäminen on myöskin puhuttanut, ja siitä muutama sana, arvoisa puhemies.

Valtuutetut ovat tässä kertomuksessa myöskin seuranneet harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluvalikoimauudistusta, ja valiokunta pitääkin palveluvalikoiman uudistamista tärkeänä harkinnanvaraisessa kuntoutuksessa kohdennettavien määrärahojen mahdollisimman vaikuttavan käytännön kannalta.

Valtuutetut ovat seuranneet myöskin kokeilua rekisteröitysmenettelystä kuntoutuspalveluiden järjestämisessä, ja tältä osin myöskin on tärkeää, että tätä asiaa on valvottu. Valiokunta pitää rekisteröitysmenettelyn käyttöönottoa tärkeänä ja myönteisenä parannuksena palveluiden hankintaan, koska se mahdollistaa myös pienten palvelutuottajien pääsyn palveluntuottajiksi, ja tällä menettelyllä turvataan palvelun jatkuvuus paremmin kuin kilpailuttamalla.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä joitakin sanoja tästä lainsäädännön uudistamisesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksia käsitellessään jo toistuvasti ja useaan otteeseen painottanut Kansaneläkelaitoksen valvontaa ja ohjausta sekä Kansaneläkelaitoksen asemaa koskevien muutostarpeiden selvittämistä. Kantoja löytyy aina vuodesta 2018 alkaen.

Parlamentaarinen työryhmä on Kansaneläkelaitoksen valvonnan aseman ja toimivaltasuhteiden sekä Kansaneläkelaitosta koskevien muutostarpeiden selvittämiseksi tehnyt ehdotuksia helmikuussa 22. Näistä työryhmän ehdotuksista ensimmäinen vaihe on nyt jo ollut täällä eduskunnassa käsittelyssä, ja seuraavia vaiheita odotetaan.

Valtuutetut ovat kiinnittäneet erityisesti huomiota siihen, että näitä uudistuksia tarvitaan, ja myöskin on tärkeää, että tätä uudistustyötä jatketaan. Sosiaali- ja terveysvaliokuntakin on uudistuksia käsitellessään ja erityisesti tätä viimeisintä uudistusta käsitellessään pitänyt tärkeänä, että esitykseen sisällyttömät parlamentaarisen työryhmän ehdotusten toteuttamiseksi tarpeelliset lainsäädäntömuutokset valmistellaan viipymättä ja annetaan mahdollisimman pian eduskunnan käsiteltäväksi, ja tätä seuraavaa vaihetta tässä me jo odotammekin.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan loput parlamentaarisen työryhmän esityksistä ovat parhaillaan ministeriön valmistelussa ja ne on lainmuutosten osalta suunniteltu tulemaan voimaan alkuvuodesta 26. — Tässä pääpiirteissään tämä kertomus valiokunnan näkökulmasta käsiteltynä. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten mennään keskustelussa eteenpäin. — Edustaja Elomaa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

19.49 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomusta 2023. Kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Kiurulle mietinnön esittelystä. Pidän tämän puheeni Kelan valtuutetun ominaisuudessa.

Käsiteltävänä olevan kertomuksen mukaan Kansaneläkelaitoksen hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat vuonna 2023 yhteensä 16,6 miljardia euroa, mikä on 1,8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläke-etuuksien menot kasvoivat 4,5 prosenttia, sairausvakuutusetuuksien menot pienenivät 2,7 prosenttia, ja sosiaaliturvan yleisrahaston etuusmenot kasvoivat 4,1 prosenttia. Toimintakulut olivat 660 miljoonaa euroa, mikä on noin 4 prosenttia etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Asia on tietysti niin, että mitä harvemmillä työikäisellä ja työkykyisellä kansalaisella on tarvetta asioida Kelan kanssa, sitä paremmin meillä yhteiskuntana menee. Enkä tarkoita nyt tietenkään esimerkiksi lapsilisiä ja opintotukia vaan muita etuuksia, kuten työkyvyttömyysturvaa ja yleistä asumistukea. Kyllähän tavoitteena pitää olla, että mahdollisimman suuri osa työikäisistä on työelämässä saaden palkkaa, jolla pystyy elämään ilman tukia, jolloin Kelaa tarvitaan mahdollisimman vähän.

On toki niinkin, että heikommassa asemassa olevista on hyvinvointivaltiossa pidettävä huolta. Esimerkiksi pienituloisista eläkeläisistä, jotka saavat kansaneläkettä, on pidettävä huolta. Meillä on myös iäkkäitä naisia, jotka ovat tehneet pitkän, pitkän, yli 40:n, 50:nkin vuoden työrupeaman ja pidemmänkin, koska silloin ihan nuorena ei edes kertynyt eläkettä ollenkaan. Heillä on pitkä työura ollut, ja silti voi olla se eläke todella pieni.

Mutta sitten väärinkäytöksiäkin ilmenee Kelassa. Kela arvioi vuositasolla epäilyjen olevan yhteensä noin 6,7 miljoonaa euroa. Totta kai esiin tulleiden väärinkäytösten osuus miljardien kokonaisuudesta on mitätön, mutta epäillä sopii, että kyseessä on vain jäävuoren huippu, sillä varmastikaan läheskään kaikki väärinkäytökset eivät tule ilmi, valitettavasti. Huijauksien vähentämiseksi yksi keino olisi kannustinloukkujen purkaminen.

Kelan maksamat taksikyydit on sellainen aihe, mistä valtuutettuna tulee hyvin paljon palautetta, ja se ei ole useinkaan positiivista. Harvaan asutuilla alueilla tuttua taksia ei ole välttämättä saatavilla. Kilpailutus on selkeästi huonontanut palvelun laatua. Kuljetuspalvelut vaativat siis lisäkorjauksia, ja niitä tehdään jatkuvasti.

Palautetta tulee myös siitä, että kun hakee tukea, niin pitää toimittaa niin paljon eri papereita, ja varsinkin ikäihmisille se tuottaa vaikeuksia, koska pitäisi saada asioida ihan kasvotusten Kelan työntekijän kanssa tai vähintään puhelimitse. Onneksi aika hyvin toimii se, että jos Kelaan soittaa, soitetaan sitten takaisin. Se täytyy huomioda, että varsinkaan iäkkäämmillä ihmisillä ja monilla muillakaan ei ole mahdollisuutta hoitaa asioitaan digitaalisesti. Menee vielä pitkään, että täytyy saada toimittaa asioita muullakin lailla.

Tässä lopuksi vielä haluan kiittää Kelan valtuutettuja ja Kelan ihmisiä, jotka ovat joka kuukausi kokouksissa, ja Kelan valtuutettujen puheenjohtajaa Mira Niemistä siitä, että asiat ovat toimineet hyvin, ja myös sihteeri Leena Uikkasta, joka on lakiasiainpäällikkö. Usein käännyin hänenkin puoleensa, koska me saamme valtuutettuina todella puhelimitse niitä yhteydenottoja hyvin paljon. Silloin täytyy yrittää toimia, varsinkin jos on huomannut joitain epäkohtia. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

19.54 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajalle mietinnöstä ja tosiaan yhteistyöstä näitten asioitten kanssa.

Kuten tiedämme, Kelan tehtävänä on huolehtia Suomen sosiaaliturvaan kuuluvien henkilöiden sosiaaliturvasta erilaisissa elämäntilanteissa. Kelan vastuulla ovat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, perustoimeentulotuki, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet. Kansaneläkelaitoksesta annetun lain mukaan valtuutettujen tehtävänä on valvoa Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa ottaen muun ohella huomioon laitoksen palvelujen laatu ja saatavuus. Säännöksen mukaan valtuutettujen tehtävänä on myös antaa vuosittain toiminnastaan kertomus eduskunnalle.

Arvoisa rouva puhemies! Palvelupisteiden asiointimäärät ja puhelinasiointien määrä kasvoivat vuonna 23 hieman edellisestä vuodesta. Hyvä asiakaskokemus ja velvollisuus selkeään viestintään ovat Kelan strategian ytimessä. Asiakaskokemuksen kehittämiseen panostetaan entistä systemaattisemmalla asiakasymmärrytyöllä ja -yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostikin mietinnössään, että selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa, ja pitää myönteisenä, että työtä etuuspäätöksien kielen parantamiseksi on seurattu valtuutettujen toimesta. Valiokunta piti myönteisenä myös sitä, että digitaalisten palvelujen kehittämistä tehdään lähipalvelujen kanssa rinnakkain ja että valtuutetut seuraavat Kansaneläkelaitokselle saapuvien hakemusten läpimenoaikoja. Näin varmistetaan etuuksien toimeenpanoprosessin toimivuus.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta, ja valtuutetut saivatkin vuoden ensimmäisessä kokouksessaan tilannekatsauksen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisestä. Kansaneläkelaitoksen tehtävät liittyvät tiiviisti hyvinvointialueiden vastuulle kuuluviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, ja siksi Kelan ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö on tärkeää. Erityisen merkittävää Kansaneläkelaitoksen ja hyvinvointialueen monialainen yhteistyö on niiden asiakkaiden kohdalla, jotka tarvitsevat paljon neuvontaa, tukea ja palveluja. Vuodenvaihteen muutos onnistui erinomaisesti, ja yhteisten asiakkaiden asioiden hoitaminen varmistettiin sekä muutoksessa että sen jälkeen.

Valiokunta piti lausunnossaan myönteisenä, että hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyötä sekä erityisesti siirtymävaiheen tilannetta on seurattu. Valiokunta korosti myös sujuvan yhteistyön tärkeyttä erityisesti palvelujen nykyistä tiiviimmässä yhteensovittamisessa.

Tässä nousi edellisessä puheenvuorossa muutama kysymys tai muutama nosto Kela-takseista ja kilpailutuksesta. Siihen Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen puheenjohtajana: Todellakin Kela-takseista tulee jonkun verran palautetta, mutta ajettuihin kuljetusmääriin ja kilometreihin nähden se on aika vähäistä kuitenkin. Jokainen näistä huolista otetaan vakavasti ja palautteesta yritetään oppia ja niitä toimenpiteitä tehostetaan. Nytkin ruvetaan näitä viivästymisiä seuraamaan tarkemmin ja siitä raporttia saadaan.

Väärinkäytökset ovat tosiasia. Se on pieni osuus myöskin Kelan kokonaisbudjetista mutta on asia, mikä on otettu nyt myös ihan hoitaakseen. Siellä tiedonkulun parantaminen on yksi semmoinen, tiedon saamiseen liittyvät oikeudet on asia, mitä valiokunnan puheenjohtajakin toi esille, mitä pyritään parantamaan tulevissa muutoksissa. Elikkä tiedolla saadaan myös sitten näitä kiinni.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Ja asiakaslähtöisyyden vielä nostan, eli Kela tekee äärettömän tärkeää työtä asiakaslähtöisyyteen. Selkokielisyys, josta on saatu myös palkintoja, on yksi niistä, mutta Kela pyrkii digitaalisuuteen ja automaatioon ja tässä kaiken muutoksen keskellä viemään näitä uudistuksia eteenpäin. Siellä tosiaan pyritään siihen, että tällaiset nopeat päätökset pystytään tekemään automaatiopalveluita käyttäen ja sitten enemmän jäisi tähän varsinaiseen asiakastyöhön aikaa ja käsiä.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, haluan kiittää Kansaneläkelaitoksen etenkin henkilöstöä ja johtoa, jotka ovat onnistuneet tehtävässään hyvin. Kiitän myös Kelan hallitusta ja valtuutettuja, yhteistyö toimii äärettömän hyvin kuten myös ministeriön ja ministeri Sanni Grahn-Laasosen kanssa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

20.00 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansaneläkelaitoksesta annetun lain mukaan valtuutettujen tehtävänä on valvoa Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa ottaen huomioon laitoksen palvelujen laatu ja saatavuus. Säännöksen mukaan valtuutettujen tehtävänä on myös antaa vuosittain toiminnastaan kertomus eduskunnalle. Tätä kertomusta käsitellään nyt, ja otan esille muutamia nostoja.

Palvelupisteiden asiointimäärät ja puhelinasiointien määrä kasvoivat vuonna 2023 hieman edellisestä vuodesta. Selkeä viestintä vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa, ja valiokunta pitää myönteisenä, että työtä etuuspäätöksien kielen parantamiseksi on seurattu valtuutettujen toimesta. Valiokunta pitää myönteisenä, että digitaalisten palvelujen kehittämistä tehdään lähipalvelujen kanssa rinnakkain. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtuutetut seuraavat Kansaneläkelaitokselle saapuvien hakemusten läpimenoaikoja, näin varmistetaan etuuksien toimeenpanoprosessien toimivuus.

Arvoisa rouva puhemies! Myönteistä on, että hyvinvointialueiden ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyötä sekä erityisesti siirtymävaiheen tilannetta on seurattu. Sujuvan yhteistyön tärkeys, erityisesti palvelujen nykyistä tiiviimmässä yhteensovittamisessa, on merkittävää. Kunnille siirtyneiden työvoimapalvelujen ja kotoutumispalvelujen rakenteellisten uudistusten toimeenpanossa on tärkeää kehittää Kansaneläkelaitoksen ja kuntien sekä työllisyysalueiden välistä yhteistyötä ja yhteisiä asiakasprosesseja sujuviksi ja joustaviksi.

Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluvalikoimauudistuksen tavoitteena on muun muassa vähentää päällekkäisiä palveluja ja selkeyttää kuntoutuksen palveluvalikoimaa. Valtuutetut ovat seuranneet uudistusta, ja valiokunta on pitänyt sitä tärkeänä määrärahojen mahdollisimman vaikuttavan käytön kannalta. Oma väylä -kuntoutuksessa ja aikuisen sydänkuntoutuskurssissa vuosina 2021—2022 kokeiltua rekisteröitymismenettelyä on seurattu, ja se on tullut vakituiseksi käytännöksi vuonna 2023. Käyttöä on myös laajennettu harkinnanvaraisessa yksilökuntoutuksessa.

Arvoisa rouva puhemies! Henkilöstö ja hyvä johtaminen on aina organisaation vaikuttavan toiminnan taustalla. Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli 8 465, mikä on 121 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Sairaspoissaolot kääntyivät laskuun ja olivat 4,6 prosenttia. Henkilöstökokemusta on kehitetty muun muassa itse- ja yhteisohjautuvuudella, perheystävällisyydellä ja monipaikkaisuudella. Henkilöstökyselyn mukaan työtyytyväisyys on Kansaneläkelaitoksessa säilynyt korkealla tasolla.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia muutetaan Kansaneläkelaitoksen hallinnon osalta parlamentaarisen työn pohjalta ja lisäksi siten, että Kansaneläkelaitoksen palveluita voidaan tarjota yhteiskunnan muiden toimijoiden käyttöön turvallisuuden ja huoltovarmuuden parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on uudistusta käsitellessään pitänyt tärkeänä, että esitykseen sisältyvät parlamentaarisen työryhmän ehdotusten toteuttamiseksi tarpeelliset lainsäädäntömuutokset valmistellaan viipymättä ja annetaan mahdollisimman pian eduskunnan käsiteltäväksi.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman tiedon mukaan loput parlamentaarisen työryhmän lainmuutosehdotukset ovat parhaillaan valmistelussa ja lainmuutosten on suunniteltu tulevan voimaan alkuvuodesta 2026.

Nostan tässä yhden asian, jonka jo edelliset puhujat ovat nostaneet, eli tämä Kela-taksitoiminta. Sitä pitää tarkastella, sillä ne eivät saadun palautteen mukaan toimi välttämättä kustannustehokkaasti, yrittäjä- ja asiakasystävällisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

20.04 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitin tässä vielä huomiota tämän Kansaneläkelaitoksen parlamentaarisen työryhmän työhön. Valiokunnassa käytiin tämän ykkösvaiheen uudistamisen jälkeen aika paljon keskustelua myös siitä, että tämä kakkosvaihe pitäisi tuoda mahdollisimman nopeasti käsittelyyn. Ja tietenkin toivon sitä, että tämä hyvä parlamentaarinen yhteistyö, joka siellä on ollut, kantaisi myös niin, että valvotaan tämä projekti loppuun. Ne isot kysymykset ovat vielä ratkaisematta, ja minusta on tärkeitä, että myöskin siltä osin päästäisiin maaliin.

Yksi iso kysymys on ollut se, voidaanko parlamentarisessa työssä pohtia myöskin Kansaneläkelaitoksen valtiosääntöoikeudellista asemaa, ja nyt tällä hetkellä on tehty vasta näitä aika pienimuotoisia hallinnon uudistuksia. Nyt olisi tärkeää pohtia myöskin näitä muita ehdotuksia.

Lisäksi itse olen kiinnittänyt paljon huomiota siihen, että Kansaneläkelaitoksella olisi uskomattoman hyvä rooli siinä, miten tavallaan tiedon liikkumista ja tällaista digitaalisuutta hyödyntämällä saataisiin vielä enemmän sosiaali- ja terveydenhuollossa aikaan. Kansaneläkelaitoksen rooli nimenomaan Kanta-järjestelmän ylläpitäjänä voisi olla paljon laveampikin kuin meillä tällä hetkellä on. Me yritimme viime kaudella vielä, että tämä perustettu digiyhtiö voisi ottaa tällaista roolia, mutta niin kuin me kaikki ollaan nyt vuosien saatossa nähty, se ei tavoitellulla tavalla lennäköön. Silloin minusta olisi luontaista, että nimenomaan valtuutetut voisivat tehdä ehdotuksia siitä, mikä voisi olla se seuraava tapa Kansaneläkelaitoksella edistää tätä digitaalisuutta vielä enemmän sosiaali- ja terveyspalveluiden suhteen kuin mitä nyt on ollutkaan. Minusta tämä voisi olla sellainen valtuutettujen rooliin hienosti sopiva tulevaisuudenteko, että haettaisiin tätä digitaalisuutta yhä enemmän myöskin sosiaali- ja terveysjärjestelmän käyttöön. Tästähän on hyvä Sitran selvitys, mitä kaikkea ja kuinka suuria säästöjä — itse asiassa 700 miljoonan säästöjä — voitaisiin saada aikaan, kun tätä digiä hyödynnettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tiedon liikkumisessa paljon enemmän. Ja minusta tässä valtuutetuilla voisi olla aivan olennainen rooli myöskin viedä näitä ehdotuksia päivänpolitiikan keskiöön. Siksi ajattelinkin, että kun teillä on siellä terhakka porukka tekemässä, niin voisin tässä toivoa sellaista valtuutetuilta,

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kun myöskin puheenjohtaja on paikalla. Tämä voisi olla yksi sellainen iso yhteiskunnan teko.

Kelahan on itse esittänyt monia näitä mahdollisuuksia, mitä voisi tehdä, ja minusta ne esitetyt toimet saisivat olla enemmänkin julkisuudessa. Ne olisivat myöskin semmoisia konkreettisia säästötoimia, millä säästettäisiin palveluiden karsimisen tai palvelun tason ja laadun heikentämisen sijasta yhteiskunnassa resursseja, kun tätä digitaalisen tiedon liikkuvuutta lisättäisiin. Minusta Kela olisi siinä erinomainen toimija, jos me vaan näin haluamme. Tällainen toive tässä nyt esitettynä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

20.07 **Mira Nieminen ps:** Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ja kiitos tosiaan, edustaja Kiuru, myöskin tästä tärkeästä nostosta eli tästä digitalisaatiosta ja automatisaatiosta, mitä tuossa nostinkin jo puheessani esille. Tosiaan on juuri näin, että Kelalla on valtava potentiaali mennä tässä eteenpäin, ja sitä juuri pohditaan, että miten me saadaan se oikeasti hyödynnettyä. Kela on esittänyt — siellä on aikamoinen ideapankki —, mitä voitaisiin tehdä, ja kyllä se on ehkä enemmän täältä päästä sitten kiinni, miten me pystymme vastaamaan ja miten me ottaisimme niitä vastaan, kun kyllähän näihin tietysti tulee tällaiset tietoturva-asiat ja tosiaan sitten vähän mennään sinne perusoikeuksienkin puolelle, että miten valmiita siinä ollaan niin kuin menemään. Ainakin itse olen kyllä ihan tämän tavallaan kehityksen puolestapuhuja siinä, että me saadaan siellä kyllä potentiaalinen hyöty. Niin kuin Kela on itsekkin todennut, niin täällä on kasvuvaraa, ja siitä ollaan myös mainittu eteenpäin ministereillekin, että näitä kehitysehdotuksia vietäisiin sitten eteenpäin.

Tämä tiedonkulkuasia on yksi semmoinen, mitä oikeasti haluaisin koko tämän salin nyt pohtivan, sitä, miten se on ollut esteenä meillä monessa asiassa, ja on nyt kyse sitten tosiaan ihmisten palveluista tai sujuvuudesta tai sitten vaikka näistä väärinkäytöksistä, niin sitä tarvitaan. Näitten esteiden purkaminen on iso kysymys, että siinä päästäisiin sitten eteenpäin.

Mutta tosiaan voin todeta sen, että yhteistyö on ollut sujuvaa, ja se on tämän kaiken tärkein elementti. Ja nämä parlamentaariset asiat, mitä tässä edustaja Kiuru kuvasi, kyllä ovat se pohja siihen, että me saadaan niitä vietyä eteenpäin. Tämä valtiosääntöoikeudellinen asema on näistä se viimeisin ja kinkkisin, ja sitä nyt ei ainakaan tässä vaiheessa vielä viedä, se on siellä viimeisenä odottamassa — onko se sitten tämän hallituskauden asia. Mutta nämä ensimmäisen, seuraavan vaiheen asiat kuitenkin tässä on luvattu viedä, ja toivottavasti saadaan näitä uudistuksia paljon mukaan. Meillä on oikeasti potentiaalia tässä saada ihmisille vielä parempaa ja sujuvampaa palvelua. Ja todellakin niin, että tässäkin on se asia, että ne, jotka oikeasti tarvitsevat sitten niin sanotusti sitä käsiohjausta, pystytään siinäkin priorisoimaan. Tämä yhden etuuden malli, mikä on tulossa, on yksi iso asia, Eepos-hanke on meillä siellä menossa, ja kyllä me uskotaan, että näistä me saadaan aika paljon irti vielä tulevaisuudessa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 10/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

8. Vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2024

Kertomus K 3/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 3/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 3/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.10 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käyty sosiaali- ja terveysvaliokunnassa huolellisesti läpi vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2024. On ensinnäkin todettava, että ensimmäisessä eduskuntakertomuksessa vanhusasiavaltuutettu esittää laajan tilannekatsauksen ikääntyneiden asemasta ja oikeuksien toteutumisen nykytilanteesta ja toteutumisen puutteista. Tässä keskitytään nimenomaan ikääntyneiden perusoikeuksien turvaamiseen, digitalisoitumiseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin ja niiden saatavuuteen, toimeentuloon ja sosiaaliturvaan, oikeusturvaan, itsemääräämisoikeuteen sekä osallistumiseen ja vaikuttamiseen.

Vanhusasiavaltuutettu esittää kertomuksessaan eduskunnalle useita eri toimenpiteitä, joiden avulla ikääntyneiden tilannetta voisi parantaa. Kertomuksen mukaan valtaosa ikäihmisistä voi hyvin. He ovat aktiivisia ja tukevat merkittäväällä panoksella muiden hyvinvointia ja yhteiskunnan toimivuutta. Vaikeudet saada palveluita, esteellinen elinympäristö ja liian pienet tulot vaikeuttavat kuitenkin ihmisten selviämistä arjessa. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien iäkkäiden oikeuksien toteuttamisessa oli kertomuksen mukaan puutteita. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy vanhusasiavaltuutetun tilannekuvaan ja korostaa myös sitä, että väestön voimakas ikääntyminen on meille iso yhteiskunnallinen haaste.

Valiokunta toteaa myöskin siitä, että ikääntyvien osallistumismahdollisuuksien edistämisen kannalta on vanhusasiavaltuutettu tehnyt todella tärkeitä suosituksia. Ensinnäkin kuntien ja hyvinvointialueiden vanhusneuvostojen aseman vahvistaminen on olennaista, mutta myös ikääntyneiden äänestämismahdollisuuksien parantaminen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on saanut myöskin lausunnon työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalta sekä työurien pidentämisen, työelämän ikäsyrrjinnän ja omaishoitovastuun jakamisen näkökulmasta että yhdenvertaisuuden huomioinnista digissä, ja liikenne- ja viestintävaliokunta on lausunnossaan taas käsitellyt digitalisaatioon liittyviä haasteita.

Aloitankin, puhemies, nyt tästä digitalisaatiosta. Otimme yhdeksi tutkimusaiheeksi tämän digitalisaation, ja olemme tehneet siitä valiokunnassa pönten. Valiokunta on siis edellyttänyt omalla kannanotollaan, että asiointia ja tuettua asiointia koskevien käytäntöjen ja sääntelyjen kehittämisen tärkeydessä otetaan vakavasti huomioon myös ikääntyneiden henkilöiden tietoturva ja tietosuojat, ja valiokunta on tehnyt tästä asiasta kannanoton, jossa se toteaa, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

puolesta asiointia ja tuettua asiointia koskevia sääntelytarpeita ottaen huomioon ikääntyneiden henkilöiden tietoturvan ja tietosuojan.

Koko digitalisaation näkökulmasta haasteeksi on noussut se, että yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä toimiminen vaatii myöskin digitaitoja, ja käytännössä juuri siksi, että näitä kasvokkain toteutettuja palveluita on karsittu. Yhdenvertaiset asiointin mahdollisuudet ilman digitaalisia laitteita ja taitoja asioiville tulee turvata. Vanhusasiavaltuutettu on tässäkin tehnyt useita ehdotuksia, ja tuemme häntä myös siinä, että yhdytään liikenne- ja viestintävaliokunnan näkemykseen siitä, että digitalisaatiokehitystä tulee koordinoida ja sen pitää olla jonkun tahon kokonaisvastuulla. Vanhusasiavaltuutettu on siis tehnyt ehdotuksen, että kunnille tulisi säätää velvollisuus koordinoida digitukea ikääntyneille, jotta digitaitojen oppiminen olisi kaikkien ikääntyneiden saavutettavissa. Ja, arvoisa puheenjohtaja, on myöskin todettava kertomuksen mukaan, että monet ikääntyneet tarvitsevat apua viranomais- ja pankkiasioissa, ja nämä puolesta asiointin käytännöt ovat epäselviä ja vaihtelevat eri palveluissa.

Arvoisa puhemies! Sitten siirrytään seuraavaan kokonaisuuteen, joka on tämä sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja laadun parantaminen. Valiokunta yhtyy huoleen vanhusasiavaltuutetun kertomuksessa, mikä liittyy palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen ja riittävyyteen eri hyvinvointialueilla palvelutarpeiden kasvaessa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että palveluiden yhdenvertaista saatavuutta seurataan, ja ehdottaa asiasta myöskin kannanottoa. Valiokunta pitää myös tärkeänä ympärivuorokautisen hoidon kriteerien tarkentamista ja yhtenäistämistä valtakunnallisesti, ja tästä olemme tehneet ponnen. Valiokunta esittää myöskin huolensa siitä, että tässä kireässä taloustilanteessa hyvinvointialueilla on voitu tehdä osin epätarkoituksenmukaisiakin sopeuttamistoimia, joiden seurauksena vanhuspalveluihin tarvittavan riittävän henkilöstön turvaaminen voi osittain olla uhattuna. Vanhusasiavaltuutettu esittää kertomuksessaan useita suosituksia liittyen henkilöstön saatavuuden parantamiseen. Näihin me yhdyimme, ja toteamme myöskin näitä samoja toimia omassa mietinnössämme kerraten.

Vanhusasiavaltuutettu on myöskin sitten tutustunut tarkemmin tähän ympärivuorokautisen palveluasumisen mitoitukseen. Eduskuntahan on edellyttänyt henkilöstömitoitusta 0,6 koskevan lainsäädännön hyväksyessään, että valtioneuvosto seuraa huolellisesti ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta koskevan lainsäädännön muutoksen toimeenpanoa iäkkäiden henkilöiden oikeuksien toteuttamisen näkökulmasta ja huolehtii kansallisella ohjauksella siitä, että henkilöstömitoitusta toteutetaan asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti RAI-järjestelmäarviota hyödyntäen, ja lisäksi eduskunta edellytti, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa korjaustoimiin ympärivuorokautisen hoivan riittävän henkilöstömitoituksen varmistamiseksi.

Valiokunta siis pitää vanhusasiavaltuutetun tavoin tärkeänä, että kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon rinnalla kehitetään myöskin yhteisöllistä asumista, ja korostetaan myöskin kertomuksen tavoin sitä, että päivätoiminnan merkitys ikääntyneiden kotona asumisen, sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukemisessa on tärkeää. Tähän liittyy valiokunnan kolmas lausuma. Lähdemme siis siitä, että myöskin päivätoiminnan tulee vastata hyvinvointialueilla ikääntyneiden tarpeisiin ja sitä päivätoimintaa tulee järjestää monipuolisesti, myös muutoin kuin digitaalisesti, ja tämä on

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

iso ajankohtainen kannanotto tässä tilanteessa, jossa hyvinvointialueilla on siirrytty myöskin osittain vain digipäivätoiminnan palveluun. Hyvin tarkasti vanhusasiavaltuutettu on myös kertomuksessaan käynyt läpi tätä kenttää.

No sitten on todettava vielä asiakasmaksuista, että valiokunta kiinnittää myös siihen huomiota, että tätä huojentamista ja myöskin kohtuullisuutta täytyy olla varjelemassa. Asiakasmaksut eivät saa johtaa siihen, että palveluja tarvitsevat joutuvat turvautumaan viimesijaiseen toimeentuloturvaan. Ja tästä meillä on useita kannanottoja sekä perustuslakivaliokunnalta että sosiaali- ja terveysvaliokunnalta, ja myöskin pidämme tärkeänä, että ikääntyneiden maksurasituksen helpottamiseksi tätä lääkekorvausten vuosiomavastuun jakamista ja sitä koskevaa valmistelua jatketaan rivakasti ja myöskin saatujen kokemusten pohjalta arvioidaan terveydenhuollon eri maksukattoja koskevia selvitystarpeita.

Valiokunta myöskin ottaa kantaa omaishoitoon ja toteaa itsemääräämisoikeutta vahvistavasta lainsäädännöstä vanhat kantansa, minkä johdosta on myöskin vakava huoli vanhusasiavaltuutetun kertomuksen pohjalta siitä, että päätöksenteko on usein niin viranomaislähtöistä, että asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita ei oteta riittävästi huomioon silloin, kun heidän toimintakykynsä on heikentynyt. Itsemääräämisoikeuden toteutumisen kannalta käytännöt vaihtelevat hyvinvointialueittain, mikä on sitten monelta osin epäyhdenmukaista ja -yhdenvertaista.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin myös se, että valvontahavaintojen perusteella iäkkäiden palveluissa ei välttämättä tunnisteta itsemääräämisoikeutta tosiasiallisesti rajoittavia käytäntöjä. Tämä on minusta vakava huomio. Valiokunta toteaa myöskin, että eduskunta on edellyttänyt asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevien lakiehdotuksien saattamista eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä.

Näin ollen todetaan, että tässä valiokunnan pääpiirteissään esittämät keskeisimmät huolet ja sisällöt koskien vanhusasiavaltuutetun kertomusta eduskunnalle. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

20.20 Henrik Wickström r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Jokaiselle ikääntyneelle tulee tarjota arvokas vanhuus. Tämä on sellainen tavoite, joka varmaan meillä kaikilla tämän salin kansanedustajilla on. Tässä äsken puheenjohtaja Krista Kiuru kertoi kattavasti niistä asioista, mistä me ollaan käyty keskustelua myöskin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, mutta koska pidän hyvin tärkeänä sitä, että me puhutaan tässä salissa aktiivisesti myöskin ikääntyneiden hyvinvoinnista ja sosiaali- ja terveyspalveluista, niin haluan nostaa esiin tästä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä muutaman keskeisen huomion.

Yksi liittyy itse tähän hyvinvointialueuudistukseen, joka tehtiin. Tässä kun katsoo vanhusasiavaltuutetun kertomusta, nousee vahvasti esiin, että yksi suuri huolenaihe, mikä ikääntyneillä on, liittyy itse asiassa yhteydenottoon, eli siihen, että ei tiedä, keneen tulee olla yhteydessä, ja jos on vaikkapa yhteydessä johonkin tahoon, niin ei tiedä, milloin tulee vastaus takaisin. Tämän nähtiin heikentävän merkittävästi varsinkin ikääntyneiden turvallisuudentunnetta, ja tämä myöskin heikensi merkittävästi läheisten tunnetta siitä, saako se oma ikäännytynyt läheinen apua ja tukea, kun sille tarve on. Tässä on hyvin tärkeää, että jokainen hyvinvointialue tekisi enemmän töitä sen eteen, että esimerkiksi takaisinsoittojärjestelmä saataisiin toimimaan. Haluan nostaa tämän esiin sen takia, koska

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

tässä on ollut paljon haasteita monella hyvinvointialueella. Siksi pidänkin esimerkiksi tärkeänä, että nyt hallitus lähtee hyvin aktiivisesti edistämään omalääkärimallia, jonka ideana on nimenomaan se, että päästään vahvistamaan tätä hoidon jatkuvuutta ja että olisi tietoa siitä, että kun on yhteydessä vaikkapa terveysasemaan, niin siellä on vastassa tuttu hoitohenkilöstö tai lääkäri, joka pystyy auttamaan ja tukemaan silloin, kun apua tarvitsee.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin ihan samalla tapaa kuin myöskin puheenjohtaja Kiuru sähköiset palvelut, jotka myöskin itsessään lisäävät turvattomuudentunnetta. Pidän hyvin tärkeänä sitä, että myöskin liikenne- ja viestintävaliokunta omassa lausunnossaan kiinnitti huomiota siihen, että meidän täytyy muistaa se, että vaikka meidän yhteiskuntamme sähköistyy, niin kaikille nämä sähköiset palvelut eivät ole vaihtoehto. On todella tärkeää, että meillä löytyy edelleen fyysisiä palveluita. Esimerkiksi me Ruotsalaisessa kansanpuolueessa olemme esittäneet, että Suomen pitäisi asettaa valtakunnallinen digitakuu ja selkeä vastuu yhdelle viranomaiselle, joko kunnille tai hyvinvointialueille, jonka tehtävänä olisi huolehtia siitä, että myöskin ikääntyneet pääsevät digitaalisten asioiden pariin. Tämäkin lisää valtavasti turvattomuudentunnetta, ja tämä nousi myöskin vahvasti esiin vanhusasiavaltuutetun kertomuksessa.

Haluan vielä todeta sen, että ikäihmisten päivätoiminta on ollut valtavasti julkisuudessa viime aikoina, ja kaikki ovat varmaan kuulleet ja myöskin tässä salissa on ollut puhetta Pirkanmaan hyvinvointialueen ratkaisusta, jossa on haluttu keskittää itse päivätoimintaa hyvin paljon juuri digitaalseksi etäpalveluksi. Pidän hyvin merkityksellisenä, että valiokunta kiinnitti tähän huomiota ja otti kantaa siihen, että päivätoiminnan pitäisi olla muutakin kuin sitä, sanotaanko, sähköistä palvelua. Tämä oli hyvin merkittävä kannanotto, ja sen myöskin saimme tehtyä yli hallitus- ja oppositiorajojen.

Tässä ehkä nousee esiin sellainen huoli, mikä nousi myöskin esiin vaikkapa siinä, mitä tulee moneen muuhunkin ennalta ehkäisevään palveluun, kuten esimerkiksi ikäneuvolatoimintaan, että nämä ikääntyneiden ennalta ehkäisevät palvelut eriytyvät tällä hetkellä hyvinvointialueilla. Esimerkiksi jos olet ikääntynyt Varsinais-Suomessa, siellä sinulla löytyy ikäneuvolapalvelu käytössä, mutta jos asut rajan toisella puolella Länsi-Uudellamaalla, niin siellä sinulla ei ole vaikkapa ikäneuvolapalvelua käytössä. Tämä ehkä nostattaa esiin sen kysymyksen, mikä myöskin sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä nostettiin esiin, mitä ennalta ehkäiseviä palveluita meidän pitää ihan lailla säätää, jotta ne turvataan jokaiselle ikääntyneelle, ja missä me voidaan luottaa, että vaikkapa kunnat ja hyvinvointialueet yhdessä voivat luoda sellaisia ratkaisuja, että nämä tärkeät ennalta ehkäisevät palvelut oikeasti myöskin siellä kentällä toimivat.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä loppuun todeta sen, että yksi iso huoli, mikä varmaan meillä kaikilla tässä salissa on, liittyy asumispalveluihin, koska kaikki, mitä tulee hyvinvointiin, lähtee ihan sitä perustasta eli siitä, että on se turvallinen koti. On ollut huolestuttavaa jo kauan aikaa seurata sitä kehitystä, missä ympärivuorokautista palveluasumista on vähennetty radikaalisti. Osa hyvinvointialueista on myöskin lähtenyt sitä edistämään entisestään, mutta tässä olisi tärkeää muistaa se, että jos me halutaan suosia kotona asumista, niin pitää sitten myöskin erilaiset kotisairaalapalvelut olla käytössä. Me kaikki tiedetään, että mikäli vanhus asuu yksin kotona, on turvattomuudentunnetta, kokee yksinäisyyttä, niin hyvin helposti lähtee sitten kuormittamaan muita, kalliimpia palveluita. Tämä oli sellainen kokonaisuus, mihin on hyvä myöskin hallituksen kiinnittää huomiota ja löytää toimia, millä halutaan edistää esimerkiksi ikääntyneiden palveluita.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Ehkä yksi keskeisimmistä ja tärkeimmistä linjauksista, mitä hallitus tulee tekemään, liittyy esimerkiksi omaishoitoon. Tässä vanhusasiavaltuutetun kertomuksessa nousi esiin se, että omaishoidon kriteerit ovat hyvin eri tasolla eri puolella Suomea ja sen takia tämä kriteeristö pitäisi valtakunnallisesti yhdenmukaistaa. Nyt toivonkin, että vielä tämän hallituskauden aikana saataisiin tämä linjaus läpi, koska me kaikki tiedetään, että omaishoito on hyvin tärkeää. Se ei ole vain, sanotaanko, taloudellisesta näkökulmasta tärkeää, vaan ennen kaikkea inhimillisestä näkökulmasta, ja siihen meidän pitäisi myöskin kannustaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

20.26 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme vanhusasiavaltuutetun kertomusta eduskunnalle 2024. Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä.

Arvoisa puhemies! Tämä on nyt ensimmäinen eduskunnalle annettava vanhusasiavaltuutetun kertomus. On erinomainen asia, että meillä on nyt vanhusasiavaltuutettu, sillä ikäihmiset ovat tärkeä osa yhteiskuntaamme, josta on pidettävä niin hyvää huolta kuin mahdollista.

Tässä kertomuksessa todetaan, että valtaosa iäkkäistä voi hyvin. He ovat aktiivisesti mukana yhteiskunnassa ja tukevat merkittäväillä panoksilla muiden hyvinvointia ja yhteiskunnan toimivuutta. Vaikeudet saada palveluja, esteellinen elinympäristö ja liian pienet tulot aiheuttavat kuitenkin vakavaa haittaa hyvin monelle iäkkäälle. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien iäkkäiden oikeuksien toteutumisessa on kertomuksen mukaan puutteita.

Selvää on, että väestön voimakas ikääntyminen aiheuttaa yhteiskunnallisia haasteita. Niihin täytyy varautua ja etsiä sekä taloudellisesti että sosiaalisesti kestäviä ratkaisuja. Keski-ikä pidentyessä, eläkeiän nouseminen ja väestön työkyvyn säilyessä keskimäärin aiempaa pidempään olisi erityisen tärkeää, että asenteita saataisiin muutettua ja ikä syrjintää vähennettyä työmarkkinoilla. Meitä yli 65-vuotiaita työkykyisiä ihmisiä on hyvin paljon. Moni meistä haluaisi jatkaa työelämässä pidempään mutta ei löydä paikkaansa siellä. Ikä syrjintä valitettavasti koskee myös jopa viisikymppisiä. Työelämän asenteita pitäisi saada hyväksyvämmiksi. Todella paljon potentiaalista työresurssia menee täysin turhaan hukkaan, jos ne ikäihmiset, jotka pystyvät ja haluavat tehdä töitä, eivät niitä saa. On myös huomioitava se, että eläkkeellä olevien lisäansioden verotus on liian kova. Jotain veroporkkanaa pitäisi yhä enemmän harkita.

Minulla on sukulainen, serkku Heli, joka on lähihoitaja. Hän on päässyt eläkkeelle vuosi pari sitten, erittäin hyväkuntoinen, ja tekee silloin tällöin vielä keikkaa. Mutta siellä harvaan asutulla seudulla hänellä on hyvin pitkä työmatka ja verotuskin aika kova. Lisäansioden saamisessa on aika kova työ ja kova verotus, niin että se ei varmaan kiinnosta ihan niin paljon kuin voisi, jos olisi pikkusen kevyempää verotusta. Elikkä siihen tarvitsisi kiinnittää huomiota. Saamme lisää työntekijöitä, joita varsinkin ikäihmiset tarvitsevat. Tuolla sairaanhoitopalvelualueilla tarvitaan paljon työvoimaa, myös niitä eläkeikäisiä olevia.

Arvoisa puhemies! On myös huomioitava se todella tärkeä asia, että jokainen ansaitsee arvokkaan vanhuuden. Riittävät palvelut on turvattava myös haja-asutusalueilla, jotta

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

kotona voi asua mahdollisimman pitkään. Myös sosiaali- ja terveystalouden on oltava riittävät. Hoitavia käsiä tarvitaan esimerkiksi palveluasumisen yhteyteen.

No, sitten tullaan näihin digitaalisiin palveluihin. Niitä suunniteltaessa on huomioitava ikäihmiset. Kaikilla ei ole älypuhelin. Yhteiskunnassa on voitava toimia ilman älylaitteita. Jos ajatellaan nykyään vaikka pankkipalveluja, niin iäkkäiden ihmisten on hyvin vaikea hoitaa niitä pankkipalveluita, koska esimerkiksi siellä meidänkin kunnassamme on vain yksi päivä ja muutama tunti, kun voi mennä pankkiasioita hoitamaan. Jos haluaa henkilökohtaisen ajan, pitäisi ottaa sitten netin kautta yhteyttä, ja siihen on hyvin vaikea monen sitten päästä, että pystyy sen kautta tilaamaan sen ajan.

Nämä asiat kiinnostavat meikäläistäkin hyvin paljon, vaikka olen eri valiokunnassa, en sosiaali- ja terveystalouden valiokunnassa, mutta olen hoitajana ollut aika pitkäänkin aikoinaan ja teen myös päiväohjelmia palvelutaloihin. Ihan olen tehnyt niitä 40—50 vuotta. Huomaan, että se tarve myös muulle kuin pelkälle hoivalle on tärkeää, myös tällainen kulttuuripanos siellä. Vapaaehtoisten työpanos on todella tärkeä tulevaisuudessakin just sitä päiväohjelmaa hoitamaan.

Lopuksi sitten muutama tosi hyvä asia, mitä hallitus on nyt tekemässä: Muun muassa yli 65-vuotiaat pääsevät yksityiselle lääkärille. Tämä kokeilu on tulossa ensi syksynä. Se on erittäin hieno asia. Ja omaishoidon kokonaisuudistus käynnistetään. Siitähän puhuttiin tänäänkin suullisella kyselytunnilla, ja ministeri Juuso hyvin yksityiskohtaisesti sanoi, että se ollaan tekemässä ja sitä tarvitaan kipeästi. Omaishoitajat tekevät huippu-upeaa työtä, mutta ne pelkät sanat eivät riitä, niin että tietysti täytyy nyt kiinnittää huomiota, että he jaksavat, ja sitä asiaa parannetaan. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

20.31 Jaana Strandman ps: Arvoisa, kunnioitettu puhemies! Käsittelyssä on vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle. Haluan tässä yhteydessä nostaa esille omaishoitajuuden, jota on tuotu tässä salissa tänäänkin useaan otteeseen esille.

Nykyisessä hallitusohjelmassa on useita tärkeitä kirjauksia, joilla tuetaan omaishoitajia, heidän yhdenvertaisuuttaan ja jaksamistaan. Yhteiskunnan näkökulmasta omaishoidon tukeminen on kannattavaa. Suomessa on yli miljoona omaishoitajaa, jotka hoitavat läheistään ilman virallista omaishoitajastatusta. Virallisesti tunnistettuja omaishoitosuhteita on noin 340 000. Omaishoidolla saavutetaan merkittävä säästö julkisissa menoissa. Siksi ilman omaishoitajia yhteiskuntamme sosiaali- ja terveydenhoito kaatuisi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta on käännettävä ennaltaehkäisevään toimintaan. Hyvinvointialueet saavat valtion rahoitusta tänä vuonna 26,2 miljardia euroa eli 2,2 miljardia euroa enemmän kuin aikaisempina vuosina. Tästä yleiskatteellisesta rahoituksesta hyvinvointialueiden valtuustot päättävät, kuinka se kullakin alueella kohdistetaan. Omaishoitajien arvo ikääntyneen väestön arvokkaassa hoidossa on taloudellisesti kullankertainen. Jos kaikki maamme omaishoitajat päättäisivät nyt lopettaa omaishoitajana toimimisen, tarkoittaisi sen miljardien lisäkustannuksia ja meiltä loppuisivat hoivapaikat ja hoitajat. Omaishoidon tukeminen on siis kansantaloudellisesti välttämätöntä.

Hyvinvointialueiden välillä on myös eroavaisuuksia muun muassa omaishoidon myöntämisen perusteissa, palkkioluokkien määrässä, maksettavissa hoitopalkkioissa ja

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

vapaiden määrässä. Kaikki nämä tulee saattaa kansalliseksi tasoksi ja ohjeiksi. On määriteltävä selkeät tavoitteet alueen omaishoidon nykytilan tuntemuksen pohjalta.

Omaishoitajien hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ja terveyden edistämiseen kohdennetaan tänä vuonna 6,5 miljoonaa euroa. Tavoitteena on vahvistaa omaishoitajien yksilöllistä tukea erilaisissa arjen tilanteissa, kuten hoidettavan sairauden tuntemisessa ja ergonomiassa. Tarvitaan uusia käytänteitä, varsinkin työssäkäyvien omaishoitajien tukemiseen.

Arvoisa puhemies! Noin 700 000 suomalaista huolehtii omaisestaan ansiotyön ohessa. Omaishoidon ei tule heikentää työikäisten toimeentuloa. Vuonna 2024 tehty kysely omaishoitajille paljasti, että valtaosa työikäisistä omaishoitajista on joutunut tekemään myönnytyksiä työelämässä ja osa on jäänyt kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolelle. Työ ja omaishoitajuus yhdessä ovat olleet monille haastavaa, mikä on johtanut ansiotulojen ja jaksamisen ongelmiin. 40 prosenttia oli joutunut vähentämään tekemiään työtunteja. Kolmannes arvioi, että hoitovastuu on hidastanut urakehitystä. Noin puolet vastaajista oli hyödyntänyt työajan joustoja ja erilaisia työjärjestelyjä, kuten etätyötä. Myös vanhuuseläkkeelle siirtyneiden omaishoitajien eläkkeet osoittautuivat selkeästi pienemmiksi kuin muilla eläkkeensaajilla. Omaishoito tulee vain lisääntymään, ja se onkin kaikkein inhimillisintä hoivaa läheiselle. Omaishoitajien arvo ikääntyneen väestön arvokkaassa hoidossa on taloudellisesti tärkeä. Tässä talossa tulee tehdä toimia, joilla turvataan laadukkaat hoivapalvelut ja vahvistetaan läheisiään hoitavien taloudellista asemaa.

Arvoisa puhemies! Nostan tästä vielä pari asiaa:

Ikäihmisten vaikuttamisen vanhusneuvostojen kautta heitä koskeviin asioihin tulisi näkyä, ja se tulisi huomioida paremmin.

Myöskin digitaalisuuden kasvaminen palveluissa on tuonut haasteita ikääntyneille. Tässä kehityskulussa tulee kuitenkin huomioida ikäihmisten taidot ja kyky sekä myöskin yhteyksien toimivuus.

Parhaillaan keskusteluun on noussut myös ikäihmisten päivätoiminta. Tätä monille iäkkäille tärkeää arjen toimintaa ei tule järjestää etänä. Palvelua tulee saada myös ihminen ihmiselle -kohtaamisena. Jokaiselle tulee taata arvokas ikääntyminen ja hoiva. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.36 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Ensimmäisessä eduskuntakertomuksessa vanhusasiavaltuutettu esittää laajan tilannekatsauksen ikääntyneiden asemasta ja heidän oikeuksiensa toteutumisesta sekä puutteista. Kertomuksessa keskitytään erityisesti ikääntyneiden perusoikeuksien turvaamiseen, digitalisoitumiseen, sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuteen, toimeentuloon ja sosiaaliturvaan, oikeusturvaan ja itsemääräämisoikeuteen sekä heidän mahdollisuuksiinsa osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa.

Kertomuksen mukaan valtaosa iäkkäistä voi hyvin. He ovat aktiivisia toimijoita ja tukevat merkittäväällä panoksella niin läheistensä kuin yhteiskunnan hyvinvointia. Samalla on kuitenkin huolestuttavaa, että monet iäkkäät kohtaavat vakavia haasteita, kuten vaikeuksia saada palveluja, esteellisen elinympäristön ja liian pienet tulot.

Eryteisesti haavoittuvassa asemassa olevien ikäihmisten oikeuksien toteutumisessa on kertomuksen mukaan edelleen merkittäviä puutteita. Yksinäisyys on lisääntynyt huoli

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

ikäihmisten parissa. Yksinäisyys lisää turvattomuudentunnetta ja voi samalla korostaa ikääntyneen terveysongelmia. Tärkeä vastuu on meillä jokaisella tavata iäkkäitä läheisiä, naapureita ja tuttaviam, mikä tukee ikääntyneen sosiaalisten kontaktien tarvetta ja turvallisuudentunnetta.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy mietinnössään vanhusasiavaltuutetun näkemykseen siitä, että väestön nopea ikääntyminen on merkittävä yhteiskunnallinen haaste. Tähän on varauduttava ja etsittävä sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja. On välttämätöntä, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa huomioidaan ikävaikutusten arviointi, jotta voimme vähentää rakenteellista ikäsyrrjintää ja vahvistaa iäkkäiden asemaa yhteiskunnassa.

Yksi keskeinen ja usein liian vähälle huomiolle jäävä osa ratkaisua on omaishoidon merkitys. Omaishoitajat tekevät arvokasta ja korvaamatonta työtä, jonka vaikutus näkyy suoraan ikäihmisten hyvinvoinnissa ja palvelujärjestelmän kantokyvyssä. Heidän panoksensa on erityisen tärkeä tässä ajassa, kun hoitajapula haastaa Suomen vanhushoitoa. Ilman omaishoitajia tilanne olisi huomattavasti vaikeampi, ja siksi heidän huomioimisensa on ensiarvoisen tärkeää erityisesti hyvinvointialueilla. Omaishoidon avulla varmistetaan, että mahdollisimman moni iäkäs voi asua kotonaan turvallisesti ja laadukkaasti hoidettuna.

Arvoisa puhemies! Kertomusvuonna Kansaneläkelaitos on jatkanut digitaalisten palveluiden kehittämistä, kuten OmaKela-asiointipalvelua ja chattirobotteja. Kehittyvä teknologia ja digitalisaatio ovat tulevaisuutta ja parantavat palvelujen saatavuutta, mutta on muistettava, että monilla ikäihmisillä ei ole älypuhelin tai tietokonetta eivätkä kaikki pysty tai osaa käyttää niitä. Digitaalisten palvelujen rinnalla on turvattava ihmisläheinen palvelu, jossa henkilökohtainen kontakti säilyy.

Kokonaisuudessaan tarvitsemme kokonaisvaltaista ja inhimillistä lähestymistapaa ikäihmisten palveluihin. Palveluiden saatavuuden parantaminen, omaishoidon tukeminen ja digitalisaation oikeudenmukainen toteutus ovat avainasemassa, kun rakennamme Suomea, jossa jokainen ikääntyvä voi elää arvokasta ja turvattua elämää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää poissa, edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

20.40 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä vanhusasiavaltuutetun historian ensimmäinen kertomus eduskunnalle on kaikkineen ansiokas katsaus ikäihmisten nykytilanteeseen ja haasteisiin Suomessa, sisältäen varteenotettavia suosituksia ikäihmisten aseman parantamiseksi.

Ikääntyneet ovat monimuotoinen joukko, ja suosituksien tekeminen kaikkia heitä koskien lienee mahdotonta. Ylipäätään päätöksenteossa on olennaista tuntea päätösten vaikutukset eri-ikäisiin ihmisiin.

Väestön ikääntyminen on ollut menossa Suomessa jo pitkään. Taustalla ovat ennätyskellisen matala syntyvyys ja pitkäikäisyyden yleistyminen, joiden seurauksena iäkkäiden osuus väestöstä on ennakoitua suurempi vuosi toisensa jälkeen, ja sama kehitys jatkuu tulevina vuosikymmeninä. Koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta ikääntyneiden asema ja oikeuksien toteutuminen on yhä tärkeämpi kysymys. On myös entistä tärkeämpää etsiä sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja, joilla voidaan varmistaa se, että kaikenikäisten on hyvä elää ikääntyvässä Suomessa.

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

Ikääntyneiden aseman ja oikeuksien näkökulmasta digitalisaatio on helpottanut ja sujuvoittanut monen arkea, mutta samalla suuri osa ikääntyneistä kokee mittavia vaikeuksia toimia digitalisoituneessa yhteiskunnassa. Julkisen vallan on otettava koordinaatiovastuu iäkkäiden perusdigitaitojen opettamisesta ja ylläpitämisestä vanhusasiavaltuutetun suosituksen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Tilaisuuden tullen kehuun tässä nyt muutamalla sanalla Etelä-Savon hyvinvointialuetta Eloisaa, jossa kaikilla ikäihmisten palveluiden piirissä olevilla 12 000 asukkaalla on oma lääkäri. Eloisan ikäihmisten palveluissa kaikki 22 lääkärin virkaa ovat tällä hetkellä täynnä. Vielä kaksi vuotta sitten meillä virkalääkäreitä oli vain yksi, ja kaikki loput lääkäreistä ostettiin ostopalveluna. Omalääkärijärjestelmä parantaa tutkitusti hoidon jatkuvuutta ja vähentää esimerkiksi päivystyskäyntejä ja ambulanssikyytejä. Hyvinvointialueellamme ikäihmisten kotiin vietäviä palveluja on lisätty, samoin perhekotipaikkoja, ja alueelle on rakennettu lisää yhteisöllistä asumista. Yhdessä paikassa olevat eri hoivamuodot tukevat toisiaan, luovat jatkuvuutta ja siten näkyvät osaltaan myös lyhyempinä hoitojonoina.

Vanhusasiavaltuutetun lakisääteinen tehtävä on edistää ikääntyneiden ihmisten asemaa ja oikeuksien toteutumista, ja tämä jos mikä on tärkeä työ.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 3/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

9. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2024

Kertomus K 20/2024 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 1/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 1/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelu. Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.43 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen yksimielisen mietinnön, joka koskee Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomusta eduskunnalle vuodelta 24. Tässä kertomuksessa on nostettu esiin useita tärkeitä teemoja, mutta valiokunta kiinnittää erityistä huomiota arviointimenettelyyn kuntien ja hyvinvointialueiden ohjauksessa, vaikeasti työllistyvien työvoimapolkuun sekä maatalouden investointitukiin. Nostan nämä asiat esille.

Ensinnäkin kuntien arviointimenettelystä:

Arviointimenettelyn kriteerit ovat vuosien 2007—2023 aikana täyttyneet kaikkiaan 54 kunnalla. Näistä menettelyyn on kokonaisharkinnan jälkeen päätynyt 41 kuntaa, joista noin 70 prosentissa on alle 5 000 asukasta. Arviointimenettely on siten käytännössä kohdistunut vain pieneen osaan kunnista. Tarkastuksen perusteella arviointimenettely on

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

edistänyt talouden tasapainottamistoimia menettelyyn osallistuneissa kunnissa. Tarkastusviraston mukaan menettelyn dokumentointia tulisi selkiyttää ja siihen liittyviä päätöksiä olisi hyvä perustella läpinäkyvästi. Tarkastusvirasto suosittelee, että vuosittain syksyllä julkistettavassa kansantalousohjelmassa esitettäisiin tarkempia tietoja kriteerien täyttymisistä kunnittain.

Tarkastuksen toinen suositus koskee kuntien palveluiden huomioimista arviointimenettelyssä. Virasto suosittelee, että peruspalveluista saatavilla olevaa tietopohjaa tulee kehittää siten, että palveluiden järjestämisen tila kunnassa voidaan ottaa huomioon arviointimenettelyn aikana. Tämä on käytännössä haasteellista olemassa olevien tietopohjan puutteellisuuksien ja myös substanssilainsäädännön edellyttämien normien väljyyden takia. Lisäksi on huomattava, että kunnilla on itsehallintonsa puitteissa laaja tehtäväkenttä ja päätäntävalta siitä, kuinka ja missä laajuudessa palvelut toteutetaan. Näin ollen kriteereiden määrittäminen erilaisten kuntien palveluille ei asiantuntijoiden mukaan ole kovin suoraviivaista.

Valiokunta pitää tärkeänä selvittää sitä, kuinka palveluiden laadun ja saatavuuden näkökulma voidaan nykyistä paremmin huomioida kuntien arviointimenettelyssä. Valiokunnan mielestä myös sektoriministeriöiden roolin vahvistamista kuntien arviointimenettelyssä on syytä tarkastella.

No sitten hyvinvointialueiden arviointimenettelystä:

Valiokunta on tätä mietintöä valmistellessaan selvittänyt tietopohjan riittävyttä hyvinvointialueiden arviointimenettelyssä erityisesti arvioitaessa hyvinvointialueiden kykyä järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluita. Valiokunta pitää tärkeänä jo näin uudistuksen toimeenpanon alkuvaiheessa kiinnittää huomiota siihen, kuinka hyvinvointialueita koskevaan lainsäädäntöön tuodut arviointimenettelyn taloudelliset ja toiminnalliset kriteerit toimivat käytännössä.

Hyvinvointialueen arviointimenettelyn taloudelliset kriteerit ovat tiukat verrattuna kuntien arviointimenettelyyn. Lainsäädännön lähtökohtana on ollut vahva valtion ohjaus ja valvonta sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja julkisen talouden kestävyuden turvaamiseksi. Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on kuitenkin osoittautunut lainsäädännön valmisteluvaiheen ennakoarviointia heikommaksi, eikä alueiden rahoitus ensimmäisinä toimintavuosina kata toiminnasta aiheutuneita kustannuksia.

Rahoituksen riittämättömyyteen on valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan useita syitä. Näistä merkittävimpiä ovat esimerkiksi terveydenhuollon palkkaratkaisut sekä voimakas yleinen kustannustason nousu vuonna 22. Useille hyvinvointialueille onkin siten kertynyt alijäämää vuosilta 23 ja 24, joka tulee kattaa vuoden 26 loppuun mennessä. Tämä alijäämien kattaminen säädetyssä ajassa on valiokunnan kuulemien alueiden mukaan epärealistinen tavoite. Alueiden on valittava joko talouden tasapainottaminen, jolloin ne laiminlyövät lakisääteistä järjestämisvastuuta, tai lakisääteinen järjestämisvelvoitteiden hoitaminen, jolloin alueen talous ei ole tasapainossa määräaikaan mennessä.

Valiokunta pitääkin syntynyttä tilannetta erittäin huolestuttavana uudistuksen onnistumisen kannalta, ja valiokunta katsoo, että julkisen talouden haasteet on otettava vakavasti, mutta liian voimakkaat lyhyen aikavälin korjaavat toimet voivat kostautua tulevaisuudessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut saavuttaa pitkällä aikavälillä kustannussäästöjä siirtämällä painopistettä kalliista

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

erikoissairaanhoidosta ennaltaehkäisevään perusterveydenhuoltoon. Hyvinvointialueiden toiminnassa on todennäköisesti tehostamisen tarvetta, mutta säästöllä ei valiokunnan mielestä kuitenkaan tule vaarantaa uudistuksen onnistumisen kannalta olennaisia perusterveydenhuollon palveluita.

Viime syksynä ministeri otti kuusi hyvinvointialuetta niin sanottuun tiivistettyyn ohjaukseen. Alueille ei avattu perusteluita sille, miksi ne ovat toimenpiteiden kohteina. Valiokunta pitää päätösten avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tärkeänä periaatteena kaikissa tilanteissa, ja tämän vuoksi valiokunta kehottaakin valtiovarainministeriötä jatkossa vastaavissa tilanteissa julkistamaan päätöksensä perustelut.

Järjestämislain mukaiset toiminnalliset kriteerit ovat valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan jossakin määrin epäselviä ja tulkinnanvaraisia. Niille ei ole määriteltä eikä määriteltävissäkään yksiselitteisiä raja-arvoja vastaavalla tavalla kuin talustilannetta kuvaavilla kriteereillä. Tämä asettaa käytettävälle tietopohjalle merkittävän haasteen. Toiminnallisten kriteerien täyttymistä arvioitaessa keskeisen tietopohjan muodostavat hyvinvointialueiden Terveys- ja hyvinvoinnin laitokselle, THL:lle, raportoimat lakisääteiset terveyden- ja sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteritiedot ja niistä muodostetut indikaattorit. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuutta ja laatua arvioidaan myös Valviran ja aluehallintovirastojen vuotuisen valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella.

Aluehallintovirastoissa asioita on saattanut nousta esiin esimerkiksi kanteluina, ilmoituksina, virastojen omissa laajoissa selvityksissä, toisten viranomaisten lausuntopyyntöinä ja monenlaisessa sidosryhmäyhteistyössä sekä tiedotusvälineissä. On osin sattumanvaraista, mistä asioista valvontaviranomaiselle tehdään epäkohtailmoituksia tai mitkä asiat muutoin tulevat valvontaviranomaisten tietoon. Toisin sanoen se, että tietyt asiat eivät ole tulleet valvontaviranomaisen tietoon, ei välttämättä tarkoita sitä, etteikö kyseisiin asioihin voisi siitä huolimatta liittyä epäkohtia ja valvonnan tarvetta. Valiokunta pitää tätä näkökohtaa huolestuttavana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisen turvaamisen kannalta, ja valiokunnan mielestä ei saisi olla sattumanvaraista, mihin seikkoihin viranomaisarviot palveluiden järjestämisestä eri alueilla perustuvat. Arvioitaessa palveluiden järjestämistä olisi valvontaviranomaisten työtä ja työn suunnittelua tämän vuoksi hyvä mahdollisuuksien mukaan suunnata vastaamaan myös hyvinvointialueuudistuksen mukaisia tarpeita.

Asiantuntijoiden mukaan THL:n vuosiarvioinnit eivät vielä alkuvaiheessa ole riittävän perusteellisia arviointimenettelyn käynnistämisen tietopohjaksi, ja tietojen poikkeamat johtuvat erilaisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytöstä ja erilaisesta tavasta kirjata ja kohdentaa tietoja. Johtopäätöksenä valiokunta toteaaakin, että luotettava ja kattava tietopohja on ensiarvoisen tärkeää sekä kuntien että hyvinvointialueiden ohjauksessa, ja toistaiseksi hyvinvointialueiden palveluiden järjestämisen arvioinnissa käytettävä tietopohja ei kuitenkaan valiokunnan mielestä ole riittävä, jotta sen pohjalta voitaisiin käynnistää alueen itsehallintoa rajoittava arviointimenettely.

Sitten vaikeasti työllistyvien työvoimapalveluista:

Vaikeasti työllistyville suunnatut työvoimapalvelut ovat keskeisessä asemassa, kun valtiontaloutta halutaan vahvistaa työllisyyttä parantamalla ja sosiaaliturvamenoja vähentämällä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on aihetta käsitellessään tarkastuksessa arvioinut, ovatko pohjoismainen työvoimamalli, työllistymistä edistävä monialainen

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

yhteispalvelu ja tulosperusteiset toimintamallit parantaneet vaikeasti työllistyvien työllistymisen edellytyksiä.

Työllisyyttä on viime vuosina edistetty joillakin tulosperusteisten vaikutusten hankintamalleilla eli niin sanotuilla SIB-hankkeilla. Se on yksi tapa toteuttaa vaikuttavuusinvestointeja, joissa institutionaaliset ja yksityiset sijoittajat rahoittavat hyvinvointia edistäviä palveluja ja kantavat toteutukseen liittyvät taloudelliset riskit.

Tarkastusvirasto tarkasteli työ- ja elinkeinoministeriön tilaamaa työllistymisen edistämisen hanketta ja maahanmuuttajien nopean työllistymisen ja kotoutumisen kokeilua. SIB-hankkeiden osalta tarkastusvirasto suosittaa, että tulevissa SIB-hankkeissa tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida myös hankkeiden vaikutukset työllistyvien työ- ja toimintakykyyn. Valiokunta suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti tarkastusviraston suositukseen ja yhtyy kuulemansa asiantuntijan näkemykseen siitä, että kyselytutkimuksia ja muita kuin rekistereihin perustuvia mittareita toiminnan vaikutuksista voidaan uskottavasti käyttää SIB-malleissa tulospalkkion perusteena, kunhan mittarimanipulointi on mahdotonta ja mittaus perustuu palveluntarjoajasta riippumattomaan tahoon. Mittarin tulee myös olla kattava, eikä mahdollinen vapaaehtoisuus ja siitä seuraava valikoituminen saa vaikuttaa sen arvoon. Edelleen tilaajan on pystyttävä etukäteen arvioimaan, kuinka toimenpiteen seurauksena tapahtuva muutos mittarin arvossa muunnetaan esimerkiksi euroiksi, jotta se voidaan ottaa osaksi tulospalkkiojärjestelmää.

Valiokunnan päätösehdotus: Tarkastusvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 20/2024 johdosta.

Valiokunnan kannanottoehdotus: Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

20.54 Janne Jukkola kok: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tarkastusviranomaisia sekä erityisesti tarkastusvaliokuntaa ja sen puheenjohtajaa ansiokkaasta työstä. Valiokunnassa tehdään perusteellista työtä, jotta varmistetaan myös maaseudun tulevaisuus ja sen toimintaedellytykset muuttuvassa ajassa. Erityisesti huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat valiokunnan työssä vahvasti esillä, sillä ne ovat kriittisiä koko Suomen kestävyys- ja turvallisuuden kannalta, ja hyvä näin.

Tarkastusvaliokunnassa ollaan kuultu lukuisia asiantuntijoita, ja he ovat tuoneet esiin tärkeitä havaintoja maatalouden kehityksestä. Maatilojen lukumäärä vähenee, ja tuotanto keskittyy yhä harvemmille alueille ja suuremmille yksiköille. Samalla maatalouden rakenne monipuolistuu, ja esimerkiksi osakeyhtiömuotoisten maatilojen määrä on kasvanut merkittävästi. Tämä kehitys asettaa uusia haasteita tilastoinnille ja kannattavuuden arvioinnille, jotka eivät nykyisellään täysin vastaa muuttuvan maataloussektorin tarpeita.

Tarkastusviraston työ on osoittanut, että maatalouden investointitukijärjestelmä on keskeinen osa alan rahoitusta. Investointituet ovat mahdollistaneet monille tiloille kehittämisen ja kilpailukyvyyn ylläpitämisen, mutta niiden vaikuttavuuden arviointia tulee parantaa. Tällä hetkellä tukien kohdentamista ja niiden taloudellisia vaikutuksia ei seurata riittävän kattavasti, mikä vaikeuttaa politiikkatoimien suunnittelua. Lisäksi on tärkeää

Pöytäkirja PTK 14/2025 vp

varmistaa, että investointituki tukee perinteisen tuotantotavan tehostamista mutta myös innovaatioita ja uusien toimintamallien kehittämistä.

Arvoisa puhemies! Kuulemisissa on noussut esiin maatalouden keskeinen merkitys koko maan elinvoimaisuudelle ja huoltovarmuudelle. Ruoantuotannon alueellinen keskittyminen voi tehdä järjestelmästäme haavoittuvamman paikallisten kriisien, kuten eläintautien tai sääolojen ääri-ilmiöiden, iskiessä. Tästä syystä maatalouden tukijärjestelmää kehitettäessä tulee huomioida myös huoltovarmuus ja turvallisuus. Tähän kuuluvat esimerkiksi varavoimajärjestelmien hankinta, polttoaineiden ja viljojen varmuusvarastointi sekä maatilojen vesihuollon turvaaminen.

Myös maatalouden digitalisaatio ja sähköinen asiointi ovat kehittyneet, mutta niiden käytettävyydessä on edelleen puutteita. Hyrrä-järjestelmä on saanut kritiikkiä käytettävyydestään, ja myös investointitukihakemusten taloudellisten laskelmien ohjeistus kaipaa päivittämistä. Tukijärjestelmien on tuettava yrittäjiä tehokkaasti, ei hankaloitettava heidän toimintaansa. Tarkastusvaliokunnan työ on tuonut esille tärkeitä kehityskohteita maatalouden ja maaseudun tukemisessa. Maaseudun tulevaisuuden turvaaminen vaatii jatkuvaa työtä ja järjestelmien päivittämistä vastaamaan nykyajan haasteisiin.

Haluan kiittää vielä valiokuntaa sen tekemästä työstä ja vahvasta sitoutumisesta Suomen ruokaturvan ja maaseudun elinvoiman varmistamiseen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 20/2024 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

10. Tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomus vuodelta 2023

Kertomus K 14/2024 vp

Valiokunnan mietintö TiVM 2/2024 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 28.2.2025 klo 13.00.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tämä täysistunto on päättynyt. Hyvää yötä!

Täysistunto lopetettiin klo 22.01.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Mikael Koillinen